

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής: Η
διδασκαλία της Νέας Ελληνικής γλώσσας»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης
εκπαίδευσης στη Νέα Υόρκη των Η.Π.Α.»**

**«The Greek language in the diaspora. Greek language bodies education in New
York, USA»**

ΤΡΙΜΜΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

Φλώρινα, 2022

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής: Η
διδασκαλία της Νέας Ελληνικής γλώσσας»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Η ελληνική γλώσσα στη διασπορά. Φορείς ελληνόγλωσσης
εκπαίδευσης στη Νέα Υόρκη των Η.Π.Α.»**

**«The Greek language in the diaspora. Greek language bodies education in New
York, USA»**

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Άννα Χατζηπαναγιωτίδη

ΤΡΙΜΜΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

Φλώρινα, 2022

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Χατζηπαναγιωτίδη Άννα, Καθηγήτρια, University of Frederick

Κωνσταντίνος Ντίνας, Καθηγητής, Π.Τ.Ν./Π.Δ.Μ

Μπίκος Κωνσταντίνος, Καθηγητής, Τμήμα Φιλοσοφίας & Παιδαγωγικής, ΑΠΘ

Ευχαριστίες

Με την περάτωση της παρούσας πτυχιακής έρευνας, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την επιβλέπουσα Καθηγήτρια κ. Άννα Χατζηπαναγιωτίδη για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησής της καθώς και για την άψογη συνεργασία μας.

Οι γνώσεις της, σε συνδυασμό με την αγάπη της για το παιδαγωγικό έργο αλλά και την ευγένειά της δημιούργησαν άριστο κλίμα συνεργασίας.

Ευχαριστώ θερμά τον κ. Κωνσταντίνο Ντίνα, Καθηγητή Γλωσσολογίας – Ελληνικής γλώσσας και Διδακτικής της Παιδαγωγικής Σχολής του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας και Πρόεδρο του ΔΠΜΣ «Επιστήμες της Αγωγής: Η διδασκαλία της Νέας Ελληνικής Γλώσσας» αλλά και όλους τους καθηγητές του μεταπτυχιακού προγράμματος για τις γνώσεις που μου μεταλαμπάδευσαν.

Τέλος ιδιαίτερες ευχαριστίες, σε όλες τις εκπαιδευτικούς Ελληνικών στη Νέα Υόρκη της Αμερικής οι οποίες δέχτηκαν με μεγάλη χαρά να μου μεταφέρουν τις εμπειρίες τους και τα βιώματά τους στο πλαίσιο των συνεντεύξεων που πραγματοποιήσαμε και των οποίων τα ονόματα δεν αναφέρονται λόγω προστασίας προσωπικών δεδομένων. Ιδιαίτερα χρήσιμο στάθηκε το εκπαιδευτικό υλικό που μου παρείχαν, απαραίτητο για την ολοκλήρωση της έρευνας.

Copyright © Κωνσταντίνα Τρίμμη, 2022

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο των απαιτήσεων του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής: Η διδασκαλία της Νέας Ελληνικής γλώσσας». Η έγκρισή της δεν υποδηλώνει απαραίτητως και την αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών και του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης.

ΔΗΛΩΣΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Βεβαιώνω ότι η παρούσα Διπλωματική Εργασία είναι αποτέλεσμα δικής μου δουλειάς και δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής. Στις δημοσιευμένες πηγές που αναφέρω έχω χρησιμοποιήσει εισαγωγικά όπου απαιτείται και έχω παραθέσει τις πηγές τους στο τμήμα της βιβλιογραφίας.

Τρίμμη Κωνσταντίνα

Υπογραφή Φοιτήτριας:

Περίληψη

Εισαγωγή: Η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη διασπορά φέρει μια μακρά Ιστορία που ξεπερνά τα 100 χρόνια. Με σταθερό στόχο τη διάδοση της ελληνικής γλώσσας όχι μόνο στους Έλληνες ομογενείς αλλά και σε όσους επιθυμούν να μετέχουν στην ελληνική παιδεία, η ελληνική εκπαίδευση έχει καταφέρει να διατηρήσει την παρουσία της ισχυρή. Η διατήρηση και η καλλιέργεια της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού, στις νέες γενιές στη Διασπορά, είναι πρωτίστως αποστολή της εκπαίδευσης η οποία απαντάται, σε τουλάχιστον σαράντα χώρες, σε διάφορες μορφές και με διάφορους φορείς. Η «ζωντανή δύναμη» της διασποράς στη σύγχρονη εποχή παίζει εξέχοντα ρόλο τόσο για την ελληνική ταυτότητα όσο και για την ιδιότητα του πολίτη του κόσμου.

Σκοπός: Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να παρουσιαστούν οι φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη Νέα Υόρκη των ΗΠΑ, οι μορφές εκπαίδευσης, το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται και το πρόγραμμα σπουδών που ακολουθούν τα σχολεία. Επιπλέον, να παρουσιαστούν, οι μαθητές, οι εκπαιδευτικοί και οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν και οι δυο πλευρές αλλά και ανάλυση των κυριότερων λαθών των μαθητών.

Μεθοδολογία: Ως μέσο συλλογής πληροφοριών και δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της συνέντευξης. Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια ημιδομημένων ερωτήσεων.

Αποτελέσματα: Από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε, προέκυψαν ενδιαφέροντα αποτελέσματα αναφορικά με τους φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη Νέα Υόρκη της Αμερικής. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσω συνεντεύξεων σε πέντε εκπαιδευτικούς και μέσω συλλογής και ανάλυσης γραπτών εργασιών μαθητών, στα σχολεία που διδάσκουν. Στις συνεντεύξεις συμμετείχαν 3 εκπαιδευτικοί των Hellenic Charter Schools, 1 εκπαιδευτικός ελληνοαμερικανικού δημόσιου σχολείου και 1 εκπαιδευτικός του ελληνικού σχολείου «Πλάτωνα». Σχετικά με τους φορείς

ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στην Νέα Υόρκη, οι οποίοι ενισχύουν την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, προέκυψε ότι τον βασικό ρόλο έχει η Αρχιεπισκοπή. Ακολουθούν κάποια Πανεπιστήμια που προσφέρουν μαθήματα ελληνικών, το Υπουργείο Παιδείας και το ΙΣΝ (Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος). Όλα τα σχολεία αναφέρθηκαν ως πολυπολιτισμικά, με πρόγραμμα σπουδών μη εφαρμόσιμο λόγω των διαφορετικών αναγκών κάθε τάξης. Στις περισσότερες περιπτώσεις το πρόγραμμα σπουδών αναφέρεται περισσότερο “ελεύθερο” και λιγότερο “δεσμευτικό”. Μόνο το σχολείο του «Πλάτωνα» ακολουθεί συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Η δυσκολία των μαθητών στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών, έγκειται στο γεγονός ότι δεν μελετούν όσο θα έπρεπε και υπάρχει έλλειψη αλληλεπίδρασης στο σπίτι, καθώς δεν μιλούν ελληνικά με τους γονείς τους. Επιπλέον το ότι δεν μαθαίνουν γραμματική στη βασική τους γλώσσα, τα αγγλικά, και ότι δεν διδάσκονται τα ελληνικά ως δεύτερη/ξένη γλώσσα, δυσχεραίνει την κατάσταση.

Όσον αφορά τα λάθη των μαθητών, δίνεται έμφαση στη μη γνώση της γραμματικής. Οι εκπαιδευτικοί αναφέρονται σε συντακτικά λάθη, στη χρήση της αιτιατικής, σε λάθος γένη, πτώσεις καθώς και σε λάθος ή καθόλου τονισμό. Λάθη αναφέρονται στις καταλήξεις των ρημάτων, στη μη χρήση β' πληθυντικού, στο υποκείμενο και το αντικείμενο. Από την ανάλυση των γραπτών των μαθητών επιβεβαιώνονται τα λεγόμενα των εκπαιδευτικών. Εντοπίζονται λάθη στη χρήση του άρθρου, μορφολογικά και ορθογραφικά, στη χρήση του ουσιαστικού και την εκφορά του ως αντικείμενο. Επιπλέον παρατηρείται η λανθασμένη τοποθέτηση των επιθέτων, της αντωνυμίας ως υποκείμενο, η μη σωστή ορθογραφία των ρημάτων και η έλλειψη τονισμού.

Ως προς τα προβλήματα των εκπαιδευτικών, υπάρχει απόλυτη ταύτιση των απόψεων ότι αυτά είναι η πειθαρχία, η έλλειψη υλικού και τα διαφορετικά επίπεδα γνώσης των μαθητών. Οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να προετοιμάζουν εκπαιδευτικό υλικό για τη διδασκαλία τους.

Το ελληνικό κράτος φαίνεται να μην βοηθάει όσο θα έπρεπε, είτε μέσω των αποσπάσεων και αμοιβών των εκπαιδευτικών είτε με την έκδοση βιβλίων.

Οι γονείς και τα παιδιά οφείλουν να ξεφύγουν από την απαρχαιωμένη εικόνα που έχουν για το ελληνικό σχολείο. Το σχολείο από την άλλη πρέπει να γίνει πιο ελκυστικό, με

καταρτισμένο εκπαιδευτικό προσωπικό, σωστά δομημένο πρόγραμμα σπουδών και παροχή βοήθειας από το ελληνικό κράτος.

Συμπεράσματα: Από τα αποτελέσματα της έρευνας προέκυψε ότι ο βασικός φορέας ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη Νέα Υόρκη, είναι η Αρχιεπισκοπή. Μαζί με όλους τους άλλους φορείς και τους Έλληνες στο σύνολό τους, οφείλουν να διαφυλάξουν με κάθε μέσο και τρόπο την ελληνική γλώσσα. Η ανάγκη για καταρτισμένο εκπαιδευτικό προσωπικό και κατάλληλο πρόγραμμα σπουδών είναι εμφανής. Όπως και η ανάγκη βοήθειας από το ελληνικό κράτος. Το πιο σημαντικό απ' όλα όμως είναι, οι γονείς πρωτίστως και τα παιδιά να αντιμετωπίσουν την ελληνική γλώσσα με διαφορετική ματιά. Να αναγνωρίσουν την αξία της και να της δώσουν τη σημασία και τη θέση που της αξίζει δεδομένου ότι αυτή είναι η δύναμη του ελληνισμού στη διασπορά.

Λέξεις κλειδιά: *Ελληνική Γλώσσα, Διασπορά, Αμερική, Νέα Υόρκη, Φορείς Ελληνόγλωσσης Εκπαίδευσης*

Abstract

Introduction: Greek language education in the diaspora has a long history that exceeds 100 years. With the fixed goals of spreading the Greek language not only to Greek expatriates but also to those who wish to participate in Greek education, Greek education has managed to maintain its strong presence. The preservation and cultivation of the Greek language and culture, in the new generations in the Diaspora, is primarily the mission of education, which is found, in at least forty countries, in various forms and with various institutions. The «living force» of the diaspora in modern times plays a prominent role in both Greek identity and world citizenship.

Aim: The purpose of this thesis is to present the institutions of Greek language education in New York, America, the forms of education, the educational materials used and the curriculum followed by the schools. In addition, to present, the students, the teachers and the difficulties that both sides face but also an analysis of the main mistakes of the students.

Methodology: The interview method was used as a means of collecting information and data. The interviews were conducted in the context of semi- structured questions.

Results: From the research carried out, interesting results emerged regarding Greek language education institutions in New York, USA. The research was carried out through interviews with five teachers and through the collection and analysis of students' written work in the schools they teach. 3 teachers from Hellenic Charter Schools, 1 teacher from a Greek-American public school and 1 teacher from the Greek school "Platon" participated in the interviews. Regarding the Greek language education institutions in New York, which strengthen the learning of the Greek language, it emerged that the Archdiocese has the main role. Here are some Universities that offer Greek courses, the Ministry of Education and the SNF (Stavros Niarchos Foundation). All schools were reported as multicultural, with a curriculum not applicable due to the different needs of each class. In most cases the curriculum is referred to as more "free" and less "mandatory". Only the "Plato" school follows a specific program. The difficulty of the students in learning the Greek language,

according to the opinions of the teachers, lies in the fact that they do not study as much as they should and there is a lack of interaction at home, as they do not speak Greek with their parents. In addition, the fact that they do not learn grammar in their primary language, English, and that Greek is not taught as a second/foreign language, complicates the situation. In terms of students' mistakes, the emphasis is on lack of knowledge of grammar. The teachers refer to grammatical errors, the use of the causative, wrong genders, cases as well as wrong or no stress. Errors refer to the endings of the verbs, the non-use of the second plural, the subject and the object. From the analysis of the students' writings, the words of the teachers are confirmed. Errors are identified in the use of the article, morphologically and orthographically, in the use of the noun and its pronunciation as an object. In addition, the incorrect placement of adjectives, the pronoun as subject, the incorrect spelling of verbs and the lack of stress are observed. As for the problems of the teachers, there is an absolute identification of the views that these are the discipline, the lack of material and the different levels of knowledge of the students. The teachers themselves must prepare educational materials for their teaching. The Greek State does not seem to be helping as much as it should, either through secondments and teacher's salaries or through the publication of books. Parents and children must escape from the outdated image they have of the Greek school. The school, on the other hand, must become more attractive, with qualified teaching staff, a properly structured curriculum and assistance from the Greek state.

Conclusions: From the results of the research it emerged that the main body of Greek language education in New York is the Archdiocese. Together with all other educational institutions and the Greeks as a whole, owe it to them to preserve the Greek language in every way and means. The need for qualified educational staff and appropriate study program is obvious. As well as the need for help from the Greek State. The most important of all, however, is for the parents, first of all, and the children, to face the Greek language with different eyes. To recognize its value and to give it the importance and position it deserves, given that this is the strength of Hellenism in the diaspora

Keywords: *Greek language, Diaspora, America, New York, Greek language Education Organizations*

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	4
Περίληψη	7
Abstract.....	10
Εισαγωγή	13
1ο Κεφάλαιο. Η Ελληνική γλώσσα. Αξία και Προσφορά.....	15
2ο Κεφάλαιο .Ο Ελληνισμός της Διασποράς και η ελληνική παιδεία. Ιστορική αναδρομή	18
2.1 Η παρουσία των Ελλήνων στην Αμερική	21
2.2 Εγκατάσταση.....	23
2.3 Η ζωή στη νέα πατρίδα. Δυσκολίες, Ρατσισμός και εργασίες	24
2.4 Διατήρηση εθνικής ταυτότητας: Οργανώσεις, κοινότητες και Μ.Μ.Ε	26
2.5 Σημαντικές προσωπικότητες Ελλήνων στην Αμερική	29
3ο Κεφάλαιο. Η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στην Αμερική	32
3.1 Charter Schools	35
3.2 Kappa Schools	37
3.3 Η εκκλησία ως φορέας Εκπαίδευσης στην Αμερική	39
4ο Κεφάλαιο. Ερευνητικό μέρος.....	40
4.1 Σκοπός.....	40
4.2 Στόχοι της έρευνας	41
4.3 Συμμετέχοντες.....	41
4.4 Δειγματοληψία	41
4.5 Μέσο Συλλογής Δεδομένων.....	42
4.6 Υλοποίηση.....	43
4.7 Ανάλυση δεδομένων έρευνας.....	46
4.8 Ανάλυση Λαθών.....	46
5ο Κεφάλαιο. Αποτελέσματα της έρευνας	49
6ο Κεφάλαιο. Συμπεράσματα	54
Βιβλιογραφία	56
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Απομαγνητοφωνήσεις Συνεντεύξεων	60
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: Γραπτές εργασίες μαθητών	80

Εισαγωγή

Η ελληνική γλώσσα έχει την πιο μακρά ιστορία απ' όλες τις Ευρωπαϊκές γλώσσες, ενώ αποτελεί γλώσσα “φαινόμενο” στην ιστορία του γλωσσολογικού ανθρώπινου γένους, καθώς ομιλείται χιλιάδες χρόνια χωρίς διακοπή. Είναι η γλώσσα που επέδρασε στη διαμόρφωση των γλωσσών πολλών άλλων λαών. Η διαφύλαξή της, ως ένα υπέρτατο, πολύτιμο, δημόσιο αγαθό του πολιτισμού και της ταυτότητάς μας είναι πιο επιτακτική από ποτέ, ιδιαίτερα στο εξωτερικό.

Η ελληνική γλώσσα ωστόσο, στη διασπορά, φαίνεται να χάνει έδαφος. Κι αυτό είναι εύλογο, αν σκεφτούμε ότι οι δεύτερες και τρίτες γενιές Ελλήνων στο εξωτερικό, έχουν κύρια γλώσσα, αυτή της χώρας διαμονής τους, ενώ το ίδιο συμβαίνει και με τα παιδιά των νέων Ελλήνων μεταναστών.

Οι ανάγκες της εκπαιδευτικής κοινότητας στο εξωτερικό, στα πλαίσια μιας παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας μεταβάλλονται. Οι ίδιοι οι Έλληνες στο εξωτερικό αλλά και οι φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης καλούνται να σταθούν στο ύψος των περιστάσεων για τη στήριξη με κάθε μέσο και τρόπο, της ελληνικής γλώσσας και ταυτότητας.

Λαμβάνοντας υπόψιν την μακραίωνη ιστορία της ελληνικής γλώσσας στη διασπορά και την ανάγκη διάδοσής της στο εξωτερικό, αναδεικνύεται η ανάγκη σχεδίασης της συγκεκριμένης έρευνας, με σκοπό να παρουσιαστούν οι φορείς της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη Νέα Υόρκη. Επιπλέον το πρόγραμμα σπουδών που ακολουθούν τα σχολεία, οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τόσο οι μαθητές όσο και οι εκπαιδευτικοί, αλλά και να εντοπιστούν και να αναλυθούν τα κυριότερα λάθη των μαθητών.

Στα κεφάλαια που ακολουθούν και αποτελούν την εισαγωγή του συγκεκριμένου πονήματος, αναλύεται αρχικά η σημαντικότητα και η προσφορά της ελληνικής γλώσσας, και παρουσιάζεται ο καθοριστικός της ρόλος στην παγκόσμια ιστορία. Το επόμενο κεφάλαιο πραγματεύεται τον ελληνισμό της διασποράς μέσα από μια ιστορική αναδρομή και αναλύεται η παρουσία των Ελλήνων στην Αμερική. Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται λόγος για την ελληνόγλωσση εκπαίδευση στην Αμερική, κάνοντας μια μικρή ιστορική αναδρομή και στη συνέχεια παρουσιάζονται οι φορείς της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης, οι τύποι σχολείων και ο τρόπος λειτουργίας τους. Το τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο αποτελεί το ερευνητικό μέρος. Η έρευνα πραγματοποιείται μέσω συνεντεύξεων σε εκπαιδευτικούς αλλά και μέσω παροχής

εκπαιδευτικού υλικού από τους ίδιους για την πραγματοποίηση ανάλυσης λαθών των μαθητών.

1ο Κεφάλαιο. Η Ελληνική γλώσσα. Αξία και Προσφορά

Η ελληνική γλώσσα είναι από τις σημαντικότερες στον κόσμο και κεφαλαιώδους σημασίας για την παγκόσμια γλώσσα και πολιτισμό. Χρησίμευσε να εκφράσει την πιο καλλιεργημένη και φιλοσοφημένη σκέψη του αρχαίου κόσμου ενώ πάνω της στηρίζεται όχι μόνο η νέα ελληνική γλώσσα, αλλά και μια σειρά άλλων, όπως η λατινική και οι καλούμενες λατινογενείς γλώσσες (ιταλική, αγγλική, γαλλική κ.α.) (Κρασανάκης, 2008)

Θεωρείται μια από τις πλουσιότερες γλώσσες του κόσμου ενώ άξιο αναφοράς είναι το γεγονός ότι οι υπόλοιποι λαοί του κόσμου βασίστηκαν στην ελληνική και αφομοίωσαν στο λεξιλόγιό τους πολλές ελληνικές λέξεις για να δημιουργήσουν τη δική τους γλώσσα. Από πολλούς θεωρείται μητρική των άλλων γλωσσών και αυτό δικαίως αν αναλογιστούμε ότι δεν υπάρχει γλώσσα σήμερα που να μην περιέχει ελληνικές λέξεις. Κατά τη μετάφραση αρχαίων ελληνικών κειμένων σε άλλες γλώσσες, μεταφέρθηκαν πολλές ελληνικές λέξεις. Ακόμη και σήμερα πολλοί ιατρικοί όροι προέρχονται από την ελληνική. Είναι σημαντικό ωστόσο να γνωρίζουμε ότι ταυτόχρονα με τη διάδοση της γλώσσας διαδίδεται και το ελληνικό πνεύμα, οι ιδέες και οι αντιλήψεις.

Η παγκόσμια γραφή και ο πολιτισμός οφείλουν πολλά στο ελληνικό αλφάβητο. Οι Ρωμαίοι κατάλαβαν πρώτοι την ανωτερότητα της ελληνικής και αφομοίωσαν στη γλώσσα τους άπειρες ελληνικές λέξεις. Το ίδιο έκαναν οι Λατίνοι του Μεσαίωνα¹. Πάνω στο ελληνικό αλφάβητο στηρίζεται η νέα ελληνική γραφή αλλά και μια σειρά άλλων γραφών που περιέχουν λατινικούς χαρακτήρες όπως η αγγλική, ιταλική, γερμανική, οι σλαβικές γραφές (βουλγαρική, ρωσική).

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η αγγλική γλώσσα η οποία χρησιμοποιεί πάνω από 50.000 λέξεις ελληνικής προέλευσης (Κρασανάκης, 2008). Λέξεις όπως «pédagogie», «cosmologie», «pause» [παύσις], «attention» [ad-tendo / προσ-οχή]

---

¹ Βλέπε την ηλεκτρονική διεύθυνση: <https://www.kathimerini.gr/opinion/561704752/i-kairia-simasia-tis-ellinikis-glossas-ston-aiona-mas-k/> 1/12/2022

προέρχονται από τα ελληνικά. Χιλιάδες όροι, επιστημονικοί και κοινοί, έχουν εμπλουτίσει τις δυτικές γλώσσες².

Σημαντικό αναφοράς είναι ότι η ελληνική γλώσσα και γραφή υπήρξαν οι πρώτες που έγιναν διεθνείς και παρέμειναν για περίπου 1.800 χρόνια, από τα χρόνια του Μ. Αλεξάνδρου (336-321 π.Χ) έως και την πτώση της Κωνσταντινούπολης (1453 μ.Χ). Σε όλο τον αρχαίο κόσμο μιλούσαν και έγραφαν ελληνικά, οι Ρωμαίοι, οι Εβραίοι, οι Φοίνικες, οι Ινδοί, οι Πέρσες, οι Αιγύπτιοι. Ειδικότερα οι Ρωμαίοι κατέφθαναν στην Αθήνα για να μάθουν ελληνικά. Πολλοί Ρωμαίοι Αυτοκράτορες, όπως ο Μάρκος Αυρήλιος, εκφωνούσαν τους λόγους τους στα ελληνικά (Κρασανάκης, 2008).

Η αξία της ελληνικής γλώσσας όμως εντοπίζεται και στις τέχνες και τις επιστήμες. Έχοντας ως όπλο το τέλειο σύστημα γραφής, αναδείχτηκαν μέσα από τα κείμενα τους μεγάλοι Έλληνες όπως ο Όμηρος, ο Πλάτωνας, ο Σοφοκλής ενώ τα πρώτα κείμενα Μαθηματικών, Αστρονομίας, Γλωσσολογίας κ.α γράφτηκαν στα ελληνικά. Επιπλέον χάρη στην ελληνική κατέστη δυνατή η αποκρυπτογράφηση πολλών αρχαίων γραφών. (Κρασανάκης, 2008).

Σε ο,τι αφορά την θρησκεία και εκεί έλαμψε η παρουσία της Ελληνικής. Οι μεγαλύτερες θρησκείες του κόσμου διαδόθηκαν χάρη στην ελληνική γλώσσα και γραφή. Οι περισσότεροι Απόστολοι, ανάμεσά τους ο Παύλος, ο Ιωάννης και ο Λουκάς αλλά και Εβραίοι, υπήρξαν γνώστες της ελληνικής γλώσσας και γραφής, ως εκ τούτου έγραψαν τα Ευαγγέλια στην ελληνική με απώτερο σκοπό να γίνουν γνωστά σε όλο τον κόσμο(Κρασανάκης, 2008).

Αξίζει να σημειωθεί, πέραν των όσων αναφέρονται παραπάνω, ότι η πιο ουσιώδης προσφορά της ελληνικής αφορά τη δόμηση του λόγου. Οι Έλληνες στοχαστές έβαλαν τάξη στις έννοιες και οδήγησαν τον άνθρωπο από τον μύθο στον λόγο. Βάζοντας τάξη στη λειτουργία του λόγου, οι Έλληνες σοφοί επινόησαν τους λογισμούς, τον συλλογισμό, τη λογική. Αν σήμερα αναλύουμε τις προτάσεις του λόγου με την ορολογία της γραμματικής, «sujet» [sub-jectus], «objet» [ob-jectum], «subjonctif»

---

² Ο.π.

[sub-junctivus], το χρωστάμε στην ελληνική λογική του λόγου «υπο-κείμενο», «αντι-κείμενο», «υπο-τακτική». Με το εργαλείο της λογικής, ίσως η μεγαλύτερη κατάκτηση της ελληνικής υπήρξε –και υφίσταται πάντα– η δυνατότητα να δημιουργεί κατά βούληση αφηρημένες έννοιες και σύνθετες λέξεις³.

Συμπερασματικά, λοιπόν, η Ελληνική γλώσσα έχει παίξει καθοριστικό ρόλο στην παγκόσμια ιστορία και αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την εξέλιξη του ανθρώπου. Τα μεγαλύτερα επιτεύγματα του ανθρώπου στον χώρο της παιδείας, των επιστημών, των τεχνών και της διανόησης οφείλονται στη συμβολή της ελληνικής γλώσσας. Μια γλώσσα που την διακρίνει η αρτιότητα, η μουσικότητα, η πλαστικότητα, με τον τεράστιο πλούτο λεξιλογίου, γραμματικής και συντακτικής δομής. Οι λέξεις γράφονται πιστά φθογγικά κάνοντας χρήση της ετυμολογίας και της ορθογραφίας. Έχει κερδίσει επάξια τον τίτλο της "μητέρας" των γλωσσών. Είναι η γλώσσα που διαθέτει την ικανότητα του «δανείζειν» και δεν έχει την ανάγκη του «δανείζεσθαι» από άλλες γλώσσες. Χαρακτηριστική είναι η φράση των Βρετανών *"The Greeks must have a word for it"* όταν δεν βρίσκουν τη λέξη στη γλώσσα τους για να αποδώσουν μια νέα σημασία. Με το πέρασμα του χρόνου η ελληνική γλώσσα εξελίσσεται και προσαρμόζεται στις ιστορικές, κοινωνικές και πολιτισμικές μεταλλάξεις πάνω από σαράντα αιώνες. Πάντα όμως διατηρεί τη δυνατότητα της αυτονομίας και εκπλήσσει με τη διαπολιτισμική γλωσσοπλαστία της, δώρο της αρχαίας ελληνικής διανόησης.

Αναφερόμενος στην αξία της ελληνικής γλώσσας, ο Γκαίτε (ο μεγαλύτερος ποιητής και πεζογράφος της Γερμανίας) είπε: *«Άκουσα στον Άγιο Πέτρο της Ρώμης το Ευαγγέλιο σε όλες τις γλώσσες. Η Ελληνική αντήχησε άστρο λαμπερό μέσα στη νύχτα»* (Κρασανάκης, 2008) ενώ σύμφωνα με το μεγάλο διδάσκαλο του Γένους μας *«Η γλώσσα είναι ένα από τα πλέον αναπαλλοτριώτα του Έθνους κτήματα»*. Ανήκει σε όλες τις γενεές και μέσω αυτής οι νεότεροι αποκτούν εθνική συνείδηση και ταυτότητα. Οφείλουμε λοιπόν να της προσδώσουμε το σεβασμό που της αναλογεί για να συνεχίσει τον ενεργό και οικουμενικό της ρόλο στη διαμόρφωση των ανθρώπινων επιτευγμάτων⁴.

---

³ Ο.π.

⁴ <https://hellenicnews.com/η-πανανθρωπινη-και-διαχρονικη-αξια-τη/>

2ο Κεφάλαιο .Ο Ελληνισμός της Διασποράς και η ελληνική παιδεία. Ιστορική αναδρομή

«... Αν είναι να ζήσω τη ζωή μου όπως φαίνεται σωστό σε μένα, πρέπει να φύγω από όλα όσα γνώρισα και αγάπησα και να πετάξω μακριά σε μια άγνωστη, ξένη γη...»

Δήμητρα Βακά Μπράουν (1877-1946),
A child of the Orient, 1914

Ο όρος «*Διασπορά*» ως αποτέλεσμα της μετανάστευσης, παραπέμπει σε ομάδα ατόμων που διαμένουν εκτός ορίων της ελληνικής επικράτειας, μοιράζονται κοινά γνωρίσματα, όπως την υπηκοότητα, την διάρκεια παραμονής τους σε μια χώρα του εξωτερικού και χαρακτηρίζονται από κοινή γλώσσα, θρησκεία, πολιτισμό, ιστορία, καταγωγή και συνείδηση του «ανήκειν». (Κόντης, 1997)

Για αρκετά χρόνια αυτή η λέξη περιέγραφε την αναγκαστική απομάκρυνση ενός λαού σε άλλο τόπο, εξαιτίας μίας καταστροφής (Cohen, 2003).

Ειδικότερα όταν μιλάμε για τον «*Ελληνισμό της Διασποράς*» πρόκειται για μια εδραιωμένη πλέον κατάσταση, η οποία είναι το αποτέλεσμα της μετακίνησης ελληνικών πληθυσμών είτε λόγω εκδιώξεων και βίαιων μετακινήσεων κατά την περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας είτε στο πλαίσιο μιας «εκούσιας» εργατικής μετανάστευσης⁵.

Η ιστορία της Ελληνικής Διασποράς είναι μακράιωνη. Ξεκινά περίπου κατά την δεύτερη χιλιετία π.Χ με τη δημιουργία αποικιών στην Κάτω Ιταλία και Σικελία, περιοχή που στην πορεία ονομάστηκε Μεγάλη Ελλάδα. Στα νεότερα χρόνια, χωρίζεται σε τρεις μεγάλες περιόδους. Η πρώτη αντιστοιχεί στους τέσσερις αιώνες της Τουρκοκρατίας, η δεύτερη από την δημιουργία του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους μέχρι τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και η Τρίτη από την λήξη του πολέμου μέχρι τα τέλη του 20ού αιώνα. Πάντοτε ο κύριος λόγος των μεταναστεύσεων

---

⁵ https://el.wikipedia.org/wiki/Παιδεία_Ελλήνων_της_Διασποράς

θεωρούνται οι πολιτικές, στρατιωτικές, οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες στον ελληνικό χώρο⁶.

Ξεκινώντας από την ιστορική διασπορά, τα πρώτα μεταναστευτικά ρεύματα Ελλήνων υπήρξαν κυρίως στη Γηραιά Ήπειρο, την Ευρώπη που λόγω της γεωγραφικής της θέσης ήταν πιο εύκολο να μετακινηθούν. Η Ουγγαρία, η Αυστρία και η Νότια Ρωσία υπήρξαν κάποιες από τις χώρες που προσέλκυσαν τους Έλληνες. Η Οδησός μάλιστα και ο Σουλινάς είναι περισσότερο ελληνικές πόλεις παρά ιταλικές, σλαβικές ή βλάχικες. Εκεί οι Έλληνες συγκροτούνταν σε Κοινότητες με κύριο μέλημά τους την ανέγερση ναών, την εύρεση ιερέων, την δημιουργία σχολείων και νοσοκομείων (Τσίρου - Μαρκαντωνάτου, 2018) Χρονικά πάντα προηγείτο η ανέγερση ναού και έπειτα ακολουθούσε η μέριμνα για την ίδρυση σχολείου. Ειδικότερα τους πρώτους αιώνες της μετανάστευσης, δινόταν σε λίγες παροικίες η δυνατότητα παροχής ελληνικής εκπαίδευσης, κυρίως μέσω της μορφής της οικοδιδασκαλίας⁷.

Εν αντιθέσει με την ιστορική διασπορά, η ελληνική μεταναστευτική διασπορά ξεκίνησε περίπου το 1890 και κορυφώθηκε την δεκαετία του 1960. Προορισμός, ο Νέος Κόσμος, η Αμερική, ο Καναδάς, η Αυστραλία, η Νότια Αφρική κ.α. Από το 2010 και έπειτα αυτό το μεταναστευτικό ρεύμα διογκώθηκε λόγω της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα (Τσίρου - Μαρκαντωνάτου, 2018).

Οι λόγοι που οδήγησαν στην ελληνική μεταναστευτική Διασπορά από τα τέλη του 19ου αιώνα και έπειτα αφορούσαν κυρίως εσωτερικά προβλήματα της χώρας, η κατοχή, ο εμφύλιος, η σταφιδική κρίση, ο θεσμός της προίκας, η ανεργία, οι σπουδές. Επιπλέον οι Έλληνες επιζητούσαν καλύτερη ποιότητα ζωής μέσω της αύξησης του εισοδήματός τους. Μια τέτοια ευκαιρία ήταν ανάμεσα σε άλλες χώρες, οι ΗΠΑ που παρουσίαζε βιομηχανική ανάπτυξη⁸.

Χαρακτηριστικά είναι τα λόγια του Γιάννη Κορδάτου από την « Ιστορία του

---

⁶ <http://www.elliniki-gnomi.eu/i-elliniki-diaspora/>

⁷ <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/4730>

⁸ Βλέπε Χασιώτης Ιωάννης, Επισκόπηση της Ιστορίας της Νεοελληνικής Διασποράς, Θεσσαλονίκη Εκδόσεις Βάνιας, 1993, σ. 98 και Ναθαναήλ Βύρων, Ιστορία και Πολιτισμός των Ελλήνων της Διασποράς – Πρακτικά Ημερίδας, Θεσσαλονίκη, Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη Α.Ε., 2004, σ. 29.

Αγροτικού Κινήματος» : « Όλοι όσοι πονούσαν τον αγρότη του Μοριά περιγράφουν την αθλιότητα στην οποία ζούσε. Ξυπόλητος, γυμνός, κουρελής, ατροφικός. Το κρέας δεν το δοκίμαζε παρά μόνο δύο φορές το χρόνο. Το κρομμύδι, ημπομπότα και η ελιά ήταν το μόνιμο φαγητό του, χρόνο καιρό πεινούσε. Τον καρπό που έφτυνε αίμα για να τον μαζέψει του τον έπαιρναν οι τοκογλύφοι, οι έμποροι και οι άλλοι εκμεταλλευτές του. Σχολεία δεν υπήρχαν, γράμματα δεν μάθαινε, ζούσε σε τρώγλες και έκλαιγε τη μοίρα του... Όλα του ήταν μαύρα και σκοτεινά, γι αυτό άμα άνοιξε της Αμερικής ο δρόμος εκπατριζόταν. Η μετανάστευση του ήταν η μόνη σανίδα σωτηρίας.⁹»

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού (ΣΑΕ) ο αριθμός των Ελλήνων της Διασποράς ανάγεται σε εφτά εκατομμύρια ενώ σύμφωνα με τη Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού (ΓΓΑΕ) ο αριθμός πλησιάζει τα έξι εκατομμύρια¹⁰.

Οι Έλληνες της διασποράς όχι μόνο κατόρθωσαν να επιβιώσουν στις χώρες διαμονής τους, αλλά προόδευσαν και αναδείχθηκαν τόσο στην πολιτική και οικονομική αλλά και πολιτιστική και επιστημονική ζωή. Άξιο αναφοράς είναι το γεγονός ότι αρκετοί ομογενείς στήριξαν σε δύσκολες ώρες οικονομικά της Ελλάδα και ανακηρύχθηκαν εθνικοί ευεργέτες. (Τσίρου - Μαρκαντωνάτου, 2018). Αυτό άλλωστε που ενώνει τους Έλληνες εντός και εκτός Ελλάδας είναι η πίστη τους σε μια κοινή εθνοπολιτισμική καταγωγή (Διαλεκτόπουλος, 2016).

Όσον αφορά την ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Διασπορά, έχει μια ιστορία πάνω από 100 χρόνια. Διατηρεί μια αξιόλογη δυναμική παρά τους περιορισμούς και τις ιδιαιτερότητες που προκύπτουν από το εκπαιδευτικό μοντέλο που ακολουθεί κάθε χώρα. Η ελληνική γλώσσα αποτελεί την πολιτισμική γέφυρα για την Ελλάδα, προκειμένου να ισχυροποιήσει τη θέση της και την επιρροή της στη διεθνή κοινότητα. Οι σύγχρονες ανάγκες ωστόσο απαιτούν περισσότερες και αποτελεσματικότερες παρεμβάσεις από το ελληνικό κράτος προκειμένου να ανασυγκροτηθεί η διδασκαλία της νέας ελληνικής γλώσσας¹¹.

---

⁹ <https://eclass.upatras.gr/modules/document/file.php/PN1556/%CE%94%>

¹⁰ https://el.wikipedia.org/wiki/Παιδεία_Ελλήνων_της_Διασποράς

¹¹ http://www.opengov.gr/ypepth/wpcontent/uploads/downloads/2011/01/ellinoglwssi_ekpaidefsi.pdf

Κλείνοντας, για μεγάλο χρονικό διάστημα από το 1974 έως και την πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα υπήρξε πτώση στο μεταναστευτικό ρεύμα των Ελλήνων, κάτι που άλλαξε με την κρίση στην Ελλάδα από τα τέλη της περασμένης δεκαετίας. Κύριοι προορισμοί υπήρξαν τα κράτη της Ευρώπης και όχι η Αμερική, ο Καναδάς ή η Αυστραλία. Αυτό ενέχει τον κίνδυνο η ελληνική γλώσσα σε αυτές τις χώρες να ομιλείται λιγότερο και η ελληνική συνείδηση να μετακινείται από την Ελλαδοκεντρική στη συμβολική Ελληνικότητα¹².

Στις χώρες μετανάστευσης, οι Έλληνες είχαν πάντα στόχο τη διατήρηση της ελληνικής ταυτότητας. Οι νοοτροπίες, οι παραδόσεις, τα ιδεώδη μεταφέρθηκαν και μεταφέρονται με τους Έλληνες σε όλα τα πλάτη και μήκη του κόσμου. Η ορθόδοξη πίστη και η ελληνική γλώσσα θα είναι πάντα ο συνδετικός κρίκος της ομογένειας με το Μητροπολιτικό Κέντρο. Η διδασκαλία της ελληνικής ιστορίας και πολιτισμού και η καλλιέργεια των εθνικών παραδόσεων μαζί με την ορθόδοξη πίστη και την ελληνική γλώσσα θα αποτελούν πάντα τους βασικούς πυλώνες της εθνικής συνείδησης (Τσίρου - Μαρκαντωνάτου, 2018).

2.1 Η παρουσία των Ελλήνων στην Αμερική

Η Αμερική υπήρξε μια ενδιαφέρουσα και ζωτικής σημασίας για τους Έλληνες χώρα. Αν η ιστορία του απόδημου Ελληνισμού έχει γράψει στις σελίδες της ένα από τα λαμπρότερα και εκπληκτικότερα φαινόμενα, αυτό είναι η εγκατάσταση χιλιάδων Ελλήνων μεταναστών στους κόλπους της με τη δημιουργία κέντρων ελληνικής ζωής και οικονομικής δραστηριότητας¹³.

Μπορούμε να διακρίνουμε επτά περιόδους της ελληνικής μετανάστευσης στις ΗΠΑ. Από τις αρχές της πρώτης μετανάστευσης έως το 1890 μετακινήθηκαν 15.000 Έλληνες ενώ στους 450.000 ανέρχεται ο αριθμός τους το διάστημα του μεγάλου μεταναστευτικού κύματος από το 1890 έως 1917 που αποτελεί και την δεύτερη μεταναστευτική φάση. Στη τελευταία φάση του μεγάλου μεταναστευτικού κύματος, μετακινήθηκαν στις ΗΠΑ 70.000 Έλληνες, πριν τις απαγορεύσεις εισόδου που

---

¹² <http://www.elliniki-gnomi.eu/i-elliniki-diaspora/>

¹³ <https://ir.lib.uth.gr/xmlui/bitstream/handle/11615/25205/article.pdf?sequence=1&isAllowed=n>

θεσπίστηκε με νομοθεσία το 1924 (Αγτζίδης, 2005). Πιο συγκεκριμένα οι ΗΠΑ ψήφισαν τον νόμο των «ποσοστών» το 1922 λόγω της μεγάλης αύξησης των μεταναστών από την Ευρώπη, μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, ο οποίος τέθηκε σε εφαρμογή το 1924 (Χασιώτης & κ.ά., 2006). Χάρη στα μέτρα που λήφθηκαν, παρατηρήθηκε ύφεση στο μεταναστευτικό ρεύμα. Μετακινήθηκαν περίπου 30.000 Έλληνες έως το 1946. Αξίζει να αναφερθεί σε αυτό το σημείο ότι την εν λόγω περίοδο, το μεγαλύτερο ποσοστό των νέων αφίξεων στις ΗΠΑ αποτελούσαν οι σύζυγοι και μέλλουσες νύφες των μεταναστών που είχαν ήδη εγκατασταθεί εκεί. Στην περίοδο της μεταπολεμικής μετανάστευσης έως το 1965, 75.000 Έλληνες κατέφτασαν στην Αμερική. Στο διάστημα αυτό μετανάστευσαν στις ΗΠΑ πέρα από τους ανειδίκευτους εργάτες και φοιτητές για σπουδές στα αμερικάνικα Πανεπιστήμια (Αγτζίδης, 2005). Το 1965, με νέα νομοθεσία, που έκανε πιο εύκολη την είσοδο στη χώρα, άνοιξαν και πάλι οι δρόμοι για τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (Χασιώτης & κ.ά., 2006). Το νέο μεταναστευτικό κύμα φτάνει έως το 1979 και περιλαμβάνει για πρώτη φορά στην μεταναστευτική ιστορία, την μετανάστευση μικρών παιδιών με τις οικογένειές τους. Από το 1980 έως και σήμερα, που είναι και η τελευταία μεταναστευτική περίοδος οι ρυθμοί της ελληνικής μετανάστευσης προς τις ΗΠΑ μειώνονται, με τον αριθμό τους να φτάνει τους 40.000 (Αγτζίδης, 2005). Η μετακίνηση αφορά πια κυρίως στην πραγματοποίηση σπουδών, αλλά και την απασχόληση εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού από την Ελλάδα στις ΗΠΑ¹⁴.

Το διάστημα μεταξύ 1900 και 1930 οι Έλληνες μετανάστες στην Αμερική προέρχονταν από την Αρκαδία, Ευρυτανία, Μακεδονία, Κορινθία, Κρήτη και Ήπειρο. Ο αριθμός τους ξεπερνούσε τους 500.000. Η άφιξή τους στη νέα πατρίδα δεν σήμαινε ότι θα είχαν εξ΄ αρχής μια ζωή όπως την ονειρεύονταν. Οι συνθήκες ζωής ήταν αφάνταστα σκληρές για τους πρωτόβγαλτους μετανάστες που έπρεπε να διαβιούν μέσα σε μια άγνωστη και ξένη γι΄ αυτούς χώρα, χωρίς τη γνώση της γλώσσας και του τρόπου ζωής σε αυτή¹⁵.

Τα γεγονότα όμως που διαδραματίζονταν στην Ελλάδα, ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος, η Μικρασιατική Καταστροφή, οι χρεοκοπίες σε συνδυασμό με την έλλειψη μόρφωσης

---

¹⁴<https://www.hellenicparliament.gr/onlinepublishing/apd/254-300.pdf>

¹⁵<https://ir.lib.uth.gr/xmlui/bitstream/handle/11615/25205/article.pdf?sequence=1&isAllowed=n>

και την απογοήτευση, έδωσαν την ευκαιρία σε δανειστές και τοκογλύφους να εκμεταλλευτούν την κατάσταση. Εκθείαζαν τη ζωή στις ΗΠΑ, αναλάμβαναν τα ναύλα και ταυτόχρονα ανάγκαζαν τους μετανάστες να υποθηκεύουν τις περιουσίες τους. Ο πόθος όμως για μια καλύτερη ζωή ήταν ύψιστης σημασίας για τους μετανάστες. Οι πληροφορίες, που έφταναν στην Ελλάδα, ενθάρρυναν νέους μετανάστες και σταδιακά φιλοτέχνησαν την εικόνα της “Αμερικής” ως ενός μυθικού, σχεδόν, τόπου εύκολου πλουτισμού, προόδου και ευημερίας¹⁶.

2.2 Εγκατάσταση

Ο προορισμός για τους Έλληνες μετανάστες, φθάνοντας στην Αμερική, δεν ήταν ο ίδιος για όλους. Εγκαταστάθηκαν στα αστικά κέντρα των πολιτειών που βρίσκονται στη βόρεια και κεντρική ακτή του Ατλαντικού. Η κατεύθυνση είχε να κάνει με τη ζήτηση στην αγορά εργασίας. Οι Δυτικές Πολιτείες, οι βιομηχανικές πόλεις της Νέας Αγγλίας, η Νέα Υόρκη και το Σικάγο υπήρξαν κύριοι προορισμοί. Μεγάλο ποσοστό Ελλήνων μεταναστών κατευθύνθηκε σε πόλεις της Νέας Αγγλίας όπως το Manchester, το New Hampshire, το Connecticut, το Peabody και το Lowell, Massachusetts, όπου υπήρχε ακμαία βιομηχανική ανάπτυξη. Πολλοί Έλληνες κατευθύνονταν σε μεγάλες πόλεις του Βορρά όπως οι Philadelphia, Pittsburgh, Detroit ενώ ένα σημαντικό τμήμα των πρώτων μεταναστών κατευθύνθηκε προς τις μεσοδυτικές πολιτείες (κυρίως τη Γιούτα και το Κολοράντο) και στην Καλιφόρνια, όπου εργάστηκαν τόσο στα ορυχεία όσο και στα έργα κατασκευής του σιδηροδρομικού δικτύου, περίπου 50.000 Έλληνες¹⁷.

Στην πορεία οι Έλληνες στράφηκαν στην Νέα Υόρκη, εγκαταλείποντας το Σικάγο που ήταν το μεγαλύτερο σημείο συγκέντρωσης των Ελλήνων στην Αμερική. Στην απογραφή του 2000, στη Νέα Υόρκη καταγράφηκαν 160.000 κάτοικοι Ελληνικής καταγωγής.. Η Αστόρια και το Κούνινς υπήρξαν οι συνοικίες που συγκέντρωσαν τον

---

¹⁶<https://eclass.upatras.gr/modules/document/file.php/PN1556/%CE%94%CE%99%CE%91%CE%9B%CE%95%CE%9E%CE%95%CE%99%CE%A3/5usadiaspora2.pdf>

¹⁷<https://eclass.upatras.gr/modules/document/file.php/PN1556/%CE%94%CE%99%CE%91%CE%9B%CE%95%CE%9E%CE%95%CE%99%CE%A3/5usadiaspora2.pdf> και <https://www.hellenicparliament.gr/onlinepublishing/apd/254-300.pdf>

μεγαλύτερο αριθμό Ελλήνων μεταναστών (Χασιώτης κ.ά., 2006). Στην ίδια απογραφή ο αριθμός των Ελλήνων στις ΗΠΑ συνολικά ανέρχεται σε 1.153.300¹⁸.

2.3 Η ζωή στη νέα πατρίδα. Δυσκολίες, Ρατσισμός και εργασίες

Για πολλούς Έλληνες μετανάστες οι δυσκολίες ξεκινούσαν πολύ πριν τους επιτραπεί η είσοδος τους στη νέα πατρίδα. Οι ταξιδιώτες της τρίτης θέσης στο καράβι περνούσαν από το Ellis Island (έξω από το Μανχάταν) προκειμένου να υποβληθούν σε νομικό και ιατρικό έλεγχο για να μπορέσουν να ξεκινήσουν τη ζωή τους στην Αμερική. Το 1954 σταμάτησε η λειτουργία του ως κέντρο υποδοχής και πλέον οι μετανάστες ελέγχονταν από το Προξενείο της χώρας τους¹⁹.

Το κύριο μέλημα των μεταναστών φτάνοντας στη νέα πατρίδα ήταν η εύρεση εργασίας και κατοικίας. Κι εδώ τα πράγματα δεν ήταν πολύ εύκολα. Όσοι απασχολήθηκαν ως εργάτες στη βιομηχανία ενοικίαζαν πολλοί μαζί κάποιο διαμέρισμα σε πολύ άσχημη κατάσταση, συχνά υπόγειο και κοιμόνταν όλοι μαζί. Οι εργάτες των σιδηροδρομικών γραμμών διέμεναν σε παλιά βαγόνια και ξύλινες καλύβες που παρέχονταν από την εταιρία. Ο κίνδυνος ασθενειών ήταν μεγάλος υπό τέτοιες άθλιες συνθήκες υγιεινής. Σταδιακά μεγάλο μέρος των Ελλήνων μεταναστών στράφηκε στις επιχειρηματικές δραστηριότητες και κατάφεραν να δημιουργήσουν δικές τους μικροεπιχειρήσεις όπως εστιατόρια, καθαριστήρια και ανθοπωλεία. Οι γυναίκες μετανάστριες δεν εργάζονταν εκτός σπιτιού εκτός από ορισμένες που απασχολούνταν στην οικογενειακή επιχείρηση (ξενώνες, βιοτεχνίες υφασμάτων και παπουτσιών).

Επιπλέον κάποιοι εργάστηκαν και ως τεχνίτες διαφόρων ειδικοτήτων αλλά και ως επαγγελματίες στον κατασκευαστικό τομέα. Λόγω του χαμηλού μορφωτικού τους επιπέδου η απασχόληση σε κλάδους με υψηλά προσόντα ήταν αδύνατη. (Μαρκέτος, 2013). Αξίζει να αναφερθεί ότι εκείνο το διάστημα είχε δημιουργηθεί το σύστημα εκμετάλλευσης των «Πατρónων», Ελλήνων δηλαδή εργολάβων που εκμεταλλεύονταν

---

¹⁸https://foundation.parliament.gr/VoulhFoundation/VoulhFoundationPortal/images/site_content/voulhFoundation/file/Ekpaideytika%20New/racism/0_5racism.pdf

¹⁹<https://tvxs.gr/news/taksidia-sto-xrono/ellis-island-nisi-ton-dakryon-kai-toy-foboy>

τους νεοφερμένους συμπατριώτες τους και καρπώνονταν τους κόπους τους. Δεν ήταν μόνο το γεγονός ότι δεν γνώριζαν την αγγλική γλώσσα, γραφή και ανάγνωση, που δυσχέραινε τα πράγματα στην προσαρμογή και την κοινωνική τους ενσωμάτωση, αλλά και η απροθυμία τους για εκμάθηση της γλώσσας. Κι αυτό γιατί πάντα κυριαρχούσε μέσα τους το όνειρο της επιστροφής στην πατρίδα²⁰.

Ανάμεσα στις άλλες δυσκολίες που είχαν να αντιμετωπίσουν οι Έλληνες φτάνοντας στις ΗΠΑ υπήρξε και το θέμα του ρατσισμού. Επικρατούσε η άποψη στην κοινωνία της εποχής ότι οι Έλληνες ήταν άξεστοι, αμόρφωτοι, ανάξιοι του ένδοξου αρχαίου πολιτισμού τους. Η συντηρητική κοινωνία της Αμερικής δεν έτρεφε ιδιαίτερη συμπάθεια για τους νεόφερτους Έλληνες. Δεν θεωρούνταν Ευρωπαίοι αλλά Ανατολίτες. Για να γίνει κατανοητή η διάσταση του ρατσισμού στην Αμερική, ενδεικτικά αναφέρεται ο σοκαριστικός τίτλος του άρθρου εφημερίδας της εποχής ότι στα τέλη του 19ου και στα πρώτα χρόνια του 20ου αιώνα, οι Έλληνες δεν κατατάσσονταν στους «λευκούς». Ο χαρακτηρισμός «λευκός» δεν απευθυνόταν στο δέρμα και το χρώμα, αλλά στην κοινωνική τάξη²¹.

Φράσεις όπως «filthy Greeks»(βρωμοέλληνες) και «greaseballs» (λιγδιάρηδες) ήταν αυτές που απέδιδαν και στιγματίζαν τους Έλληνες μετανάστες. Κατηγορούνταν από τους Αμερικάνους ότι τους έπαιρναν τις δουλειές ενώ οι ίδιοι δεν δέχονταν να ασχοληθούν καθώς τις θεωρούσαν κατώτερες και ευτελείς θέσεις εργασίας. Τα ρατσιστικά στερεότυπα κατά των Ελλήνων μεταναστών αποτυπώνονταν και στις στήλες των εφημερίδων: Επικίνδunami, τσαντάκηδες, βιαστές ενηλίκων, δουλέμποροι ανηλίκων, απεργοσπάστες, σωματέμποροι²².

Τα θέματα ρατσιστικού τύπου που είχαν να αντιμετωπίσουν οι Έλληνες μετανάστες όμως δεν σταματούν εδώ. Οι Έλληνες του Νότου βρέθηκαν στο στόχαστρο της Κου-Κλουξ-Κλαν, τη μεγαλύτερη ακροδεξιά παράταξη στις ΗΠΑ που αρχικά

---

²⁰<https://eclass.upatras.gr/modules/document/file.php/PN1556/%CE%94%CE%99%CE%91%CE%9B%CE%95%CE%9E%CE%95%CE%99%CE%A3/5usadiaspora2.pdf>

²¹<https://www.lifo.gr/arxeio/leyki-gynaika-etheathi-me-ellina14/8/2013>

²² Ο.π.

χρησιμοποιούσε τρομοκρατία, βία και εκφοβισμό έναντι των Αφροαμερικανών²³.

Αυτά τα ξεσπάσματα βίας της Κου-Κλουξ-Κλαν απέναντι στους Έλληνες μετανάστες απείλησαν τη θέση τους στο εσωτερικό της αμερικανικής κοινωνίας. Η ρατσιστική αντιμετώπιση οδήγησε σε παραβατικές συμπεριφορές οι οποίες γενικεύτηκαν σε βάρος των Ελλήνων.

2.4 Διατήρηση εθνικής ταυτότητας: Οργανώσεις, κοινότητες και Μ.Μ.Ε

Όλες αυτές οι δυσκολίες με τις οποίες ήρθε αντιμέτωπη η πρώτη γενιά Ελλήνων μεταναστών, είχε σαν αποτέλεσμα τη συσπείρωσή τους. Η διατήρηση της εθνικής τους ταυτότητας ήταν ζήτημα καίριας σημασίας. Πέρα από τις οργανώσεις που δημιουργήθηκαν και βοήθησαν στην προαγωγή του εθνικού φρονήματος, φρόντιζαν οι ίδιοι οι Έλληνες μετανάστες να μένουν κοντά και να δημιουργούν τις δικές τους γειτονίες και συνοικίες. Επιπλέον μέλημά τους ήταν να διατηρούν ισχυρούς δεσμούς με την πατρίδα. Γεγονότα όπως ο γάμος, το μυστήριο της βάφτισης, το κατηχητικό για τα παιδιά, το εκκλησίασμα της Κυριακής, το Κυριακάτικο δείπνο ήταν αυτά που κρατούσαν ζωντανή την ταυτότητά τους.

Για την διατήρηση της Ελληνικής ταυτότητας δραστηριοποιείται ένας αριθμός σαράντα περίπου Ομοσπονδιών και εκατοντάδων κοινοτήτων. Εξέχουσα θέση στην ιστορία των Ελληνικών Σωματείων και Οργανώσεων της Αμερικής, κατέχει η «Πανελλήνια Ένωση». Χάρη σε αυτή, στη διάρκεια των Βαλκανικών πολέμων μετέβησαν από την Αμερική, στην Ελλάδα σαράντα χιλιάδες στρατεύσιμοι²⁴.

Το 1922 ιδρύθηκε στην Ατλάντα της Τζόρτζια μια από τις σημαντικότερες οργανώσεις, η ΑΗΕΡΑ (American Hellenic Educational Progressive Association). Σκοπός της ήταν να προωθήσει την εικόνα των Ελλήνων στην Αμερική, να βοηθήσει στην αφομοίωσή τους στην αμερικανική κουλτούρα και να καταπολεμήσει τις προκαταλήψεις. Σήμερα κύριο σκοπό έχει να προάγει τα αρχαία ελληνικά ιδεώδη της

---

²³ <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%BF%CF%85%CE%9A%CE%BB%CE%BF%CF%85%CE%BE-%CE%9A%CE%BB%CE%B1%CE%BD>

²⁴ <https://ir.lib.uth.gr/xmlui/bitstream/handle/11615/25205/article.pdf?sequence=1&isAllowed=n>

εκπαίδευσης, της φιλανθρωπίας, της αστικής ευθύνης, της οικογενειακής και ατομικής αριστείας μέσω της κοινωνικής εργασίας και του εθελοντισμού²⁵.

Μια άλλη μεγάλη και σημαντική οργάνωση που δημιουργήθηκε για τη στήριξη του ελληνισμού ήταν η G.A.P.A (Greek American Progressive Association) στο Πίτσμπουργκ το 1923. Επί της ουσίας η GAPA εξέφραζε όλους όσους ήταν απογοητευμένοι από την ΑΗΕΡΑ. Τα μέλη της έπαιρναν θέση εναντίων εκείνων που έφταναν στο σημείο να μη μιλούν ελληνικά, να αλλάζουν τα ονόματά τους και να κρύβουν την καταγωγή τους. Αποστολή της πλέον είναι να βοηθάει την ένταξη των Ελλήνων απογόνων στον Αμερικανικό και Καναδικό τρόπο ζωής, να διαιωνίζει την παράδοση της Ανατολικής Ορθόδοξης Χριστιανικής Εκκλησίας και να ενθαρρύνει τη χρήση της ελληνικής γλώσσας²⁶.

Το 1938 οργανώθηκε στη Νέα Υόρκη η Ομοσπονδία των Ελληνικών Σωματείων που περιλάμβανε όλα τα σωματεία της ευρύτερης περιοχής. Οι ειδικές επιτροπές της Ομοσπονδίας ασχολούνταν με θέματα εθνικά, πολιτιστικά, εκπαιδευτικά και μεταναστευτικά. Η σπουδαιότερη εκδήλωση που οργανώνει η Ομοσπονδία είναι η παρέλαση της 25^{ης} Μαρτίου η οποία λαμβάνει χώρα στην 5^η λεωφόρο της Νέας Υόρκης. Το 1988 συστάθηκε το Εθνικό Συμβούλιο που περιλαμβάνει όλες τις Ομοσπονδίες της Αμερικής. Επιπλέον μια από τις πιο δραστήριες Ομοσπονδίες, με παρουσία και προσφορά στην Αμερική και στην Ελλάδα υπήρξαν τα «*Ηνωμένα Χιακά Σωματεία Αμερικής*».

Στη λίστα με τα πιο σημαντικά σωματεία μπορούν να προστεθούν τα Pan Arcadian Federation of America, Pan- Messinian Federation of USA & Canada, Pancretan Association of America, Pan-Macedonian Association USA, Panepirotic Federation of America²⁷.

Σημαντικό ρόλο στη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας των Ελλήνων έπαιξε και ο Τύπος. Από το τέλος του 19^{ου} αιώνα άρχισε η κυκλοφορία των πρώτων εφημερίδων

---

²⁵https://en.wikipedia.org/wiki/American_Hellenic_Educational_Progressive_Association

²⁶<https://www.annunciationsac.org/greek-american-progressive-association/>

²⁷<https://eclass.upatras.gr/modules/document/file.php/PN1556/%CE%94%CE%99%CE%91%CE%9B%CE%95%CE%9E%CE%95%CE%99%CE%A3/5usadiaspora2.pdf>

της Αμερικής. Μέσα στις σελίδες τους πέρα από την ενημέρωση, στηρίζονται τα συμφέροντα των μεταναστών και διαφημίζονται οι ελληνικές επιχειρήσεις ενώ σημαντικό ρόλο παίζουν στη διατήρηση της ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού. Η πρώτη ελληνική εφημερίδα που εκδόθηκε στην Αμερική ήταν ο «Νέος Κόσμος» το 1892. Η εφημερίδα με την μεγαλύτερη απήχηση στις ΗΠΑ ήταν η «Ατλαντίς» στη Νέα Υόρκη, στην αρχή εβδομαδιαία και στη συνέχεια ημερήσια. Το 1915 και πάλι στην Νέα Υόρκη έκανε την εμφάνισή της η εφημερίδα «*Εθνικός Κήρυξ*». Ο «*Εθνικός Κήρυκας*» συνεχίζει να εκδίδεται μέχρι σήμερα και είναι η μακροβιότερη ημερήσια εφημερίδα των ΗΠΑ. Καταβάλλει προσπάθειες μέχρι και σήμερα για την αποφυγή αφομοίωσης του ελληνισμού, για τη διατήρηση των ελληνικών σχολείων και των ελληνικών προγραμμάτων τους. Την ανάγκη για περισσότερη πληροφόρηση των νέων μεταναστών, καλύπτει μετά το 1960 η εφημερίδα «*Η Πρωινή*» έως το 2001. (Κουτσοπανάγου, 2005)²⁸.

Άλλες σημαντικές εφημερίδες και περιοδικά μπορούν να αναφερθούν, «*ο Ορθόδοξος Παρατηρητής*», «*τα Greek News*», το περιοδικό «*Κρήτη*» της Παγκρητικής Ένωσης Αμερικής, «*η Κάρπαθος*» της Καρπαθικής Ομοσπονδίας Αμερικής, «*η Μακεδονία*» της Παμμακεδονικής Ένωσης Αμερικής και πλήθος άλλων που πλέον εκδίδονται και σε ηλεκτρονική μορφή. Υπολογίζεται ότι ο αριθμός των εφημερίδων και περιοδικών που έχουν εκδοθεί μέχρι σήμερα ξεπερνά τα εκατό²⁹.

Σήμερα οφείλουμε να αναγνωρίσουμε τη δυναμική της πρώτης γενιάς μεταναστών. Η πρόοδος που σημείωσαν είναι αξιοζήλευτη. Προσπάθησαν με κάθε τρόπο να μη χάσουν την Ελληνικότητά τους, να μην απομακρυνθούν από τα όσα είχαν διδαχθεί από τους γονείς τους, από τα ήθη και τα έθιμα και φρόντιζαν να κρατούν τη φλόγα του επαναπατρισμού αναμμένη. Όλα αυτά προσπάθησαν με κάθε τρόπο να τα μεταφέρουν στα παιδιά τους είτε μιλώντας τους ελληνικά στο σπίτι είτε πηγαίνοντας τα σε ελληνικά σχολεία είτε μέσω των εθίμων.

---

²⁸Επίσης βλέπε <https://www.hellenicparliament.gr/onlinepublishing/apd/254-300.pdf>

²⁹<https://eclass.upatras.gr/modules/document/file.php/PN1556/%CE%94%CE%99%CE%91%CE%9B%CE%95%CE%9E%CE%95%CE%99%CE%A3/5usadiaspora2.pdf>

2.5 Σημαντικές προσωπικότητες Ελλήνων στην Αμερική

Τα επιτεύγματα των Ελλήνων της Αμερικής είναι αξιόλογα τόσο στον οικονομικό κλάδο όσο και στον οικονομικό, πνευματικό, καλλιτεχνικό και επιστημονικό τομέα. Σε χιλιάδες αριθμούνται σήμερα οι Έλληνες επιστήμονες της Αμερικής (γιατροί, δικηγόροι, καθηγητές) αλλά και καλλιτέχνες (ζωγράφοι, γλύπτες, μουσικοί), διασημότητες, αθλητές και πολιτικοί.

Στη λίστα των πρώτων, ο γνωστός σε όλο τον κόσμο Γεώργιος Παπανικολάου(1883-1962), με την τεράστια προσφορά του στην επιστήμη της υγείας. Δημιούργησε το πρώτο τεστ (Test Pap) για την ανίχνευση του καρκίνου της μήτρας και διέγραψε λαμπρή ερευνητική πορεία στο Ιατρικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Κορνέλ, της Νέας Υόρκης. Ο μεγάλος αυτός επιστήμονας και άνθρωπος κατόρθωσε με συνεχή και σκληρό αγώνα να δημιουργήσει ένα σπάνιο έργο, ένα έργο που καταξιώνει την ανθρώπινη υπόσταση και της δίνει την προέκταση μιας υπαρκτής αθανασίας³⁰.

Στον καλλιτεχνικό κόσμο, η Μαρία Κάλλας ή αλλιώς Μαρία Καλογεροπούλου (1923- 1977) γεννήθηκε στην Νέα Υόρκη από Έλληνες μετανάστες γονείς. Η Κάλλας έγινε διάσημη τραγουδίστρια λόγω της μεγάλης έκτασης χρωματισμών που μπορούσε να πάρει η φωνή της. Τραγουδούσε στα μεγαλύτερα μουσικά θέατρα του κόσμου, ανάμεσά τους και η Μετροπόλιταν Όπερα της Νέας Υόρκης. Η φωνή της σε συνδυασμό με τις υποκριτικές της ικανότητες την έκανε δημοφιλή σε παγκόσμια κλίμακα.

Στο χώρο των επιστημών, δεν θα μπορούσε να μην αναφερθεί ο Νικόλαος Νεγρεπόντε. Γεννημένος στη Νέα Υόρκη το 1943, αρχιτέκτονας, επιστήμονας υπολογιστών και επιχειρηματίας, και ο ιδρυτής και επίτιμος πρόεδρος του Εργαστηρίου Πολυμέσων (*Media Lab*) του Τεχνολογικού Ινστιτούτου της Μασαχουσέτης (MIT), καθώς και ο ιδρυτής του οργανισμού Ένας Φορητός Υπολογιστής για Κάθε Παιδί³¹.

---

³⁰ <https://www.lifo.gr/now/tech-science/georgios-papanikolaoy-o-giatros-poy-efiyre-sotirio-test-pap>

³¹ https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9D%CE%AF%CE%BA%CE%BF%CE%BB%CE%B1%CF%82_%CE%9D%CE%B5%CE%B3%CF%81%CE%B5%CF%80%CF%8C%CE%BD%CF%84%CE%B5

Ένα άλλο λαμπρό όνομα, ο Δρ. Σταμάτιος Κριμιζής. Γεννημένος στον Βροντάδο της Χίου το 1938, γιος μετανάστη στις ΗΠΑ, φοίτησε και δραστηριοποιήθηκε στα Πανεπιστήμια της Αμερικής. Πρόκειται για έναν Ακαδημαϊκό- διαστημικό επιστήμονα με διακεκριμένη επαγγελματική σταδιοδρομία ως εκπαιδευτικός και πρωτοπόρος ερευνητής με συμμετοχή στα σπουδαιότερα διαστημικά προγράμματα της NASA, αλλά και της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας. Το 1980 διορίστηκε Επικεφαλής Επιστήμονας στο Τμήμα Διαστημικής, όπου και ανέλαβε Διευθυντής το 1991. Τον Δεκέμβριο 2006 ανέλαβε Εθνικός Εκπρόσωπος της Ελλάδος στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος. Προς τιμή του το 1999 η Διεθνής Αστρονομική Ένωση ονόμασε με το όνομα του τον αστεροειδή 8323 Κριμιζής³².

Στον αθλητισμό, άξιος αναφοράς είναι ο κορυφαίος στο είδος του, αντισφαιριστής Πιτ Σάμπρας. Γεννημένος στην Ουάσιγκτον το 1971, τρίτος γιος Ελλήνων μεταναστών, κατάφερε το 1990 σε ηλικία 19 ετών να κατακτήσει το USA open. Συνολικά κατέκτησε πέντε φορές το USA open, επτά φορές το Wimbledon και δύο φορές το Australian open. Από το 1993-1998 παρέμεινε για 286 εβδομάδες στο Νο 1 της Παγκόσμιας κατάταξης. Το 2002 αποσύρθηκε από την ενεργό δράση³³.

Στον πολιτικό τομέα, ο Μάικλ Δουκάκης (1983- 1991) Ελληνοαμερικανός πολιτικός και δικηγόρος, υπηρέτησε ως 65ος και ως 67ος Κυβερνήτης της Μασαχουσέτης (1975-1979 και 1983-1991). Ήταν ο Δημοκρατικός υποψήφιος Πρόεδρος των ΗΠΑ στις προεδρικές εκλογές του 1988. Επίσης, είχε υπηρετήσει και ως Μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων της Μασαχουσέτης από την 10η και τη 13η περιφέρεια (1963-1971)³⁴.

---

³²https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CF%84%CE%B1%CE%BC%CE%AC%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%9A%CF%81%CE%B9%CE%BC%CE%B9%CE%B6%CE%AE%CF%82

³³https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%B9%CF%84_%CE%A3%CE%AC%CE%BC%CF%80%CF%81%CE%B1%CF%82

³⁴https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%AC%CE%B9%CE%BA%CE%BB_%CE%94%CE%BF%CF%85%CE%BA%CE%AC%CE%BA%CE%B7%CF%82

Τα ονόματα που αναφέρθηκαν είναι μόνο ένα πολύ μικρό δείγμα των Ελλήνων που διέπρεψαν και συνεχίζουν μέχρι και σήμερα να διαπρέπουν στην Αμερική, βάζοντας την υπογραφή τους στο πολιτικό, επιστημονικό και καλλιτεχνικό γίγνεσθαι. Με τη νέα γενιά να συνεχίζει αυτή τη λαμπρή παρουσία των Ελλήνων στην Αμερική, είναι σαν να δικαιώνεται ο πόθος της πρώτης γενιάς μεταναστών για μια καλύτερη και αξιοπρεπή ζωή.

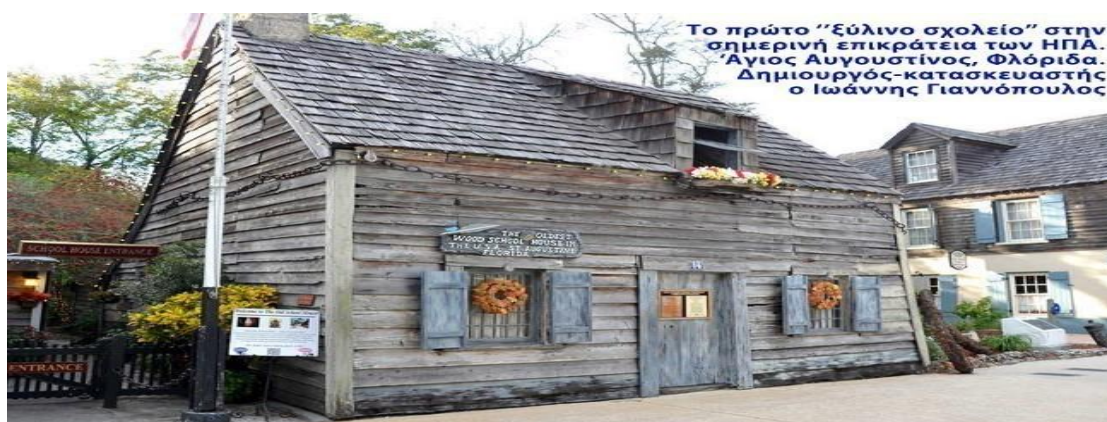
3ο Κεφάλαιο. Η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στην Αμερική

«Τη γλώσσα μου έδωσαν ελληνική, το σπίτι φτωχικό στις αμμουδιές του Ομήρου...Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου στις αμμουδιές του Ομήρου...»

Το Άξιον Εστί, Οδυσσέας Ελύτης

Οι Έλληνες όπου και να πήγαν, σε όποια νέα πατρίδα κι αν εγκαταστάθηκαν, αυτό που δεν ξέχασαν ποτέ ήταν η θρησκεία και η γλώσσα τους. Δύο στοιχεία ζωτικής σημασίας γι' αυτούς. Ήξεραν ότι αυτό που θα τους κρατούσε ενωμένους ώστε να μην ξεχάσουν τη θρησκεία, την ιστορία, την γλώσσα και τον πολιτισμό τους ήταν η ύπαρξη σχολείων. Ήταν η ψυχή και το μέλλον τους.

Πρώτος δάσκαλος ,περί τα 1710-1717, υπήρξε ο Ιωάννης Γιαννόπουλος στον Άγιο Αυγουστίνο της Φλόριδας. Ήταν αυτός που έφτιαξε το πρώτο ξύλινο σχολείο³⁵.

Έκτοτε, πέρασαν 120 χρόνια για τη δημιουργία του Ελληνικού σχολείου, του Κάδμου, στη Βοστώνη το 1907. Σημαντική ανάπτυξη στην παιδεία σημειώθηκε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα με το μεγάλο μεταναστευτικό κύμα Ελλήνων που οδήγησε στη δημιουργία σχολείων στα κέντρα ελληνισμού της εποχής όπως η Νέα Υόρκη, Σικάγο, Λόουελ και Βοστώνη. Κάποια από αυτά ήταν το σχολείο «Σωκράτης» (1908) και «Κοραής» (1910) στο Σικάγο, το ελληνικό σχολείο του Λόουελ (1909) ενώ το 1912 ιδρύθηκε στο Μπρονξ το πρώτο ελληνικό σχολείο στην πολιτεία της Νέας Υόρκης, που λειτουργεί έως σήμερα, το *Greek American Institute*³⁶.

Όσον αφορά τους φορείς ελληνογλωσσης εκπαίδευσης, είναι τριών ειδών: οι παροικιακές οργανώσεις, η εκκλησία και οι κρατικές υπηρεσίες της χώρας υποδοχής. Ιδιαίτερα στις Η.Π.Α. φορέας της ελληνογλωσσης εκπαίδευσης είναι η Ελληνική

---

³⁵<https://thecaller.gr/xronomixani/oi-protoi-ellines-stin-ameriki-poiος-itan-ioannis-giannopoulos-pou-extise-to-proto-ksilino-sxoleio-ipa/>

³⁶http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/358/96_02_TOMOS_B.pdf

Ορθόδοξη Εκκλησία Αμερικής. Η ελληνική εκκλησία και το ελληνικό σχολείο στην Αμερική είναι στενά συνδεδεμένα μεταξύ τους (Δαμανάκης, 2010).

Οι μαθητές μπορούν να φοιτούν στα απογευματινά/Σαββατιανά τμήματα ελληνικής γλώσσας (Τ.Ε.Γ) και στα Ημερήσια σχολεία όπου εκπληρώνουν τη βασική φοίτηση απ' όπου μπορούν να λάβουν τίτλους σπουδών. Και οι δυο μορφές σχολείων λειτουργούν με φορέα την εκκλησία. Μια τρίτη κατηγορία σχολείων στην Αμερική είναι τα λεγόμενα Charter Schools, ελληνικών ενδιαφερόντων που λειτουργούν με ένα δίγλωσσο πρόγραμμα με γλώσσα εκμάθησης και διδασκαλίας την αγγλική και την ελληνική³⁷.

Ειδικότερα στην Νέα Υόρκη λειτουργούν δίγλωσσες τάξεις ενταγμένες στο αμερικανικό σύστημα. Πρόκειται για τα Δημόσια Δίγλωσσα Ελληνοαμερικανικά Σχολεία (Charter Schools). Τα Ημερήσια Ελληνοαμερικανικά Κοινοτικά, δώδεκα σχολεία στο σύνολό τους λειτουργούν με καθημερινό ελληνικό πρόγραμμα (8-10 ώρες την εβδομάδα). Τα περισσότερα διαθέτουν Νηπιαγωγείο, Δημοτικό και Γυμνάσιο (Middle School), ενώ ένα από αυτά διαθέτει και Λύκειο (High School) και οι μαθητές καταβάλλουν δίδακτρα. Υπάρχουν επίσης τα Δίγλωσσα Δημόσια των οποίων ο θεσμός έχει ατονήσει λόγω της μείωσης των μεταναστών 1^{ης} και 2^{ης} γενιάς. Διατηρείται σε 2-3 Δημοτικά σχολεία, αλλά το πρόγραμμά τους είναι μάλλον κάτι αντίστοιχο των δικών μας φροντιστηριακών τμημάτων. Μια άλλη κατηγορία είναι τα μη ενταγμένα τμήματα ελληνικής γλώσσας, που την αποτελούν τα Σαββατιανά/Απογευματινά Κοινοτικά και τα Ανεξάρτητα Ιδιωτικά. Τα απογευματινά λειτουργούν στην πλειοψηφία τους 2 φορές την εβδομάδα, ελάχιστα ως και 4 φορές την εβδομάδα, ενώ τα Σαββατιανά μόνο το Σάββατο. Οι ώρες διδασκαλίας είναι κατά μέσο όρο 3-4 την εβδομάδα. Διδάσκεται η ελληνική γλώσσα και σε κάποιες περιπτώσεις στοιχεία ιστορίας και γεωγραφίας. Τα Ιδιωτικά Ανεξάρτητα είναι δύο σχολεία που ιδρύθηκαν από ιδιώτες και συλλόγους και λειτουργούν 2-3 φορές την εβδομάδα, απογευματινές ώρες. Εκτός από τα μαθήματα ελληνικών, διοργανώνουν και διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Μια άλλη περίπτωση είναι τα Ελληνικά ως ξένη γλώσσα στα Highschools ,όπου τα Ελληνικά διδάσκονται ως μάθημα επιλογής σε έντεκα Δημόσια

---

³⁷http://www.ediamme.edc.uoc.gr/ellinoglossi/images/ebooks/meletes_epistimoniko_yliko/Ellinoglossi_Ekpaideysi_Apotelesmata/HLEKTRONIKH_MATHISH_A_TOMOS.pdf

Αμερικανικά Λύκεια και οι συμμετέχοντες μαθητές δεν είναι αποκλειστικά ελληνικής καταγωγής. Ο μεγαλύτερος αριθμός των συμμετεχόντων στις Εξετάσεις Πιστοποίησης Ελληνομάθειας προέρχεται από τα σχολεία αυτά, τα οποία διακρίνονται για το υψηλό επίπεδο σπουδών τους³⁸.

Η χρηματοδότηση των σχολείων γίνεται από το κράτος αλλά και από τους γονείς μέσω της καταβολής των διδάκτρων. Όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς, πέρα από το διδακτικό προσωπικό της ίδιας της χώρας, αρκετοί είναι και οι αποσπασμένοι Έλληνες δάσκαλοι. Σχετικά με τα προγράμματα σπουδών, ακολουθούνται τα αναλυτικά προγράμματα της ίδιας της χώρας ενώ στο ελληνόγλωσσο πρόγραμμα εφαρμόζονται τα ελλαδικά προγράμματα. Σε αυτό το σημείο πρέπει να αναφερθεί ότι το Αναλυτικό Πρόγραμμα, αλλά και η έλλειψη κατάλληλου ελληνόγλωσσου διδακτικού υλικού αποτελεί μεγάλη δυσκολία των Δίγλωσσων Σχολείων (Δαμανάκης, 2007).

Η Πολιτεία της Νέας Υόρκης ακολουθεί μια εκπαιδευτική πολιτική κατά την οποία συνεργάζεται με Κοινοτικά/Μειονοτικά σχολεία για λόγους κυρίως οικονομικούς. Με αυτό τον τρόπο αυξάνεται ο μαθητικός πληθυσμός με τη διείσδυση ισπανόφωνων, μαύρων και άλλων μαθητών χωρίς η ίδια η πολιτεία να χτίζει νέα δικά της σχολεία και να πληρώνει νέους δάσκαλους. Από την πολιτική αυτή το όφελος είναι μεγάλο για την ίδια την Πολιτεία, την Κοινότητα και τους γονείς που μπορούν να στέλνουν τα παιδιά τους σε ένα ιδιωτικό σχολείο χωρίς τα προβλήματα του δημόσιου³⁹.

3.1 Charter Schools

Σημαντική είναι η ύπαρξη των λεγόμενων Charter Schools στην Αμερική. Πρόκειται για δημόσια, αυτόνομα σχολεία που δεν απαιτείται η καταβολή διδάκτρων από τους μαθητές. Σε αυτά τα σχολεία ο πήγης τοποθετείται ψηλά όσον αφορά τις

---

³⁸

<https://24grammata.com/%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CF%83%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%B9%CF%82-%CE%B7%CE%BD%CF%89%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B5%CF%82-%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84/>

³⁹ http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/358/96_02_TOMOS_B.pdf

ακαδημαϊκές επιδόσεις, κάτι που οφείλεται στην ανεξαρτησία και την ελευθερία δράσης τους. Το πρώτο τέτοιου τύπου σχολείο άνοιξε στη Μινεσότα το 1992. Το 2006 λειτουργούσαν 3.600 Charter με ένα εκατομμύριο μαθητές. Τα σχολεία αυτά μπορούν να ιδρυθούν από εκπαιδευτικούς, γονείς και κοινοτικούς φορείς ενώ κοινοτικά σχολεία μπορούν υπό προϋποθέσεις να μετατραπούν σε Charter. Η διοίκηση του σχολείου έχει την ελευθερία να επιλέξει το διδακτικό προσωπικό της και να δοκιμάσουν τις δικές τους στρατηγικές διδασκαλίας αναμένοντας καλύτερα εκπαιδευτικά αποτελέσματα από τα ημερήσια σχολεία. Αυτή η ελευθερία των διευθυντών να προσλαμβάνουν το εκπαιδευτικό προσωπικό, είναι σημαντική διότι έτσι προσλαμβάνονται εκπαιδευτικοί οι οποίοι παραδοσιακά δεν θα προσλαμβάνονταν και έχουν τελικά εξαιρετικά αποτελέσματα στην ακαδημαϊκή επίδοση των μαθητών. Οι διευθυντές σε αυτά τα σχολεία με άλλα λόγια, έχουν την αυτονομία της διοίκησής τους. Αυτό σημαίνει ότι μπορούν να υλοποιήσουν το όραμά τους στο σχολείο του οποίου ηγούνται. (National Alliance for Public Charter Schools, Triant 2001)

Στην αξιολόγηση των εκπαιδευτικών και πάλι τον κύριο λόγο έχουν οι διευθυντές. Σχεδιάζονται διδακτικές προσεγγίσεις κάποιων εβδομάδων από τους εκπαιδευτικούς υπό την επίβλεψη των διευθυντών ενώ παράλληλα εφαρμόζονται προγράμματα με στόχο την επαγγελματική εξέλιξη του εκπαιδευτικού. Τα προγράμματα αυτά περιλαμβάνουν καθοδήγηση, ανατροφοδότηση, σχέδια μαθήματος, συνεργασία εκπαιδευτικών, αλληλοπαρατήρηση.

Οι βασικοί στόχοι των Charter Schools με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία είναι «να δώσουν ώθηση στην ανάπτυξη καινοτόμων προγραμμάτων στα πλαίσια της δημόσιας εκπαίδευσης» και «να παρέχουν ευκαιρίες για καινοτόμο μάθηση και αξιολόγηση». (National Alliance for Public Charter Schools, Triant 2001)

Χρηματοδοτούνται από την Πολιτεία, με κριτήριο ανανέωσης αυτής τη χρηματοδότησης την απόδοση και την εκπλήρωση των ακαδημαϊκών τους υποχρεώσεων. Δηλαδή οι μαθητές στο τέλος πρέπει να πετύχουν στις εξετάσεις, τα αποτελέσματα των οποίων είναι το μέσο αξιολόγησης των Charters. Δεκτοί γίνονται

όλοι οι μαθητές που υποβάλλουν αίτηση φοίτησης στα Charters. Υπεύθυνοι για την οικονομική διαχείριση των σχολείων αυτών είναι και πάλι οι διευθυντές⁴⁰.

Η ελευθερία που δίνεται σε Κοινοτικά Σχολεία να μετατραπούν σε Charter είναι μείζονος σημασίας γιατί έτσι λύνονται τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν. Μια τέτοια περίπτωση αποτελεί το σχολείο «*Σωτήριος Έλληνας*» της Κοιμήσεως της Θεοτόκου στη Νέα Υόρκη, το οποίο μετατράπηκε σε Charter με την ονομασία «*Hellenic Classical Charter School*». Στην πορεία ακολούθησαν κι άλλα Ελληνικά σχολεία. Ενδεικτικά αναφέρονται τέσσερα στη Φλόριντα, ένα στη Νέα Υόρκη, ένα στο Ντελαγουέρ και ένα στη Charlotte της Β. Καρολίνας. Η ευελιξία που υπάρχει σε αυτού του είδους τα σχολεία όσον αφορά το αναλυτικό πρόγραμμα, ευνοεί την εισαγωγή της ελληνικής γλώσσας, μυθολογίας, ιστορίας και θρησκείας με τη μορφή εκκλησιαστικής ιστορίας.

Η μετατροπή ωστόσο των Κοινοτικών σχολείων σε Charter ελλοχεύει και κινδύνους. Η εισαγωγή μαθητών διαφόρων εθνοτήτων, δημιουργούν πολυπολιτισμικές τάξεις με κίνδυνο τα ελληνοαμερικανάκια να αποτελέσουν μειοψηφία σε πολλές περιπτώσεις και το σχολείο να χάσει την ταυτότητά του κατ' αυτό τον τρόπο⁴¹.

3.2 Kappa Schools

Τα σχολεία τύπου Kappa (Knowledge is Power, Preparatory Academy) είναι δημόσια πειραματικά σχολεία. Οι διδάσκοντες και οι διοικούντες είναι δημόσιοι υπάλληλοι, ακολουθούν πιστά το αναλυτικό πρόγραμμα των δημόσιων σχολείων και οι μισθοί τους είναι ίδιοι με αυτούς των δημόσιων σχολείων. Στην επιλογή δασκάλων, στο πρόγραμμα διδασκαλίας και στους κανόνες εσωτερικής λειτουργίας, λειτουργούν κατά τον ίδιο τρόπο με τα Charter. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το σχολείο KAPPA IV που λειτουργεί στο Χάρλεμ της Νέας Υόρκης. Συνολικά στην Πολιτεία της Νέας Υόρκης λειτουργούν επτά KAPPA σχολεία. Το πρόβλημα ωστόσο που αντιμετωπίζουν αυτού του είδους τα σχολεία είναι η δυσκολία εύρεσης νέων δασκάλων και η άρνηση από πλευράς τους να διδάξουν περισσότερες ώρες παρά τις

---

⁴⁰http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/358/96_02_TOMOS_B.pdf

⁴¹http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/358/96_02_TOMOS_B.pdf

υψηλές αποδοχές τους. Ακόμα κι αν βρεθούν δάσκαλοι δεν γνωρίζουν καλά την ελληνοαμερικανική ή αμερικανική νοοτροπία⁴².

Σχετικά με τους αριθμούς των Ελλήνων μαθητών που φοιτούσαν στα σχολεία της Αμερικής κατά το σχολικό έτος 2010/11 σύμφωνα με μελέτη του Μιχόπουλου (2011), προκύπτει ότι ,στα Ημερήσια σχολεία φοιτούσαν 4.492 μαθητές. Στα απογευματινά/Σαββατιανά τμήματα 22.650 ενώ αν προστεθούν και οι μαθητές των Charter Schools, ο αριθμός τους ξεπερνάει τους 30.000⁴³.

Η παιδεία και το ελληνικό πνεύμα τείνουν να διεισδύουν στο Αμερικανικό Εκπαιδευτικό Σύστημα. Τα Charter Schools ήταν μια ευκαιρία για τους διευθύνοντες και δάσκαλους προκειμένου να εισάγουν στο πρόγραμμά τους τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και παιδείας σε ένα περιβάλλον μεικτού μαθητικού πληθυσμού. Εξίσου ενθαρρυντική όμως είναι και η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στα δημόσια σχολεία των ΗΠΑ. Αρωγός πάντα στέκεται το Ελληνικό Κράτος τόσο με την αποστολή αποσπασμένων δασκάλων όσο και με την εισαγωγή του Πιστοποιητικού Ελληνομάθειας αλλά και την υλοποίηση διαφόρων προγραμμάτων όπως το «Παιδεία Ομογενών». Χάρη στα δράσεις του εν λόγω προγράμματος έγινε δυνατή η ποιοτική βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης λόγω της δημιουργίας κατάλληλου υλικού και επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών⁴⁴.

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί και μια πρόσφατη δράση της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού στα ομογενειακά σχολεία των ΗΠΑ. Σε επιλεγμένα σχολεία της Ελληνορθόδοξης Αρχιεπισκοπής Αμερικής, στην Καλιφόρνια, την Πενσυλβανία, τη Νέα Υόρκη και το Νιου Τζέρσι αρχίζει σύντομα η πιλοτική εφαρμογή της πρωτοποριακής εκπαιδευτικής πλατφόρμας *Sti Ellinika*. Ανταποκρινόμενη στις ανάγκες της εποχής, η πλατφόρμα αυτή παρέχει διδακτικούς πόρους και υποστήριξη σε εκπαιδευτικούς που εργάζονται αποκλειστικά σε διαδικτυακό περιβάλλον. Με δωρεάν εγγραφή οι ενδιαφερόμενοι αποκτούν

---

⁴²http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/358/96_02_TOMOS_B.pdf

⁴³http://www.ediamme.edc.uoc.gr/ellinoglossi/images/ebooks/meletes_epistimoniko_yliko/Ellinoglossi_Ekpaideysi_Apotelesmata/HLEKTRONIKH_MATHISH_A_TOMOS.pdf

⁴⁴[Ekthesi_apotimisis_eos_2010.pdf](http://www.ediamme.edc.uoc.gr/ellinoglossi/images/ebooks/meletes_epistimoniko_yliko/Ekthesi_apotimisis_eos_2010.pdf)

πρόσβαση σε διαδικτυακά μαθήματα ελληνικών για αρχάριους, καθώς και σε μαθήματα μυθολογίας στην ελληνική και αγγλική γλώσσα⁴⁵.

Το Ελληνικό κράτος οφείλει να κινείται προς αυτή την κατεύθυνση και να στηρίζει ακόμα περισσότερο την εκπαίδευση των ομογενών. Σύμφωνα με την έκθεση του Μιχόπουλου, εκτός των όσων αναφέρθηκαν, είναι αναγκαία η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών. Μια τέτοια προσπάθεια καταβάλλεται από το Ελληνικό Προξενείο Σικάγου (Γραφείο Εκπαίδευσης) σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο του Illinois για την κατάρτιση προγράμματος εκπαίδευσης εκπαιδευτών για την Ελληνική γλώσσα. Η πρωτοβάθμια ελληνόγλωσση εκπαίδευση φαίνεται να σταθεροποιείται και οι προοπτικές της στις Η.Π.Α είναι ικανοποιητικές⁴⁶.

3.3 Η εκκλησία ως φορέας Εκπαίδευσης στην Αμερική

Η Ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία ήταν πολύ σημαντική στη ζωή των πρώτων μεταναστών. Έγινε το κέντρο του ελληνισμού και ανέλαβε το ρόλο του προστάτη της Ορθοδοξίας, της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού. Η πλουραλιστική κοινωνία των ΗΠΑ διευκόλυνε τους Έλληνες να διατηρήσουν την θρησκεία τους και να επιδοθούν στην οικοδόμηση εκκλησιών. Οι ελληνικές εκκλησίες στις ΗΠΑ είναι μικρά έθνη-εντός-ενός έθνους, με ελληνικά σχολεία, αίθουσες για δείπνο, χορούς, συνέδρια, φεστιβάλ κ.α.⁴⁷

Ο άνθρωπος που οργάνωσε την Ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία στην Αμερική ήταν ο Αρχιεπίσκοπος Μελέτιος Μεταξάκης. Κατά την δεύτερη επίσκεψή του στην Αμερική το 1921 οργάνωσε το πρώτο Λαϊκό- Κληρικό συνέδριο όπου αποφασίστηκε η ίδρυση Ελληνικής Ορθόδοξης Αρχιεπισκοπής Βορείου και Νοτίου Αμερικής, με γραφεία

---

⁴⁵<https://www.ertnews.gr/eidiseis/politismos/sta-omogeneiaka-scholeia-ton-ipa-i-platforma-tis-g-g-apodimoy-ellinismoy-staellinika/>

⁴⁶[Ekthesi apotimisis eos 2010.pdf](#)

⁴⁷ <http://alexandermakedon.com/articles/GreekAmerican.html>

στην Αστόρια της Νέας Υόρκης. Η Αρχιεπισκοπή αναγνωρίστηκε από το Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης το 1922⁴⁸.

Το έργο της Αρχιεπισκοπής σε επίπεδο πνευματικό, οργανωτικό, διοικητικό και εκπαιδευτικό είναι τεράστιο. Από τα πιο αξιόλογα έργα της ήταν η δημιουργία της Ιεράς Θεολογικής Σχολής του Τιμίου Σταυρού το 1937, με σκοπό της κατάρτιση Ιερέων νέας γενιάς. Ήταν τετραετούς φοιτήσεως μετά το 1966 με την απόκτηση πτυχίου Θεολογίας⁴⁹.

Επίσης ίδρυσε την Ακαδημία του Αγίου Βασιλείου στην Νέα Υόρκη, για την εκπαίδευση δασκάλων για τα ελληνικά σχολεία της Αμερικής και την Φιλόπτωχο Αδελφότητα για την παροχή βοήθειας σε όσους χρειάζονταν⁵⁰. Μια απ' τις πρώτες φροντίδες της ήταν η ίδρυση κατηχητικών ώστε τα παιδιά όχι μόνο να πηγαίνουν εκκλησία αλλά να μαθαίνουν για την ορθόδοξη πίστη και τον ελληνικό πολιτισμό.

Άξιο αναφοράς είναι το Ίδρυμα Leadership 100 της Αρχιεπισκοπής. Κατά την περίοδο 1989- 2006 διέθεσε πάνω από 20 εκατομμύρια δολάρια στην ελληνοαμερικανική παιδεία. Επιπλέον το ταμείο «Πίστη» παρείχε 43 υποτροφίες σε απόφοιτους 23 Ελληνοαμερικανικών Σχολείων συνολικού ποσού 500 χιλιάδων δολαρίων. Σχολιάζοντας το γεγονός αυτό ο Αρχιεπίσκοπος Δημήτριος, είπε:

«Είναι όντως μια γενναιόδωρη προσφορά, η οποία αποτελεί σημαντικό βήμα προς τη συνεχιζόμενη προσπάθεια στηρίξεως και προόδου της ελληνικής παιδείας και του ελληνικού πολιτισμού στην Αρχιεπισκοπή μας⁵¹».

Το έργο όμως της Αρχιεπισκοπής δεν σταματά εδώ. Επιδόθηκε και στην έκδοση βιβλίων για την στήριξη των μαθητών στα σχολεία. Κυκλοφόρησε τη σειρά βιβλίων

---

⁴⁸ <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CE%9F%CF%81%CE%B8%CF%8C%CE%B4%CE%BF%CE%BE%CE%B7%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B9%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%83%CE%BA%CE%BF%CF%80%CE%AE%CE%91%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82>

⁴⁹ <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%BF%CF%81%CE%B8%CF%8C%CE%B4%CE%BF%CE%BE%CE%B7%CE%98%CE%B5%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CE%A3%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%AE%CF%84%CE%BF%CF%85%CE%A4%CE%B9%CE%BC%CE%AF%CE%BF%CF%85%CE%A3%CF%84%CE%B1%CF%85%CF%81%CE%BF%CF%8D>

⁵⁰ <https://ir.lib.uth.gr/xmlui/bitstream/handle/11615/25205/article.pdf?sequence=1&isAllowed=n>

⁵¹ http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/358/96_02_TOMOS_B.pdf/22/7/2007

«Τα Ελληνικά μου» υπό την καθοδήγηση του Αρχιεπισκόπου Αμερικής, από το Γραφείο Παιδείας της Ελληνικής Ορθοδόξου Αρχιεπισκοπής Αμερικής⁵².

4ο Κεφάλαιο. Ερευνητικό μέρος

4.1 Σκοπός

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να παρουσιαστούν οι φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη Νέα Υόρκη της Αμερικής, οι μορφές εκπαίδευσης, το εκπαιδευτικό υλικό και το πρόγραμμα σπουδών που ακολουθούν τα σχολεία. Επιπλέον να παρουσιαστούν οι κατηγορίες μαθητών, οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν και οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν εκατέρωθεν αλλά να γίνει και ανάλυση των λαθών των μαθητών.

4.2 Στόχοι της έρευνας

Στόχος της παρούσας έρευνας είναι η ανάδειξη της ελληνικής γλώσσας στο εξωτερικό και ειδικότερα στη Νέα Υόρκη αλλά και πόσο ζωτικής σημασίας είναι η εκμάθησή της. Επιπλέον μέσα από τον εντοπισμό και την παρουσίαση των λαθών των μαθητών, να γίνει αντιληπτή η ανάγκη για βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας αλλά και η ενίσχυση των σχολείων και των εκπαιδευτικών από οργανωμένους φορείς.

4.3 Συμμετέχοντες

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε εξ' αποστάσεως μέσω βιντεοκλήσεων σε εκπαιδευτικούς που διδάσκουν ή έχουν διδάξει στο πρόσφατο παρελθόν σε σχολεία της Νέας Υόρκης με αντικείμενο την διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας. Η συμμετοχή των εκπαιδευτικών στην έρευνα πραγματοποιήθηκε έπειτα από δική τους συγκατάθεση. Η ηθική της έρευνας είναι θεμελιώδης για την ερευνητική πρακτική (Doody & Noonan, 2016). Η ερευνήτρια εγγυήθηκε την απόλυτη εχεμύθεια και την

---

⁵²<https://www.goarch.org/el/-/new-books-of-the-series-ta-ellinika-mou-now-available>

ανωνυμία των συμμετεχόντων στην έρευνα και σημείωσε πως τα αποτελέσματα που θα προκύψουν από την επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για την διεξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με το υπό ανάλυση θέμα.

4.4 Δειγματοληψία

Η επιλογή του συγκεκριμένου πεδίου έρευνας (εκπαιδευτικοί ελληνόγλωσσων σχολείων της Νέας Υόρκης) πραγματοποιήθηκε με την χρήση της δειγματοληψίας ευκολίας ή ευχέρειας ή συμπτωματική δειγματοληψία. Πρόκειται για μία μέθοδο η οποία περιλαμβάνει ένα σύνολο περιπτώσεων οι οποίες εμφανίζουν αμεσότητα και ευκολία στην αναζήτηση για τον ερευνητή της εκάστοτε έρευνας (Λιαργκόβας, Δερμάτης & Κομνηνός, 2021). Στη μέθοδο αυτή σχηματίζονται δείγματα με γνώμονα την ευκολία και τη διαθεσιμότητα των μελών που τα αποτελούν. Τα αποτελέσματα που εξάγονται δεν είναι γενικεύσιμα, όμως η μέθοδος αυτή είναι ικανοποιητική για τη διεξαγωγή μικρών σε μέγεθος ερευνών. Στην περίπτωση αυτή, η ερευνήτρια έδωσε τη δυνατότητα, μέσω επικοινωνίας με το συντονιστικό γραφείο εκπαίδευσης της Νέας Υόρκης, σε εκπαιδευτικούς που διδάσκουν την ελληνική γλώσσα, να συναινέσουν για την συμμετοχή τους στην έρευνα αλλά πέντε άτομα αποδέχθηκαν να συμμετάσχουν εθελοντικά, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η γενίκευση των συμπερασμάτων της μελέτης στον πληθυσμό – πηγή από τον οποίο προέρχεται το δείγμα (Galanis, 2017, Αγγελής & Δημάκη, 2011, Κυριαζόπουλος & Σαμαντά, 2011).

4.5 Μέσο Συλλογής Δεδομένων

Μετά τον ορισμό των μονάδων που συμμετείχαν στην έρευνα, ακολουθεί η λήψη πληροφοριών. Ως μέσο συλλογής πληροφοριών και δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της συνέντευξης. Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια ημιδομημένων ερωτήσεων.

Οι ημιδομημένες συνεντεύξεις χρησιμοποιούνται ευρέως σε ευέλικτα, ποιοτικά σχέδια. Ο King (1994) τις αποκαλεί συνεντεύξεις ποιοτικής έρευνας και προτείνει κατευθυντήριες γραμμές για τις καταστάσεις στις οποίες θα μπορούσαν να

χρησιμοποιηθούν. Οι περιστάσεις λοιπόν στις οποίες μια συνέντευξη ποιοτικής έρευνας είναι η πλέον κατάλληλη αφορούν μια έρευνα η οποία επικεντρώνεται στο νόημα που έχουν συγκεκριμένα φαινόμενα για τους συμμετέχοντες, όταν πρόκειται να μελετηθούν σε βάθος χρόνου απόψεις, για διαδικασίες στο πλαίσιο μιας κοινωνικής μονάδας- όπως μια ομάδα εργασίας , ένα τμήμα ή ολόκληρος οργανισμός- με τη χρήση ολόκληρων συνεντεύξεων. Επιπλέον, όταν απαιτούνται προσωπικές αφηγήσεις και διερευνητική εργασία πριν διεξαχθεί ποσοτική μελέτη.

Οι Powney και Watts (1987) προτιμούν μια διαφορετική τυπολογία, κάνοντας μια βασική διάκριση μεταξύ συνεντεύξεων αποκρινόμενων και συνεντεύξεων πληροφορητών. Στις συνεντεύξεις αποκρινόμενων, ο συνεντευκτής διατηρεί τον έλεγχο κατά τη διάρκεια όλης της διαδικασίας. Όλες αυτές οι συνεντεύξεις είναι αναγκαστικά σε κάποιο βαθμό δομημένες από τον συνεντευκτή. Σε αυτόν τον τύπο ή τρόπο συνέντευξης, το κεντρικό σημείο είναι πως η πρόθεση είναι ότι «οι συνεντευκτές κυριαρχούν». Οι ημιδομημένες συνεντεύξεις είναι τυπικά, κατ' αυτήν την έννοια, συνεντεύξεις αποκρινόμενων.

Η συνέντευξη είναι ένας ευέλικτος και προσαρμοστικός τρόπος να μαθαίνουμε πράγματα. Ο ανθρώπινος χειρισμός της γλώσσας είναι συναρπαστικός. Το να παρατηρούμε τη συμπεριφορά είναι μια χρήσιμη διερευνητική τεχνική, αλλά το να ρωτούμε άμεσα τους ανθρώπους τι συμβαίνει είναι προφανώς ένας συντομότερος δρόμος για να λάβουμε αποκρίσεις στα ερευνητικά μας ερωτήματα. Οι συνεντεύξεις πρόσωπο με πρόσωπο προσφέρουν τη δυνατότητα τροποποίησης της διερευνητικής κατεύθυνσης, δίνοντας συνέχεια σε ενδιαφέρουσες αποκρίσεις και διερευνώντας υποκείμενα κίνητρα με έναν τρόπο που δεν είναι εφικτός με ερωτηματολόγια. (Robson C., 2010)

4.6 Υλοποίηση

Η υλοποίηση της συγχρονικής μελέτης πραγματοποιήθηκε από την ερευνήτρια Τρίμμη Κωνσταντίνα κατά τον μήνα Οκτώβριο του έτους 2022. Η ερευνήτρια ήρθε σε επικοινωνία με τις εκπαιδευτικούς μέσω email όπου ενημερώθηκαν για το σκοπό, και τους στόχους της έρευνας, καθώς και για τον τρόπο υλοποίησης των

συνεντεύξεων. Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν μέσω της πλατφόρμας Skype σε πραγματικό χρόνο, με χρήση ημιδομημένων ερωτήσεων. Η ημιδομημένη συνέντευξη έχει προκαθορισμένες ερωτήσεις, αλλά η διάταξή τους μπορεί να τροποποιηθεί ανάλογα με την αντίληψη του συνεντευκτή σχετικά με το τι του φαίνεται καταλληλότερο. Η διατύπωση της ερώτησης μπορεί να αλλάξει και να δοθούν εξηγήσεις. Συγκεκριμένες ερωτήσεις που φαίνονται ακατάλληλες για κάποιο συγκεκριμένο ερωτώμενο μπορούν να παραλειφθούν ή να περιληφθούν πρόσθετες ερωτήσεις. Ο μέσος όρος διάρκειας της κάθε συνέντευξης ορίστηκε στα 40 λεπτά. Βέβαια η συνεδρία της κάθε συνέντευξης μπορεί να ποικίλει σε διάρκεια αλλά όχι να ξεφεύγει πολύ από τα χρονικά όρια που έχουν τεθεί (Robson C., 2010).

Πριν την έναρξη της εκάστοτε συνέντευξης οι συνεντευξιαζόμενοι ενημερώθηκαν ως εξής:

«Σας ευχαριστώ που επιθυμείτε να πάρετε μέρος στην έρευνα μέσω της συγκεκριμένης συνέντευξης που θα πραγματοποιήσουμε. Σας διαβεβαιώνω ότι θα παραμείνετε εντελώς ανώνυμη και δεν θα κρατηθούν αντίγραφα της συνέντευξης όπου θα αναφέρεται το όνομά σας. Η έρευνα πραγματοποιείται στα πλαίσια διπλωματικής έρευνας του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής: Η διδασκαλία της Νέας Ελληνικής γλώσσας» του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας», με σκοπό την ανάδειξη των φορέων ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στην Νέα Υόρκη της Αμερικής».

Τα ερωτήματα που τέθηκαν στους εκπαιδευτικούς κατά τις συνεντεύξεις έχουν ως εξής:

- i. *Πώς βρεθήκατε στην Αμερική; Μεγαλώσατε εκεί;*
- ii. *Πως πήρατε την απόφαση να φύγετε από την Ελλάδα;*
- iii. *Πόσα χρόνια ζείτε εκεί;*
- iv. *Σε ποιες τάξεις κάνετε μάθημα;*
- v. *Πόσοι μαθητές φοιτούν στο σχολείο συνολικά ή στην τάξη που διδάσκετε;*
- vi. *Τι εθνικότητας είναι οι μαθητές σας;*
- vii. *Ακολουθείτε συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών για τη διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας;*
- viii. *Ποια μαθήματα διδάσκετε για την εκμάθηση της Ελληνικής;*
- ix. *Πόσες ώρες την εβδομάδα διδάσκετε τα Ελληνικά;*
- x. *Ποιο είναι το αγαπημένο μάθημα ελληνικών των μαθητών;*
- xi. *Τι είναι αυτό που δυσκολεύει περισσότερο τους μαθητές κατά την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;*
- xii. *Ποια είναι τα συχνότερα λάθη που κάνουν;*
- xiii. *Εσάς τι σας δυσκολεύει ως εκπαιδευτικό κατά την εκπαιδευτική διαδικασία;*
- xiv. *Ποιος είναι ο ρόλος του ελληνικού κράτους; Παρέχει βοήθεια για την ελληνική εκπαίδευση στην Νέα Υόρκη; Θεωρείται ότι είναι αρκετή;*
- xv. *Ποιοι είναι οι φορείς που ενισχύουν την εκμάθηση της ελληνικής στην Αμερική;*
- xvi. *Ποιες είναι οι αλλαγές που πιστεύετε ότι πρέπει να γίνουν, που θα βοηθούσαν στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας στη διασπορά;*

Σημειώνεται ότι οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια ημιδομημένων ερωτήσεων. Ως εκ τούτου τα παραπάνω ερωτήματα διαφοροποιούνταν σε κάθε συνέντευξη ανάλογα με τη ροή της συζήτησης και τις πληροφορίες που αντλούνταν.

4.7 Ανάλυση δεδομένων έρευνας

Η ανάλυση των δεδομένων της έρευνας σκοπεύει να δώσει απαντήσεις στα **ερευνητικά ερωτήματα** που έχουν τεθεί:

- Ποιοι είναι οι φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στην Νέα Υόρκη της Αμερικής;
- Υπάρχει δυναμική προώθηση της ελληνικής γλώσσας από τους φορείς εκπαίδευσης και με ποιόν τρόπο υλοποιείται αυτό;
- Το πρόγραμμα σπουδών το οποίο ακολουθείται για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας είναι κατάλληλο;
- Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίζουν οι μαθητές ως προς την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;
- Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίζουν οι καθηγητές κατά την διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας;
- Ποια είναι τα συχνότερα λάθη που κάνουν οι μαθητές κατά την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;

4.8 Ανάλυση Λαθών

Η ταξινόμηση των λαθών έγινε σύμφωνα με το σύστημα κατηγοριοποίησης των Αντωνοπούλου, Βαλετοπούλου, Καρακύργιου, Μουμιτζή και Παναγιωτίδου (2006: 21-27), το οποίο, αποτελείται από 14 κατηγορίες με βάση τα μέρη του λόγου της παραδοσιακής γραμματικής: 1. Άρθρο, 2. Ουσιαστικό, 3. Επίθετο, 4. Αντωνυμίες, 5. Ρήμα, 6. Επίρρημα, 7. Πρόθεση, 8. Σύνδεσμοι, 9. Ορθογραφία, 10. Στίξη, 11. Τονισμός, 12. Λεξιλόγιο, 13. Πλάγιος λόγος, 14. Σύνταξη.

1. Άρθρο

- Οριστικό/Μορφολογία: η λεμόνι <το λεμόνι>, η καπέλο <το καπέλο>, το βροχή <η βροχή>, το σοκολάτα <η σοκολάτα>, Ο Ρώμη <Η Ρώμη>, ο καθρέφτες <οι καθρέφτες>
- Οριστικό/Ορθογραφία: του Έβερεστ <το Έβερεστ>
- Αόριστο/Μορφολογία: μια μήλο <ένα μήλο>, μια ποτήρι <ένα ποτήρι>, ένας ρακέτα <μια ρακέτα>, μια παπί <ένα παπί>, ένα ήλιος <ένας ήλιος>

2. Ουσιαστικό

- Ουδέτερο/Μορφολογία: το αλάτο <το αλάτι>, το πιάτα <το πιάτο>, το λεμόνα <το λεμόνι>, το μέλα <το μέλι>
- Αρσενικό/Ορθογραφία: αυτοκίνητο <αυτοκίνητο>
- Εκφορά Αντικειμένου: Ο Κώστας διαβάζει πολλά βιβλίο <Ο Κώστας διαβάζει πολλά βιβλία>, έχω δυο μαύρα καπέλο <έχω δυο μαύρα καπέλα>, έχει πολλά θρανίο και καρέκλα <έχει πολλά θρανία και καρέκλες>

3. Επίθετο

- Μορφολογία: οι πίνακες είναι πράσινος <οι πίνακες είναι πράσινοι>, οι γλάστρες είναι άσπρη <οι γλάστρες είναι άσπρες>, τα βάζα είναι άσπρο <τα βάζα είναι άσπρα>

4. Αντωνυμία

- Ορθογραφία: Πιος <ποιος>, Πια <ποια>
- Αντωνυμία ως υποκείμενο: αυτή είναι η λεμόνι <αυτό είναι το λεμόνι>, αυτή είναι η καπέλο <αυτό είναι το καπέλο>, αυτό είναι το βροχή <αυτή είναι η βροχή>, αυτό είναι το σοκολάτα <αυτή είναι η σοκολάτα>, αυτός είναι ένας

ρακέτα <αυτή είναι μια ρακέτα>, αυτή είναι μια παπί <αυτό είναι ένα παπί>, αυτό είναι ένα ήλιος <αυτός είναι ένας ήλιος>

5.Ρήμα

- Μορφολογία: πηγάνει <πηγαίνει>
- Ορθογραφία: τι κάνεις; <τι κάνεις;>
- Λανθασμένη χρήση προσώπου: οι σκύλοι τρώει το φαγητό <οι σκύλοι τρώνε το φαγητό>, οι κήποι έχει δέντρα <οι κήποι έχουν δέντρα>, εσύ πηγαίνω στο θέατρο <εσύ πηγαίνεις στο θέατρο>, θέλει ένα πορτοκάλι; <θέλεις ένα πορτοκάλι;>

6.Τονισμός

- Άτονη λέξη: πινε <πίνε>, διαβαζει <διαβάζει>, πηγαινω <πηγαίνω>, ψωμι <ψωμί>, μελι <μέλι>, λαδι <λάδι>, σχολειο <σχολείο>, τοιχος <τοίχος>, σημερα <σήμερα>, καλοκαιρι <καλοκαίρι>
- Άτονες φράσεις: στο σχολειο ειναι οι δασκαλοι <στο σχολείο είναι οι δάσκαλοι>, οι νιπηρες ειναι στο μπανιο <οι νιπήρες είναι στο μπάνιο>, στο σχολειο ειναι τα κοριτσια <στο σχολείο είναι τα κορίτσια>, τα τραπεζια ειναι στο σαλονι <τα τραπέζια είναι στο σαλόνι>, οι μαθητριες ειναι στο σχολειο <οι μαθήτριες είναι στο σχολείο>, οχι, δεν πινει γαλα <όχι, δεν πίνει γάλα>, αυτο ειναι λαδι <αυτό είναι λάδι>

Το υλικό προέρχεται από γραπτές εργασίες μαθητών/μαθητριών σε σχολεία της Νέας Υόρκης.

5ο Κεφάλαιο. Αποτελέσματα της έρευνας

Όπως προκύπτει από τις συνεντεύξεις με τους εκπαιδευτικούς, κανείς δεν γεννήθηκε στην Αμερική, ούτε είχαν κάποιο δεσμό με την εν λόγω χώρα. Κατά κύριο λόγο βρέθηκαν εκεί είτε μέσω απόσπασης από τα Ελληνικά σχολεία, υποκινούμενοι από την ανάγκη να γνωρίσουν κάτι καινούργιο και διαφορετικό, είτε λόγω εργασιακής/φοιτητικής μετακίνησης της οικογένειάς τους. Μόνο μια περίπτωση εκπαιδευτικού είχε μια στενότερη επαφή με την Αμερική λόγω της παραμονής της στο ελληνικό νησάκι Ερεικούσα όπου μεγάλο ποσοστό πολιτών είναι Αμερικανοί.

Όσον αφορά τις σπουδές των συμμετεχόντων στην έρευνα και την επαγγελματική ιδιότητα που τους προσδίδεται μέσω αυτών, οι τρεις έχουν σπουδάσει σε Παιδαγωγικά τμήματα δημοτικής εκπαίδευσης της Ελλάδας, η μια σε Φιλοσοφική Σχολή της Ελλάδας και μια περίπτωση όπου οι βασικές σπουδές του αφορούν τη Γυμναστική Ακαδημία Αθηνών. Σχετικά με το επίπεδο γνώσης της Αγγλικής γλώσσας, όλοι οι συμμετέχοντες γνωρίζουν αγγλικά σύμφωνα με τα ελληνικά πρότυπα εκμάθησης της αγγλικής γλώσσας.

Όσον έχει να κάνει με την παραμονή και εργασία τους στην Αμερική, οι τέσσερις περιπτώσεις εκπαιδευτικών βρίσκονται εκεί από 13-20 χρόνια ενώ ένας εκπαιδευτικός έχει μόλις 4 μήνες παραμονής στη χώρα.

Ως προς τα σχολεία απασχόλησής τους είναι το Hellenic Classical Charter School στο Μπούκλιν και στο Staten Island της Νέας Υόρκης σε δημοτικό-γυμνάσιο, για τους τρεις συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς στην έρευνα, ένα Ελληνοαμερικανικό Δημόσιο Σχολείο σε Γυμνάσιο, και το Ελληνικό Σχολείο «Πλάτωνα» (Greek School of Plato), στο Μπούκλιν σε Δημοτικό- Γυμνάσιο.

Αν εξαιρέσουμε το σχολείο του Πλάτωνα όπου το 99% των μαθητών κατάγονται από Έλληνες γονείς, όλοι οι άλλοι εκπαιδευτικοί συγκλίνουν στο γεγονός ότι τα σχολεία που εργάζονται είναι πολυπολιτισμικά, με μαθητές όλων των εθνοτήτων και κυρίως αφροαμερικανών στο μεγαλύτερο ποσοστό τους. Σε κάθε τάξη φοιτούν περίπου 28-30 μαθητές ενώ στο σχολείο του Πλάτωνα περίπου 10 μαθητές. Βέβαια αυτό έχει να κάνει και με το πλήθος των μαθητών κάθε σχολείου. Ο συνολικός αριθμός των μαθητών στο σχολείο του Πλάτωνα είναι πολύ μικρότερος συγκρινόμενος με τα υπόλοιπα σχολεία (περίπου 130 μαθητές vs 600 μαθητές στα άλλα σχολεία).

Για το πρόγραμμα σπουδών, προκύπτει ότι υπάρχει αλλά δεν είναι εφαρμόσιμο στις περιπτώσεις των Charter Schools. Πιο συγκεκριμένα, η πρώτη εκπαιδευτικός αναφέρει ότι ακολουθούσε τις ανάγκες της τάξης. Δεν ήταν δεσμευτικό να ολοκληρωθεί κάποια συγκεκριμένη ύλη. Υπήρχε η ελευθερία του αυτοσχεδιασμού και όχι απαραίτητα κάποιο συγκεκριμένο βιβλίο για τη διδασκαλία μιας θεματικής (π.χ 12 Θεοί του Ολύμπου). Συνήθως τα παιδιά χωρίζονταν σε επίπεδα και οι εκπαιδευτικοί λειτουργούσαν διαφορετικά σε καθένα από αυτά.

Η δεύτερη εκπαιδευτικός, υποστηρίζει ότι σαν πρόγραμμα σπουδών ακολουθούν το Columbia workshop. Βέβαια και αυτή αναφέρει ότι υπάρχει σχετική ελευθερία. Τα παιδιά δεν κάθονται σε ένα θρανίο, αλλά λειτουργούν σε ομάδες, αλλάζουν θέσεις, δουλεύουν μαζί και μια φορά το μήνα διδάσκεται η «Σωκρατική μέθοδος», όπου τα παιδιά μαθαίνουν να ακούν, να μιλούν, να σκέφτονται και να βάζουν στόχους.

Η τρίτη εκπαιδευτικός των Charter έρχεται να επιβεβαιώσει τα λεγόμενα των όσον ανέφεραν οι προηγούμενοι συνάδελφοί της. Παρ' ότι υπάρχει κάποιο curriculum (πρόγραμμα σπουδών) δεν το ακολουθούν. Λόγω του γεγονότος ότι το σχολείο είναι πολυεθνικό τα παιδιά χωρίζονται σε groups ανάλογα με το επίπεδό τους (beginners, advance και proficient) έτσι ο δάσκαλος φτιάχνει μόνος του το πρόγραμμα σπουδών που θα ακολουθήσει σε κάθε επίπεδο. Και οι τρεις επίσης συγκλίνουν στο γεγονός ότι διδάσκονται 1 ώρα κάθε μέρα το μάθημα των ελληνικών και κάθε Παρασκευή, 1 ώρα μυθολογία. Σε κάθε περίπτωση το μάθημα γίνεται μισό στα ελληνικά και μισό στα αγγλικά όπου απαιτείται.

Η εκπαιδευτικός στο Ελληνοαμερικάνικο σχολείο αναφέρει ότι παρά το γεγονός πως υπάρχει πρόγραμμα σπουδών δεν είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες των μαθητών, καθώς πρόκειται για πρόγραμμα σπουδών κατάλληλο μόνο για σχολείο με Έλληνες μαθητές. Και σε αυτή την περίπτωση γίνεται αναφορά από την εκπαιδευτικό, πως βρίσκουν δικό τους τρόπο να κάνουν μάθημα. Η διδασκαλία των ελληνικών εδώ είναι 3.5 ώρες την εβδομάδα εκ των οποίων η μία ώρα αφορά το μάθημα της Μυθολογίας.

Το πρόγραμμα σπουδών που ακολουθεί το σχολείο του «Πλάτωνα» είναι συγκεκριμένο, με δυο ώρες γλώσσα την ημέρα, μια ώρα μυθολογία και μια ώρα το μάθημα του πολιτισμού. Το σχολείο έχει δυο διαφορετικές περιόδους διδασκαλίας. Η μια είναι κάθε Τρίτη και Πέμπτη απόγευμα και η άλλη Σάββατο πρωί από τις εννέα μέχρι τις μιάμιση. Άλλα παιδιά πηγαίνουν Τρίτη και Πέμπτη και άλλα Σάββατο.

Όλοι οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι αγαπημένο μάθημα όλων των μαθητών ανεξαρτήτου σχολείου και βαθμίδας είναι το μάθημα της μυθολογίας.

Μιλώντας για τις δυσκολίες των μαθητών στην εκμάθηση των ελληνικών, η πρώτη εκπαιδευτικός του Charter School εστιάζει στο γεγονός ότι οι μαθητές δεν μελετούσαν κι αυτό ήταν πρόβλημα. Συγκρατούσαν μόνο όσα άκουγαν στην τάξη. Η δεύτερη εκπαιδευτικός συνδυάζει την μη καταβολή προσπάθειας με το γεγονός ότι υπάρχουν παιδιά που δεν έχουν καμία σχέση με την Ελλάδα επομένως δεν ακούν στο σπίτι καθόλου Ελληνικά. Σε αυτό το γεγονός αποδίδει και η τρίτη εκπαιδευτικός του Charter, την δυσκολία των παιδιών. Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση στην επικοινωνία και επιπλέον η Ελληνική γλώσσα έχει γραμματική που κάνει τα πράγματα ακόμα πιο δύσκολα. Ωστόσο αναφέρει ότι υπάρχουν παιδιά από ξένες χώρες που είναι πολύ καλύτερα από τα Ελληνόπουλα. Η εκπαιδευτικός στο Ελληνοαμερικάνικο σχολείο θεωρεί ότι οι μαθητές δυσκολεύονται να μάθουν γιατί δεν διδάσκονται την Ελληνική ως ξένη γλώσσα. Η άποψη της εκπαιδευτικού του σχολείου του «Πλάτωνα», είναι ότι η δυσκολία των μαθητών εντοπίζεται στο ότι δεν μιλάνε και δεν ακούνε Ελληνικά στο σπίτι, καθώς δεν είναι η πρώτη τους γλώσσα, και δεν μπορούν να καταλάβουν την γραμματική.

Όσον αφορά τα λάθη των μαθητών όλοι οι εκπαιδευτικοί δίνουν έμφαση στη γραμματική. Κάνουν αναφορά για πολλά συντακτικά λάθη. Πιο συγκεκριμένα η εκπαιδευτικός στο Ελληνοαμερικάνικο σχολείο αναφέρει ότι τα συνηθέστερα λάθη αφορούν τη χρήση της αιτιατικής. Αν και την γνωρίζουν, τείνουν να χρησιμοποιούν την ονομαστική. Επιπλέον μπερδεύουν τα γένη, βάζουν λάθος γένος στις λέξεις. Συχνά δεν τονίζουν σωστά ενώ δεν χρησιμοποιούν εύκολα το β' πληθυντικό. Αρκετά λάθη εντοπίζονται και στις καταλήξεις των ρημάτων. Επίσης μια απ' τις εκπαιδευτικούς των Charter αναφέρει ότι κάνουν λάθος τις πτώσεις, γενική, αιτιατική και ο εκπαιδευτικός πρέπει να δουλεύει πολύ το υποκείμενο και το αντικείμενο. Τα παραπάνω ισχύουν και για το σχολείο του «Πλάτωνα». Τα παιδιά δεν ξέρουν γραμματική. Γράφουν με πολλά συντακτικά λάθη και επίσης γράφουν πολύ λίγο γιατί δεν μπορούν να μιλήσουν. Όλα όσα αναφέρονται από τους εκπαιδευτικούς επιβεβαιώνονται και από την ανάλυση λαθών, των γραπτών των μαθητών. Εντοπίζονται λάθη στη χρήση του άρθρου, μορφολογικά και ορθογραφικά, στη χρήση του ουσιαστικού και την εκφορά του ως αντικείμενο. Επιπλέον

παρατηρείται η λανθασμένη τοποθέτηση των επιθέτων, της αντωνυμίας ως υποκείμενο, η μη σωστή ορθογραφία των ρημάτων και η έλλειψη τονισμού.

Φτάνοντας στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί κατά την εκπαιδευτική διαδικασία, φαίνεται να υπάρχει απόλυτη ταύτιση απόψεων. Δύο είναι βασικά ζητήματα: η πειθαρχία και η έλλειψη υλικού. Η πρώτη εκπαιδευτικός του Charter School αναφέρει επίσης ότι και το κομμάτι της γλώσσας ήταν ένα είδος δυσκολίας. Η μη καλή γνώση της αγγλικής γλώσσας, έφερνε την έλλειψη πειθαρχίας και η έλλειψη υλικού ταυτόχρονα έκανε τα πράγματα ακόμα πιο δύσκολα. Σχετικά με την ύπαρξη διδακτέας ύλης αναφέρει ότι υπήρχαν βιβλία προερχόμενα από την Ελλάδα, από το Πανεπιστήμιο Κρήτης, ΕΔΙΑΜΜΕ (Μαργαρίτες) αλλά δεν μπορούσαν αυτά τα βιβλία να λειτουργήσουν σε μη Έλληνες, ξενόγλωσσους μαθητές. Η δεύτερη εκπαιδευτικός του Charter School έρχεται να προσθέσει σε αυτές τις δυσκολίες και το γεγονός ότι υπάρχουν διαφορετικά επίπεδα γνώσης των μαθητών σε κάθε τάξη και οφείλουν να προσαρμόζουν της διδασκαλία έτσι ώστε να μπορούν να εξυπηρετούν το επίπεδο γνώσης όλων των μαθητών. Για όλα αυτά τα επίπεδα μαθητών καταβάλουν προσπάθεια να προετοιμάσουν τη διδασκαλία με προσωπικές τους σημειώσεις. Επιπλέον πρέπει να είναι πολύ προσεκτικοί και στον τρόπο έκφρασής τους. Για παράδειγμα πρέπει να διατηρούν ουδέτερο το θρησκευτικό περιεχόμενο των λέξεων καθώς μιλάμε για πολυπολιτισμικές τάξεις. Το ίδιο προσεκτικοί πρέπει να είναι και με τις γιορτές και να διατηρούν ένα ουδέτερο κλίμα στο σχολείο γενικά και στις σχολικές τάξεις ειδικά. Η τρίτη εκπαιδευτικός των Charter έρχεται να προσθέσει επίσης στις δυσκολίες το γεγονός ότι τα παιδιά δεν διδάσκονται γραμματική στην αγγλική γλώσσα, υπάρχει μια μοντέρνα προσέγγιση της αγγλικής που δίνει έμφαση στην ανάγνωση. Έτσι οι μαθητές δεν γνωρίζουν τι είναι ρήμα ή ουσιαστικό και αυτό κάνει το έργο των εκπαιδευτικών ακόμα πιο δύσκολο. Προσθέτει επίσης ότι υπάρχουν και κάποια κακογραμμένα εγχειρίδια. Η εκπαιδευτικός του Ελληνόγλωσσου σχολείου εστιάζει περισσότερο στη διαχείριση των μαθητών ενώ η εκπαιδευτικός στο σχολείο του «Πλάτωνα» ότι πρέπει να φτιάχνει η ίδια υλικό για τους μαθητές.

Προχωρώντας στο ρόλο του ελληνικού κράτους και στη βοήθεια που το ίδιο προσφέρει φαίνεται να υπάρχει δυσαρέσκεια από την πλευρά των εκπαιδευτικών. Οι αποσπάσεις είναι ελάχιστες και οι αμοιβές τους πολύ χαμηλές σε σχέση με το βιοτικό επίπεδο στην Αμερική. Έτσι δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν. Επιπλέον το Υπουργείο

δεν εκδίδει βιβλία και το ρόλο αυτό αναλαμβάνει η Αρχιεπισκοπή η οποία δεν έχει πάντοτε το κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό.

Ως προς τους φορείς που ενισχύουν την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, η Αρχιεπισκοπή έχει τον βασικό ρόλο. Επιπλέον αναφέρεται και το ΙΣΝ (Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος) όπου δημιούργησε ένα team από δάσκαλους, πληροφορικούς κλπ και έφτιαξε μια εφαρμογή στα ελληνικά δωρεάν η οποία προσφέρει On line μαθήματα. Επίσης κάποια Πανεπιστήμια που προσφέρουν μαθήματα στα Ελληνικά και το Υπουργείο Παιδείας μέσω των σεμιναρίων επιμόρφωσης που οργανώνει για τους δάσκαλους και καθηγητές.

Ολοκληρώνοντας, για να γίνει προώθηση της ελληνικής εκπαίδευσης στη διασπορά πρέπει να γίνουν προσπάθειες από όλους. Σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών, οφείλουν οι γονείς και τα παιδιά να ξεφύγουν από την απαρχαιωμένη εικόνα που έχουν για το ελληνικό σχολείο και να πάψει να είναι σε δεύτερη μοίρα γι' αυτούς. Γι' αυτό το λόγο πρέπει απ' την πλευρά του το ελληνικό σχολείο να γίνει ελκυστικό, με κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό. Σε αυτό μπορεί να συμβάλει το Ελληνικό Κράτος σε συνεργασία με το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Η ύπαρξη μη παιδαγωγών στα σχολεία αυτά δημιουργεί σύγχυση. Καθώς μιλάμε για πολυπολιτισμικά σχολεία, θα πρέπει το πρόγραμμα σπουδών να είναι δομημένο έτσι ώστε να ανταπεξέρχεται στις ανάγκες όλων των μαθητών. Επιπλέον να γίνονται κινήσεις πρόσληψης προσωπικού που ήδη ζει στην χώρα ενώ τα βιβλία θα πρέπει να είναι γραμμένα με τέτοιο τρόπο που θα γίνονται ελκυστικά στα παιδιά.

Πανεπιστήμια και οργανισμοί, όπως είναι το Πανεπιστήμιο της Θεσ/νίκης, το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου πρέπει να συνεργαστούν και να οργανώσουν έναν επίσημο φορέα, όπως έχει κάνει η Γαλλία, η Ιταλία, κ.α χώρες για να προωθήσουν και να προβάλλουν την Ελληνική Γλώσσα. Ο ίδιος φορέας στη συνέχεια να οργανώνει σεμινάρια με εκπαιδευτικό προσωπικό προερχόμενο από τέτοιου είδους σχολεία και να εκδίδει εγχειρίδια. Τέλος η ύπαρξη ενός μεταπτυχιακού στην Ελλάδα για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας κρίνεται απαραίτητη.

6ο Κεφάλαιο. Συμπεράσματα

Η ανάγκη διαφύλαξης της Ελληνικής Γλώσσας πέρα από τα σύνορα του Ελληνικού κράτους είναι πιο αναγκαία από ποτέ. Κρίθηκε λοιπόν απαραίτητο να διερευνηθούν και να παρουσιαστούν οι φορείς ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στην Νέα Υόρκη των ΗΠΑ, τα σχολεία και το πρόγραμμα που ακολουθούν, οι δυσκολίες μαθητών και εκπαιδευτικών αλλά και που εστιάζονται τα κυριότερα λάθη των μαθητών κατά την εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας.

Από την παρούσα έρευνα διαπιστώθηκε ότι, ο βασικός φορέας ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στην Νέα Υόρκη είναι η Αρχιεπισκοπή. Η Αρχιεπισκοπή στηρίζει τα σχολεία τόσο με την παροχή κτιριακών εγκαταστάσεων αλλά και με την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού. Η έλλειψη ωστόσο καταρτισμένου προσωπικού από πλευράς της, στην παραγωγή διδακτικού υλικού, δεν φέρνει το επιθυμητό αποτέλεσμα. Κάποια Πανεπιστήμια στην Αμερική αλλά και το ΙΣΝ (Ιδρυμα Σταύρος Νιάρχος) είναι δύο σημαντικοί φορείς. Σε κάθε περίπτωση η παρουσία και η ενεργή δράση των φορέων ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης πρέπει να δώσει πιο ενεργά το παρόν.

Σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών, προκύπτει ότι δεν εξυπηρετεί στην δυναμική προώθηση της ελληνικής γλώσσας. Είναι διαμορφωμένο με τέτοιο τρόπο που απευθύνεται σε αμιγώς Έλληνες μαθητές και όχι σε μαθητές που τα ελληνικά είναι η δεύτερή τους γλώσσα. Βέβαια, υπάρχει ελευθερία αυτοσχεδιασμού από τους δασκάλους κάτι που εξυπηρετεί ιδιαίτερα, καθώς οι μαθητές χωρίζονται σε επίπεδα γνώσεων, έτσι μπορούν να ανταπεξέλθουν καλύτερα. Καταβάλλεται προσπάθεια διάδοσης του ελληνικού πολιτισμού μέσω της διδασκαλίας της ιστορίας, της μυθολογίας αλλά και του εορτασμού των εθνικών επετείων.

Επιπλέον οι μαθητές δυσκολεύονται να μάθουν γιατί δεν μελετούν και θεωρούν δευτερεύουσας σημασίας την εκμάθηση των ελληνικών. Το γεγονός ότι δεν μιλούν ελληνικά στο σπίτι με τους γονείς, ώστε να υπάρχει αλληλεπίδραση, κάνει την κατάσταση ακόμη πιο δύσκολη.

Όσον αφορά τα προβλήματα και τις δυσκολίες των ίδιων των εκπαιδευτικών, προκύπτει ότι είναι η πειθαρχία, κυρίως των νέων δασκάλων, και η έλλειψη υλικού. Τα παρεχόμενα βιβλία δεν μπορούν να λειτουργήσουν σε ξενόγλωσσους μαθητές και οι δάσκαλοι αναγκάζονται να δημιουργήσουν το δικό τους προσωπικό υλικό. Αυτό είναι ιδιαίτερα χρονοβόρο και κουραστικό διότι οι μαθητές χωρίζονται σε γνωστικά

επίπεδα. Αυτό σημαίνει ότι για κάθε επίπεδο οι δάσκαλοι δημιουργούν αντίστοιχο εκπαιδευτικό υλικό. Σε αυτά προστίθεται και η έλλειψη γνώσης γραμματικής των μαθητών στη βασική τους γλώσσα, τα αγγλικά. Είναι δύσκολο για τους δασκάλους να μεταδώσουν στους μαθητές την ελληνική γραμματική με τρόπο τέτοιο ώστε να την αφομοιώσουν και να τη χρησιμοποιήσουν σωστά. Κλείνοντας λοιπόν, προκύπτει ότι στην γραμματική και το συντακτικό έγκεινται τα λάθη των μαθητών, με αρκετά από αυτά να εντοπίζονται στα γένη, τις πτώσεις και τις καταλήξεις των ρημάτων.

Από τα αποτελέσματα της έρευνας, μέσω των πέντε συνεντεύξεων που πραγματοποιήθηκαν και των γραπτών που μας παρείχαν οι εκπαιδευτικοί, συμπεραίνουμε ότι ελληνόγλωσση εκπαίδευση στην Νέα Υόρκη χρειάζεται ενίσχυση για να μπορέσουμε να τη διαφυλάξουμε και να τη μεταλαμπαδεύσουμε στις νέες γενιές του εξωτερικού. Θα ήταν ορθό να επεκταθεί η έρευνα σε μεγαλύτερο δείγμα πληθυσμού προκειμένου να μπορέσουν να γενικευτούν τα εν λόγω αποτελέσματα.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

Αγτζίδης Βλάσης (2005), *Ατλας Ελληνικής Διασποράς. Η Ιστορία του Απόδημου Ελληνισμού*, τ. Β', Αθήνα, Εκδόσεις ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, σσ. 45-48

Αντωνοπούλου, Ν., Βαλετόπουλος, Φ., Καρακύργιου, Μ., Μουμτζή, Μ. & Παναγιωτίδου, Β. (2006). *Ανάλυση λαθών της παραγωγής γραπτού λόγου στις εξετάσεις ελληνομάθειας του ΚΕΓ*. Θεσσαλονίκη. Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο http://www.greeklanguage.gr/certification/sites/greeklanguage.gr.certification/files/err_ors_study_a.pdf

Δαμανάκης, Μ. (2010), *Αποτίμηση της μέχρι το 2010 ελληνογλωσσικής εκπαίδευσης στο εξωτερικό και οι προοπτικές της*. ΕΔΙΑΜΜΕ: Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Δαμανάκης, Μ. (2007), *Ταυτότητες και εκπαίδευση στη Διασπορά*, εκδ. GUTENBERG, επιμ. Σταυρόπουλος Χρήστος.

Διαλεκτόπουλος, Θ. (2016), *Ελληνική Γλώσσα και Ταυτότητα στην Διασπορά – Ελληνική Διασπορά*. 14 Σεπτεμβρίου 2022 στη διεύθυνση <https://www.odeg.gr/oi-neoellinikes-dialektoi/559-elliniki-glossa-kai-taytotita-stin-diaspora.html>

Κόντης Αντώνης (1997), *Η Έρευνα στην Ελλάδα για τον Ελληνισμό της Διασποράς*, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, σσ. 65-66, Ανακτήθηκε 16 Σεπτεμβρίου 2022 . από <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/ekke/article/view/7293/7013>

Κουτσοπανάγου, Γ. (2005), “Η συγχρονία και η διαχρονία στη συγκριτική προσέγγιση της μελέτης του εξω-ελλαδικού Τύπου και η τεκμηριωτική του αξία για την ιστορία της ελληνικής διασποράς” στο Λ. Δρούλια (επιμ.), *Ο ελληνικός τύπος. 1784 ως σήμερα ιστορικές και θεωρητικές προσεγγίσεις*, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου 23-25 Μαΐου 2002. Αθήνα.

Κρασανάκης, Α. (2008). *Η αξία και η παγκόσμια προσφορά της Ελληνικής γλώσσας και της Ελληνικής γραφής*. Ανακτήθηκε 14 Σεπτεμβρίου 2022, από

http://afipnisiel.blogspot.com/2012/02/blog-post_4585.html

Κυριαζόπουλος Π, Σαμαντά Ε., *Μεθοδολογία έρευνας εκπόνησης διπλωματικών εργασιών*, Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα 2011.

Μαρκέτος, Μ. (2013), *Οι Ελληνοαμερικανοί-Ιστορία της Ελληνικής Ομογένειας των Η.Π.Α.. Έλληνες της Διασπορά.*, Αθήνα: Παπαζήση.

Ναθαναήλ Βύρων, *Ιστορία και Πολιτισμός των Ελλήνων της Διασποράς – Πρακτικά Ημερίδας*, Θεσσαλονίκη, Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη Α.Ε., 2004, σ. 29

Τσίρου-Μαρκαντονάτου, Β. (2018). *Η Ελληνική Διασπορά*. Ανακτήθηκε 14 Σεπτεμβρίου 2022, από <https://enromiosini.gr/apodhmos-ellhnismos/%ce%b7-%ce%b5%ce%bb%ce%bb%ce%b7%ce%bd%ce%b9%ce%ba%ce%ae-%ce%b4%ce%b9%ce%b1%cf%83%cf%80%ce%bf%cf%81%ce%ac/>

Χασιώτης Ιωάννης, *Επισκόπηση της Ιστορίας της Νεοελληνικής Διασποράς*, Θεσσαλονίκη Εκδόσεις Βάνιας, 1993, σ. 98

Ξενόγλωσση

Cohen, R. (2003). *Παγκόσμια Διασπορά*. Στο Τ. Πλυτά (μτφρ.). Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Galanis P. (2017), “Methodological design of studies”, *Archives of Hellenic Medicine*, 34(4):559-566, https://www.researchgate.net/publication/319179921_Methodological_design_of_studies

National Alliance for Public Charter Schools, Triant 2001

Robson, C. (2010). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου*, Εκδόσεις Gutenberg

Ηλεκτρονικές Πηγές

<https://www.kathimerini.gr/opinion/561704752/i-kairia-simasia-tis-ellinikis-glossas-ston-aiona-mas-k/> 1/12/2022

<https://hellenicnews.com/η-πανανθρωπινη-και-διαχρονη-αξια-τη/>

https://el.wikipedia.org/wiki/Παιδεία_Ελλήνων_της_Διασποράς

<http://www.elliniki-gnomi.eu/i-elliniki-diaspora/>

<https://repository.kallipos.gr/handle/11419/4730>

<https://eclass.upatras.gr/modules/document/file.php/PN1556/%CE%94%>

http://www.opengov.gr/ypepth/wpcontent/uploads/downloads/2011/01/ellinoglwssi_ekpaidefsi.pdf

<https://www.hellenicparliament.gr/onlinepublishing/apd/254-300.pdf>

<https://ir.lib.uth.gr/xmlui/bitstream/handle/11615/25205/article.pdf?sequence=1&isAllowed=n>

https://foundation.parliament.gr/VoulhFoundation/VoulhFoundationPortal/images/site_content/voulhFoundation/file/Ekpaideytika%20New/racism/0_5racism.pdf

<https://tvxs.gr/news/taksidia-sto-xrono/ellis-island-nisi-ton-dakryon-kai-toy-foboy>

<https://www.lifo.gr/arxeio/leyki-gynaika-etheathi-me-ellina14/8/2013>

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%BF%CF%85%CE%9A%CE%BB%CE%BF%CF%85%CE%BE-%CE%9A%CE%BB%CE%B1%CE%BD>

https://en.wikipedia.org/wiki/American_Hellenic_Educational_Progressive_Association

<https://www.annunciationsac.org/greek-american-progressive-association/>

<https://www.lifo.gr/now/tech-science/georgios-papanikolaoy-o-giatros-poy-efiyre-sotirio-test-pap>

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9D%CE%AF%CE%BA%CE%BF%CE%BB%CE%B1%CF%82_%CE%9D%CE%B5%CE%B3%CF%81%CE%B5%CF%80%CF%8C%CE%BD%CF%84%CE%B5

<https://thecaller.gr/xronomixani/oi-protoi-ellines-stin-ameriki-pois-itan-ioannis-giannopoulos-pou-extise-to-proto-ksilino-sxoleio-ipa/>

http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/358/96_02_TOMOS_B.pdf

http://www.ediamme.edc.uoc.gr/ellinoglossi/images/ebooks/meletes_epistimoniko_yliko/Ellinoglossi_Ekpaideysi_Apotelesmata/HLEKTRONIKH_MATHISH_A_TOMOS_S.pdf

<https://24grammata.com/%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CF%83%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%B9%CF%82-%CE%B7%CE%BD%CF%89%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B5%CF%82-%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84/>

Ekthesi_apotimisis_eos_2010.pdf

<https://www.ertnews.gr/eidiseis/politimos/sta-omogeneiaka-scholeia-ton-ipa-i-platforma-tis-g-g-apodimoy-ellinismoy-staellinika/>

<http://alexandermakedon.com/articles/GreekAmerican.html>

<https://ir.lib.uth.gr/xmlui/bitstream/handle/11615/25205/article.pdf?sequence=1&isAllowed=n>

http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/358/96_02_TOMOS_B.pdf 22/7/2007

<https://www.goarch.org/el/-/new-books-of-the-series-ta-ellinika-mou-now-available>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Απομαγνητοφωνήσεις Συνεντεύξεων

1η Συνέντευξη: Γ.Κ, Hellenic Classical Charter School Μπρούκλιν, Δημοτικό

Πώς βρεθήκατε στην Αμερική; Μεγαλώσατε εκεί;

Ήμουν διορισμένη από το 2003 στην Κέρκυρα και απλά αποφάσισα να φύγω στο εξωτερικό το 2008. Είχα δηλώσει μόνο Ευρωπαϊκές χώρες αλλά είχα συμπληρώσει και ένα πεδίο ώστε να ειδοποιηθώ για κενό σε οποιαδήποτε άλλη χώρα στον κόσμο. Με κάλεσαν από το Υπουργείο Παιδείας και με ειδοποίησαν ότι υπάρχει κενή θέση στην Αμερική. Χωρίς να το πολυσκεφτώ, αποφάσισα να πάω. Μεταξύ δυο επιλογών, Ουάσιγκτον και Νέας Υόρκης, δήλωσα τη Νέα Υόρκη.

Πως πήρατε την απόφαση να φύγετε από την Ελλάδα για την Αμερική;

Είχα μια επαφή με την Αμερική γιατί στην Ερεικούσσα (νησάκι βόρεια της Κέρκυρας) που δούλευα ,οι κάτοικοι του είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό Αμερικανοί πολίτες. Για να καταλάβεις μας είχε επισκεφθεί τότε και ο τέως Πρόεδρος της Αμερικής Τ. Μπους, υπήρχε δηλαδή φιλοαμερικάνικο κλίμα στο νησί, ήξερα και κάποιους ανθρώπους και όταν μου δόθηκε η ευκαιρία, είπα “γιατί όχι;”, ήθελα λίγη περιπέτεια και έτσι αποφάσισα και έφυγα για την Αμερική.

Πόσα χρόνια ζήσατε εκεί;

Στην Αμερική παρέμεινα για 13 χρόνια οπότε και αποφάσισα να επιστρέψω στην Ελλάδα.

Φτάνοντας εκεί που σας τοποθέτησαν, σε ποιες τάξεις κάνατε μάθημα;

Εκεί με τοποθέτησαν απ’ το γραφείο εκπαίδευσης του Προξενείου μας σε ένα σχολείο, δημόσιο αμερικάνικο που είχε σαν ξένη γλώσσα τα Ελληνικά, το οποίο στη συνέχεια έγινε Charter..Δεν ήταν εξ’ αρχής Charter, ήταν ελληνικό παραιοκιακό σχολείο της εκκλησίας αλλά κάποια στιγμή έπαψε να έχει πολλά παιδιά και ήταν έτοιμο να κλείσει.. οπότε το συμβούλιο αποφάσισε να βρει κάποια λύση γιατί δεν ήθελαν να το κλείσουν. Είχε δημιουργηθεί ο θεσμός των Charter στην Αμερική, δημόσια αμερικάνικα σχολεία που είχαν υποχρεωτική μια ξένη γλώσσα και έτσι δημιούργησαν το ελληνικό Charter.

Οι τάξεις που δίδασκα ήταν από την πρώτη έως και την ογδόη. Η ογδόη ήταν κάτι σαν τη δεύτερα Γυμνασίου (middle school). Ήταν πάρα πολύ δύσκολη εμπειρία...

Γιατί λέτε δύσκολη εμπειρία;

Γιατί δεν είχε να κάνει με Έλληνες μαθητές...

Τι εθνικότητας ήταν οι μαθητές σας;

...άλλα περίμενα και άλλα βρήκα...είχε να κάνει με αφροαμερικανούς μαθητές στο μεγαλύτερο ποσοστό και με άλλους ξενόγλωσσους μαθητές. Το ποσοστό των Ελλήνων μαθητών ήταν πολύ μικρό, της τάξης του 10% με το ζόρι. Τα σχολεία αυτά βρίσκονται σε περιοχές όχι και τόσο καλές από οικονομικής άποψης, έτσι ώστε να βοηθήσουν την παιδεία των παιδιών αυτών. Τα παιδιά αυτά προέρχονταν απ' τα Project, υποβαθμισμένες περιοχές δηλαδή, με πολλά προβλήματα συμπεριφοράς και το λιγότερο που ήθελαν να κάνουν ήταν Ελληνικά. Όταν πήγα ήταν στον πρώτο χρόνο λειτουργίας του και η διευθύντρια με το προσωπικό προσπαθούσαν να το οργανώσουν. Η αλλαγή που έγινε στη συνέχεια ήταν τρομερή.

Πόσοι μαθητές φοιτούν στο σχολείο συνολικά ή στην τάξη που διδάσκετε;

Συνολικά το σχολείο είχε περίπου 500-600 μαθητές και κάθε τάξη 28-30 παιδιά

Ακολουθούσατε συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών για τη διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας;

Υπήρχε πρόγραμμα σπουδών αλλά ήταν μη εφαρμόσιμο.. απλά υπήρχε. Ακολουθούσα τις ανάγκες της τάξης γιατί δεν είχα να κάνω με Έλληνες μαθητές, ούτε καν ελληνικής καταγωγής. Την πρώτη χρονιά δεν είχα κανέναν μαθητή ελληνικής καταγωγής. Ήταν όλα τα παιδιά ξένα. Έχουν συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών αλλά δεν ήταν δεσμευτικό να βγει οπωσδήποτε μια συγκεκριμένη ύλη. Για παράδειγμα ήξερα ότι πρέπει να κάνω στην 3η δημοτικού τους δώδεκα Θεούς του Ολύμπου.. δεν δεσμευόμουν να τους διδάξω στα παιδιά από συγκεκριμένο βιβλίο. Έπρεπε να αυτοσχεδιάσω. Συνήθως χωρίζαμε τα παιδιά σε επίπεδα προχωρημένους- μεσαίους- αρχάριους και σε κάθε επίπεδο λειτουργούσα διαφορετικά τόσο εγώ όσο και οι υπόλοιποι συνάδελφοι. Αυτή η μέθοδος διδασκαλίας που ακολουθούσαμε απέδωσε τελικά και στην πορεία άνοιξε και δεύτερο charter school στο Staten Island.

Πόσες ώρες την εβδομάδα διδάσκετε τα Ελληνικά;

Όταν πήγα, την πρώτη χρονιά, τα ελληνικά ήταν 2 ώρες την ημέρα σε κάθε τάξη.. την επόμενη χρονιά μειώθηκε στη 1 ώρα την ημέρα για όλες τις τάξεις, απο το νηπιαγωγείο μέχρι την ογδόη τάξη.

Ποια μαθήματα διδάσκατε για την εκμάθηση της Ελληνικής;

Κάναμε Γλώσσα, Ιστορία και Μυθολογία μια φορά την εβδομάδα. Τις περισσότερες ώρες της εβδομάδας κάναμε Γλώσσα.

Ποιο ήταν το αγαπημένο μάθημα ελληνικών των μαθητών;

Η Μυθολογία ήταν σίγουρα το αγαπημένο τους μάθημα και γινόταν στα αγγλικά όπως και της Ιστορίας. Το μάθημα της γλώσσας γινόταν μισό στα ελληνικά και μισό στα αγγλικά.

Τι είναι αυτό που δυσκόλευε περισσότερο τους μαθητές κατά την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Μέχρι ένα επίπεδο τα κατάφερναν. Είχαμε και μαθητές που έδωσαν Ελληνομάθεια και δεν ήταν καν Έλληνες. Αν ήθελαν να μελετήσουν, μάθαιναν.. το πρόβλημα ήταν ότι δεν μελετούσαν. Ό,τι έπιαναν στην τάξη. Δυσκολεύονταν γιατί δεν μελετούσαν. Βέβαια υπήρχαν και γονείς που ενδιαφέρονταν και έκαναν ιδιαίτερα μαθήματα στα παιδιά τους.

Ποιά είναι τα συχνότερα λάθη που κάνουν;

Όσοι διάβαζαν ήταν σωστοί στις εργασίες που τους δίναμε.. και δεν ήταν πολλές.. μια εργασία είχαν μια φορά την εβδομάδα. Ορθογραφικά δεν είχαμε πρόβλημα γιατί τα μάθαιναν φωτογραφικά. Τα μάθαιναν όπως τα έβλεπαν. Ήταν θέμα αντίληψης περισσότερο τα λάθη. Εκεί θα εστιάσω. Αν δεν μελετούσαν τη θεωρία δεν μπορούσαν να καταλάβουν τι τους ζητούσαμε.

Εσάς τι σας δυσκόλεψε ως εκπαιδευτικό κατά την εκπαιδευτική διαδικασία;

Η γλώσσα ήταν πολύ δύσκολο κομμάτι για μένα. Στην αρχή το πρόβλημα ήταν πως θα κάνω το μάθημα, νόμιζα απλά ότι δεν μπορώ να κάνω μάθημα, είχα θέμα πειθαρχίας με τα παιδιά, δεν μπορούσα να τα βάλω να καθίσουν. Στη συνέχεια όμως είδα πώς λειτουργούν οι Αμερικανοί δάσκαλοι.. αναρωτιόμουν “γιατί σ’ αυτούς πειθαρχούν και σε μένα όχι”... παρατηρώντας τους και ακολουθώντας τις οδηγίες τους κατάφερα και έγινα η δασκάλα που δεν είχε πρόβλημα με τα παιδιά. Επί της ουσίας του νούμερο ένα πρόβλημα ήταν η πειθαρχία και το άλλο η έλλειψη υλικού για να εργαστώ και έπρεπε να το φτιάχνω μόνη μου. Δεν είχα υλικό, μου έδιναν ένα γενικό πρόγραμμα, π.χ να διδάξω την αλφαβήτα αλλά εγώ έπρεπε να σχεδιάσω το πως. Υπήρχαν βιβλία από την Ελλάδα, από το Πανεπιστήμιο Κρήτης, ΕΔΙΑΜΜΕ (Μαργαρίτες) αλλά δεν μπορούσαν αυτά τα βιβλία να λειτουργήσουν σε μη Έλληνες, ξενόγλωσσους μαθητές. Στα σχολεία με Έλληνες αυτά τα βιβλία θα μπορούσαν να λειτουργήσουν γιατί τα ελληνόπουλα έχουν άλλα βιώματα, κάτι θα είχαν ακούσει απ’ το σπίτι στα ελληνικά.

Ποιός είναι ο ρόλος του ελληνικού κράτους; Παρέχει βοήθεια για την ελληνική εκπαίδευση στην Νέα Υόρκη; Θεωρείτε ότι είναι ακρετή;

Η βοήθεια του Ελληνικού Κράτους δεν υπήρχε, πέρα από κάποια βιβλία (π.χ Μαθαίνω Ελληνικά 1 & 2) αλλά δεν μπορούσαν να βοηθήσουν. Ήταν βασικό πρόβλημα η έλλειψη υλικού. Δεν ήταν σχεδιασμένο το υλικό για πολυπολιτισμικές τάξεις. Στη συνέχεια αυτό άλλαξε. Μας βοήθησε η Αρχιεπισκοπή. Τύπωσε το βιβλίο “Τα Ελληνικά μου”, που μας έδωσε μια κατεύθυνση, ένα μπουσούλα για να μπορέσουμε να κινηθούμε και να εργαστούμε. Τα βιβλία αυτά στην αρχή μας τα παρείχε η Αρχιεπισκοπή δωρεάν, στη συνέχεια έπρεπε να τα αγοράσει το σχολείο όπως και το έκανε. Το σχολείο ήταν κοντά μας και μας βοηθούσε πολύ.

Ποιοι είναι οι φορείς που ενισχύουν την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας στην Αμερική;

Η Αρχιεπισκοπή...τα ελληνικά σχολεία της Αρχιεπισκοπής.. για παράδειγμα το σχολείο του Αγίου Δημητρίου, που είναι ελληνικό σχολείο στην Αστόρια, αλλά και άλλα απογευματινά και Σαββατιανά. Δεν γνωρίζω λεπτομέρειες για τη λειτουργία των σχολείων αυτών αλλά αυτό που ξέρω είναι ότι και οι γονείς θέλουν να κρατήσουν την επαφή τους με την Ελλάδα . Είναι θεαματικό πως κρατάνε τις ρίζες τους ενώ οι ίδιοι

έχουν γεννηθεί εκεί όπως και τα παιδιά τους. Μας φαίνεται απλό αλλά δεν είναι. Η εκκλησία συσπειρώνει τους Έλληνες. Επιπλέον οι γονείς θέλουν τα παιδιά τους να μαθαίνουν τις ρίζες τους, τα προτρέπουν να συναναστρέφονται με Έλληνες. . ακόμα και στις γιορτές π.χ Τα Θεοφάνια, ο σύλλογος γονέων συγκέντρωνε τα ελληνόπουλα παρ' ότι είχαν μάθημα, να πάνε στην εκκλησία. Επιτρεπόταν δηλαδή από το σχολείο και συμμετείχαν μόνο τα ελληνόπουλα λόγω του θρησκευτικού χαρακτήρα της γιορτής. Σε άλλα έθιμα, όπως αυτό της Βασιλόπιτας συμμετείχαν όλα τα παιδιά.

Ποιες είναι οι αλλαγές που πιστεύετε ότι πρέπει να γίνουν, που θα βοηθούσαν στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας στη διασπορά;

Το πρόβλημα είναι ότι τόσο οι γονείς όσο και τα παιδιά είχαν μια εικόνα απαρχαιωμένη για το ελληνικό σχολείο. Τα παιδιά πήγαιναν στο σχολείο με το ζόρι, το είχαν βάλει σε δεύτερη μοίρα θα έλεγα, το έβλεπαν σαν κάτι υποχρεωτικό επειδή ήταν ελληνικής καταγωγής και για τους ξενόγλωσσους μαθητές επειδή πρόσφερε καλύτερο επίπεδο εκπαίδευσης. Θα πρέπει να γίνει το σχολείο πιο ελκυστικό. Σημαντικό είναι πως δεν υπάρχουν δάσκαλοι, που να έχουν σπουδάσει δάσκαλοι. Όταν άνοιξαν αυτά τα σχολεία δεν υπήρχαν καθόλου δάσκαλοι και τον ρόλο αυτό ανέλαβαν Ελληνίδες που μπορούσαν να μάθουν τα παιδιά ελληνικά και αυτό σαν θεσμός έμεινε. Μπορεί για παράδειγμα κάποιος που έχει σπουδάσει νοσηλευτική και είναι από την Ελλάδα να πάει και να διδάξει. Ψάχνουν δάσκαλους, που να έχουν σπουδάσει δάσκαλοι αλλά δεν βρίσκουν. Αυτό νομίζω είναι μεγάλο πρόβλημα που πρέπει με κάποιο τρόπο να λυθεί.. Γίνονται ειδικοί άνθρωποι που δεν είναι ειδικοί. Αν συνεχίσει αυτό να συμβαίνει πάντα θα υπάρχει πρόβλημα. Επίσης δεν δίνεται η δέουσα προσοχή από το σπίτι..π.χ στην Ελλάδα πηγαίνουν αγγλικά τα παιδιά και ξέρουν ότι πρέπει να διαβάσουν. Εκεί δεν το έχουν προτεραιότητα να μελετήσουν, να κάνουν homework και αυτό χωρίς κάποια δικαιολογία. Άρα πρέπει να γίνουν αλλαγές και εντός της οικογένειας, του τρόπου που λειτουργεί η οικογένεια στην Αμερική.

2η Συνέντευξη: Α.Α-Γ, Hellenic Classical Charter School Μπρούκλιν, Δημοτικό

Πώς βρεθήκατε στην Αμερική; Μεγαλώσατε εκεί;

Στην Αμερική ήρθα με τον σύζυγό μου και τα τρία μου παιδιά όταν ήταν στην ηλικία των 9,8 και 3 ετών για δικές μου σπουδές για ένα χρόνο. Είχα σπουδάσει Ιατρική στην Οξφόρδη. Ο σύζυγός μου είναι δάσκαλος. Τελικά σπούδασα κι εγώ στην Αμερική Παιδαγωγικά και αποφασίσαμε να μείνουμε μέχρι και σήμερα που μιλάμε.

Πόσα χρόνια ζείτε εκεί;

Είμαστε εδώ 20 χρόνια

Σε ποιές τάξεις κάνετε μάθημα;

Διδάσκω σε όλες τις τάξεις απο την πρώτη δημοτικού μέχρι και την ογδόη. Η ογδόη (middle school) είναι στην ουσία σαν το ελληνικό Γυμνάσιο.

Τι εθνικότητας είναι οι μαθητές σας;

Σε κάθε τάξη υπάρχουν μαθητές από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα. Για παράδειγμα σε μια τάξη μπορεί να συνυπάρχουν Κινεζάκια, Ιάπωνες, Ιταλοί, Μεξικανάκια, Αφρικανάκια, Ελληνάκια, Εβραίοι και άλλες φυλές που δεν μπορώ να θυμηθώ. Οποιαδήποτε φυλή μπορεί να σκεφτεί κάποιος είναι πιθανό να βρίσκεται στις τάξεις μας. Παιδιά με διαφορετικές κουλτούρες, διαφορετικά μεγαλωμένα συνυπάρχουν όλα μαζί.

Πόσοι μαθητές φοιτούν στο σχολείο συνολικά ή στην τάξη που διδάσκετε;

Στο σχολείο έχουμε 600 παιδιά και σε κάθε τάξη είναι 28 παιδιά

Ακολουθείτε συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών για τη διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας;

Σαν πρόγραμμα σπουδών ακολουθούμε το Columbia workshop(πρόγραμμα ανάγνωσης και γραφής). Κατά τη διάρκεια της διδακτικής ώρας το μάθημα αλλάζει συνέχεια (mini lesson, guided practice, group work, independent work, sharing). Τα παιδιά δεν κάθονται συνέχεια σε ένα θρανίο, αλλάζουν θέσεις, κινούνται απ' το χαλί στο θρανίο..

τα θρανία είναι σε ομάδες. Ποτέ τα παιδιά δεν κάθονται ανά δύο ή μόνα τους, για να μπορούν να δουλεύουν μαζί. Αυτό είναι μέρος του *Columbia University workshop model*. Επίσης μια φορά το μήνα διδάσκουμε με τη Σωκρατική μέθοδο. Υπάρχει ολόκληρο πρωτόκολλο γι' αυτό το μάθημα (*Paideia Seminars*). Σε αυτά τα σεμινάρια τα παιδιά κάθονται σε κύκλο γύρω από το δάσκαλο και καλούνται να ακούσουν, να μιλήσουν, να σκεφτούν και κυρίως μαθαίνουν να μιλάνε στους άλλους με σεβασμό. Όλες οι τάξεις συμμετέχουν στα σεμινάρια αυτά, όπου μπορούν να βάζουν στόχους για τον εαυτό τους.

Πόσες ώρες την εβδομάδα διδάσκετε τα Ελληνικά;

Κάνουμε κάθε μέρα μια ώρα ελληνικά και συγκεκριμένα κάθε Παρασκευή κάνουμε μυθολογία

Ποια μαθήματα διδάσκατε για την εκμάθηση της Ελληνικής;

Τα μαθήματα που διδάσκουμε είναι Γλώσσα, Ιστορία και Μυθολογία. Τις Παρασκευές ξεκινάμε από την πρώτη δημοτικού με τους μύθους του Αισώπου, στη δεύτερα τους δώδεκα Θεούς του Ολύμπου και η τρίτη δημοτικού κάνει *Nature Myths*. Στην τετάρτη δημοτικού κάνουμε τους μύθους του Ηρακλή, στην Πέμπτη του ημίθεους. Στην έκτη και εβδομή δημοτικού ξεκινάμε την Οδύσσεια και Ιλιάδα αντίστοιχα ενώ στην ογδόη που είναι σαν το Γυμνάσιο στην Ελλάδα (*middle school*) τα παιδιά μαθαίνουν για τον Κυκλαδικό, Μινωικό, Μυκηναϊκό Πολιτισμό.

Ποιο ήταν το αγαπημένο μάθημα ελληνικών των μαθητών;

Αγαπημένο μάθημα όλων των μαθητών είναι σίγουρα η ελληνική μυθολογία

Τι είναι αυτό που δυσκολεύει περισσότερο τους μαθητές κατά την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Περισσότερο δυσκολεύονται τα παιδιά που δεν έχουν καμία σχέση με την Ελλάδα. Δηλαδή οι γονείς τους είναι από άλλες χώρες του κόσμου, επομένως δεν μιλούν καθόλου στο σπίτι ελληνικά. Αυτό σε συνδυασμό με την μη καταβολή προσπάθειας από μεριάς τους να μάθουν το κάνει πολύ δύσκολο.

Εσάς τι σας δυσκολεύει ως εκπαιδευτικό κατά την εκπαιδευτική διαδικασία;

Η μεγαλύτερη δυσκολία είναι ότι υπάρχουν πολλά διαφορετικά επίπεδα γνώσης των μαθητών σε κάθε τάξη και πρέπει να προσαρμόζουμε της διδασκαλία μας έτσι ώστε να μπορούμε να εξυπηρετούμε το επίπεδο γνώσης όλων των μαθητών. Γι' αυτό έχουμε χωρίσει κάθε τάξη σε τρία επίπεδα Proficiency-Advance-Beginners. Στο επίπεδο Proficiency βρίσκονται συνήθως τα παιδιά ελληνικής καταγωγής, που μιλάνε στο σπίτι ελληνικά επομένως υπάρχει μια βάση, καθώς και τα παιδιά τα οποία διαβάζουν πάρα πολύ και προλαβαίνουν στις γνώσεις και στο επίπεδο τα ελληνόπουλα. Στο Advance βρίσκονται τα παιδιά που προσπαθούν πολύ αλλά δεν μπορούν να φτάσουν στο επίπεδο να μιλάνε με ευχέρεια τα ελληνικά. Στους Beginners ανήκουν τα παιδιά τα οποία πολύ δύσκολα μαθαίνουν έστω και κάποιες προτάσεις ακόμα κι όταν θα έχουν τελειώσει το σχολείο. Για όλα αυτά τα επίπεδα μαθητών καταβάλουμε όλοι οι εκπαιδευτικοί μεγάλη προσπάθεια για να κάνουμε το μάθημα, να προετοιμάσουμε τη διδασκαλία με προσωπικές μας σημειώσεις. Πέρα από αυτά όμως πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί και στο πως εκφραζόμαστε.. για παράδειγμα απαγορεύεται να πούμε ακόμα και τη λέξη "My God" καθώς πρέπει να κρατάμε ουδέτερο το θρησκευτικό περιεχόμενο των λέξεων καθώς μιλάμε για πολυπολιτισμικές τάξεις. Το ίδιο προσεκτικοί πρέπει να είμαστε και με τις γιορτές. Δεν μπορούμε να προβάλλουμε τον Ορθόδοξο Χριστιανισμό ή οποιαδήποτε άλλη θρησκεία. Οφείλουμε να διατηρούμε ένα ουδέτερο κλίμα στο σχολείο γενικά και στις σχολικές τάξεις ειδικά.

Ποιος είναι ο ρόλος του ελληνικού κράτους; Παρέχει βοήθεια για την ελληνική εκπαίδευση στην Νέα Υόρκη; Θεωρείτε ότι είναι αρκετή;

Το ελληνικό Κράτος έχει βοηθήσει πολύ με τους αποσπασμένους δασκάλους που στέλνει όλα αυτά τα χρόνια. Είναι μια πολύ σοβαρή βοήθεια. Επίσης το ελληνικό κράτος έχει στείλει κάποια βιβλία τα οποία όμως δεν είναι τόσο βοηθητικά για το δικό μας το σχολείο και τον τρόπο που πρέπει να διδάξουμε, γιατί όπως είπα έχουμε διαφορετικά επίπεδα μαθητών στα οποία πρέπει να ανταπεξέλθουμε. Κάθε δασκάλα εδώ μπορώ να πω ότι έχει γράψει το δικό της βιβλίο για κάθε τάξη που διδάσκει και για όλα τα επίπεδα μαθητών. Καταβάλουμε μεγάλη προσπάθεια και έχουμε κάνει πολύ

προσωπική δουλειά(*clash work, powerpoints presentations*). Ως προς αυτό λοιπόν θα χρειαζόμασταν παραπάνω βοήθεια.

Ποιοί είναι οι φορείς που ενισχύουν την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας στην Αμερική;

Εκτός απ' το σχολείο, τα πρωινά βοηθάνε στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας κάποια Πανεπιστήμια που έχουν ελληνικά μαθήματα (*Hellenic Studies*). Επίσης πολύτιμη είναι η βοήθεια του Υπουργείου Παιδείας μέσω των σεμιναρίων επιμόρφωσης που οργανώνει για τους δάσκαλους και καθηγητές αλλά και μέσω του εκπαιδευτικού υλικού που μας παρέχει. Σημαντική είναι και η συμβολή της Αρχιεπισκοπής Βορείου και Νοτίου Αμερικής.

Ποιές είναι οι αλλαγές που πιστεύετε ότι πρέπει να γίνουν, που θα βοηθούσαν στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας στη διασπορά;

Σίγουρα θα πρέπει να δούμε τα *Charter Schools* όπως είναι στην πραγματικότητα, δηλαδή σχολεία πολυπολιτισμικά. Δεν μπορούν επομένως όλοι οι μαθητές να μάθουν τα ελληνικά όπως θα τα μάθαινε ένα ελληνόπουλο. Πρέπει να υπάρξει ένα πρόγραμμα σπουδών που θα ανταπεξέρχεται στις ανάγκες αυτού του είδους διδασκαλίας σε αυτές τις τάξεις μαθητών. Όλη αυτή η δουλειά που καταβάλλουμε εμείς σαν εκπαιδευτικοί σε αυτά τα σχολεία (έχουμε γράψει ο καθένας τα δικά του βιβλία) θα πρέπει να μας δίνεται απο το ίδιο το πρόγραμμα με σωστές κατευθύνσεις.

3η Συνέντευξη: Ι.Γ, Ελληνοαμερικάνικο Δημόσιο Σχολείο, Νέα Υόρκη, Γυμνάσιο

Πώς βρεθήκατε στην Αμερική; Μεγαλώσατε εκεί;

Ήρθα στην Αμερική λόγω της δουλειάς του άντρα μου. Ήρθα με απόσπαση σε ελληνοαμερικανικό δημόσιο σχολείο.

Πόσα χρόνια ζείτε εκεί;

Βρίσκομαι στην Αμερική 13 χρόνια

Σε ποιες τάξεις κάνετε μάθημα;

Έχω σπουδάσει Φιλολογος στην Ελλάδα και εδώ διδάσκω στο Middle School (Γυμνάσιο)

Τι εθνικότητας είναι οι μαθητές σας;

Οι μαθητές είναι αφροαμερικάνοι με ρίζες από παντού. Απ' όπου μπορεί να φανταστεί κανείς..απο Αλβανία, Πουέρτο Ρίκο, Ιρλανδία μέχρι και Κίνα.

Πόσοι μαθητές φοιτούν στο σχολείο συνολικά ή στην τάξη που διδάσκετε;

Δεν μπορώ να διευκρινίσω ακριβώς το σύνολο των μαθητών του σχολείου, ωστόσο σε κάθε τάξη υπάρχουν 25 με 30 μαθητές.

Ακολουθείτε συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών για τη διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας;

Υπάρχει πρόγραμμα σπουδών αλλά δεν είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες αυτών των μαθητών. Είναι πρόγραμμα που θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε ένα σχολείο με Έλληνες μόνο μαθητές. Στην περίπτωση του ελληνοαμερικάνικου σχολείου, μιλάμε για μικτές τάξεις επομένως βρίσκουμε όλοι οι δάσκαλοι το δικό μας τρόπο να κάνουμε το μάθημα.

Πόσες ώρες την εβδομάδα διδάσκετε τα Ελληνικά;

Διδάσκω τα ελληνικά 3.5 ώρες την εβδομάδα εκ των οποίων η μία ώρα αφορά το μάθημα της Μυθολογίας.

Ποια μαθήματα διδάσκετε για την εκμάθηση της Ελληνικής;

Τα μαθήματα που διδάσκω είναι η ελληνική γλώσσα, τα θρησκευτικά και η μυθολογία

Ποιο ήταν το αγαπημένο μάθημα ελληνικών των μαθητών;

Σε όλους τους μαθητές αρέσει η Μυθολογία. Ανεξάρτητα απ' το αν είναι ελληνικής καταγωγής ή όχι. Την ακούνε και τη διαβάζουν σαν παραμύθι και αυτό τους είναι ευχάριστο.

Τι είναι αυτό που δυσκολεύει περισσότερο τους μαθητές κατά την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Οι μαθητές δυσκολεύονται να μάθουν γιατί διδάσκουμε την Ελληνική όχι ως ξένη γλώσσα αλλά σα να διδάσκουμε στην Ελλάδα σε Έλληνες μαθητές. Σε αυτό χρειαζόμαστε βοήθεια, προκειμένου να το βελτιώσουμε.

Ποια είναι τα συχνότερα λάθη που κάνουν;

Τα συνηθέστερα λάθη αφορούν τη χρήση της αιτιατικής. Αν και την γνωρίζουν, τείνουν να χρησιμοποιούν την ονομαστική. Επιπλέον μπερδεύουν τα γένη.. βάζουν λάθος γένος στις λέξεις. Συχνά δεν τονίζουν σωστά ενώ δεν χρησιμοποιούν εύκολα το β' πληθυντικό. Αρκετά λάθη εντοπίζονται και στις καταλήξεις των ρημάτων.

Εσάς τι σας δυσκολεύει ως εκπαιδευτικό κατά την εκπαιδευτική διαδικασία;

Στην αρχή, όταν ξεκίνησα δεν μπορούσα να διαχειριστώ τους μαθητές. Αυτό συμβαίνει με όλους του νέους Έλληνες δάσκαλους που έρχονται στην Αμερική. Δεν είναι εύκολο, χρειάζεται χρόνος για να καταλάβεις το δικό τους σύστημα. Οι Αμερικανοί δάσκαλοι με βοήθησαν πολύ σε αυτό.

Ποιος είναι ο ρόλος του ελληνικού κράτους; Παρέχει βοήθεια για την ελληνική εκπαίδευση στην Νέα Υόρκη; Θεωρείτε ότι είναι αρκετή;

Το Ελληνικό Κράτος θα μπορούσε να βοηθήσει με την μετεκπαίδευση των εκπαιδευτικών μέσω διαφόρων σεμιναρίων. Πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι τα σχολεία εδώ δεν είναι Ελληνικά. Είναι Αμερικάνικα Σχολεία στα οποία διδάσκεται και η

Ελληνική Γλώσσα. Πρέπει το Ελληνικό Κράτος να μεσολαβήσει ώστε να διδάσκεται η ελληνική ως ξένη γλώσσα. Να μας δώσει κατευθυντήριες γραμμές.

Ποιοι είναι οι φορείς που ενισχύουν την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας στην Αμερική;

Η Εκκλησία.. τα περισσότερα σχολεία ανήκουν στην εκκλησία ωστόσο δεν πιστεύω ότι προσφέρει κάτι ουσιαστικό. Τύπωσαν κάποια βιβλία «Τα ελληνικά μου» αλλά πέρα από αυτό θεωρώ ότι η εκκλησία ανακατεύεται στα εκπαιδευτικά χωρίς να έχει τις απαραίτητες γνώσεις.

Ποιες είναι οι αλλαγές που πιστεύετε ότι πρέπει να γίνουν, που θα βοηθούσαν στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας στη διασπορά;

Σίγουρα πρέπει να αλλάξει ο τρόπος που εμείς οι ίδιοι διδάσκουμε αυτά τα παιδιά. Πρέπει να μάθουμε να διδάσκουμε την ελληνική ως ξένη γλώσσα. Είναι πολύ σημαντικό και σοβαρό αυτό που λέω. Κρίνω απαραίτητη την εκπαίδευσή μας πάνω σε αυτόν το τρόπο διδασκαλίας. Όταν η διδασκαλία γίνεται όπως θα γινόταν σε ένα σχολείο στην Ελλάδα με Έλληνες μαθητές, είναι αρκετά δύσκολο για τους μαθητές των δικών μας τάξεων να μάθουν, να συνεχίσουν να καταβάλλουν προσπάθεια καθ' ολη τη διάρκεια της χρονιάς και να μην παραιτούνται αυτής της προσπάθειας.

**4η Συνέντευξη: Β.Κ, Ελληνικό Σχολείο «Πλάτωνας» (Greek School of Plato),
Brooklyn New York, Δημοτικό- Γυμνάσιο**

Πώς βρεθήκατε στην Αμερική;

Δεν είχα καμία σχέση με την Αμερική. Βρίσκομαι εδώ 4 μήνες. Έχω μόνιμη εργασία στην Ελλάδα, σε δημοτικό οργανισμό, είμαι προϊσταμένη πολιτικού τμήματος. Οι λόγοι για τους οποίους ήρθα στην Αμερική είναι δυο: ο πρώτος είναι μια υποτροφία που κέρδισε η κόρη μου για την Αμερική..επομένως μου φαινόταν δύσκολο να την αφήσω μόνη..και ο δεύτερος λόγος ήταν ότι ο Διευθυντής του σχολείου Plato, μου πρότεινε μια θέση στο σχολείο και έτσι θα είχα δουλειά.

Τι έχετε σπουδάσει;

Έχω σπουδάσει γυμνάστρια στο ΤΕΦΑ Αθηνών. Έκανα ένα Master στην Αγγλία στον τομέα της Ανθρωπολογίας, ένα δεύτερο Master στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο για την ανοιχτή και εξ' αποστάσεως εκπαίδευση, και έπειτα Διδακτορικό για την Λαογραφία και τον Παραδοσιακό χορό.

Ποιο μάθημα διδάσκετε στο σχολείο του Πλάτωνα;

Εδώ διδάσκω τα μαθήματα του Πολιτισμού. Δηλαδή ό,τι έχει να κάνει με εθνικές επετείους π.χ 28^η Οκτωβρίου, 25^η Μαρτίου, Χριστούγεννα... Κάνω και το μάθημα current event. Σε αυτό το μάθημα συζητάμε πράγματα και γεγονότα που έχουν σχέση με την Ελλάδα.

Σε ποιες τάξεις κάνετε μάθημα;

Σε όλα τα τμήματα από PreK έως την 8η

Τι εθνικότητας είναι οι μαθητές σας;

Κατά 99% οι μαθητές είναι και από τους δύο γονείς Έλληνες. Έχουμε ωστόσο και ένα μικρό ποσοστό από αμερικανάκια.

Πόσοι μαθητές φοιτούν στο σχολείο συνολικά ή στην τάξη που διδάσκετε;

Το σχολείο έχει περίπου 130 μαθητές και έχουμε 10 μαθητές σε κάθε τμήμα. Εδώ θα ήθελα να σημειώσω ότι το σχολείο του Πλάτωνα είναι το μοναδικό ανεξάρτητο

σχολείο. Δεν βρίσκεται υπο την σκέπη της εκκλησίας. Η χρηματοδότησή του γίνεται από χορηγούς, ιδιώτες και πληρώνουν και οι ίδιοι οι γονείς.

Ακολουθείτε συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών για τη διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας;

Το σχολείο ακολουθεί συγκεκριμένο πρόγραμμα. Έχει θεσμοθετήσει δύο ώρες γλώσσα την ημέρα. Η μια ώρα αφορά την γνώση της Ελληνικής και η άλλη είναι αφιερωμένη στην Ελληνομάθεια.. τις εξετάσεις δηλαδή για την απόκτηση Πτυχίου γνώσης της Ελληνικής Γλώσσας. Επιπλέον διδάσκεται μια ώρα μυθολογία και μια ώρα το μάθημα του πολιτισμού που διδάσκω εγώ αλλά και το current event στις μεγάλες τάξεις.

Πόσες ώρες την εβδομάδα διδάσκετε τα Ελληνικά;

Το σχολείο έχει δυο διαφορετικές περιόδους διδασκαλίας. Η μια είναι κάθε Τρίτη και Πέμπτη απόγευμα και η άλλη Σάββατο πρωί από τις εννέα μέχρι τις μιάμιση. Άλλα παιδιά έρχονται Τρίτη και Πέμπτη και άλλα Σάββατο. Όλη την εβδομάδα πάνε σε Αμερικανικό σχολείο τα πρωινά.

Ποιο ήταν το αγαπημένο μάθημα ελληνικών των μαθητών;

Το current event είναι σίγουρα το αγαπημένο τους μάθημα γιατί εκεί συζητούν για πράγματα που τους αρέσουν και ταυτόχρονα μαθαίνουν πράγματα.

Τι είναι αυτό που δυσκολεύει περισσότερο τους μαθητές κατά την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Το πρώτο είναι ότι δεν έχουν ερεθίσματα για την γλώσσα.. δηλαδή εκτός σχολείου , επειδή ρωτάω τα παιδιά πότε μιλάνε ελληνικά και πόσο, δεν μιλάνε ελληνικά. Οι γονείς τους στο σπίτι δεν μιλάνε ελληνικά γιατί δεν είναι η πρώτη τους γλώσσα.. είναι η δεύτερη τους γλώσσα.. Οι γονείς των παιδιών αυτών γεννήθηκαν εδώ.. έτσι μιλάνε αγγλικά. Δύσκολο να ακούσω γονείς να μιλάνε Ελληνικά.. εννέα στις δέκα φορές που ακούω τους γονείς μιλάνε αγγλικά. Γι' αυτό τα παιδιά δεν ακούνε ελληνικά και δυσκολεύονται. Το δεύτερο είναι ότι τα παιδιά δυσκολεύονται να καταλάβουν την γραμματική. Έτσι ένα παιδί που δεν μιλάει ελληνικά πως μπορεί να καταλάβει τον υπερσυντέλικο και τον παρακείμενο. Είναι τουλάχιστον αστείο! Πως θα το κάνει; Έτσι λοιπόν το ένα είναι πως δεν ακούνε και δεν μιλάνε την ελληνική γλώσσα και το άλλο

και το άλλο, ότι το βιβλίο της γραμματικής έτσι όπως είναι δομημένο δεν τα βοηθάει. Είναι γραμμένο για να απευθύνεται σε έλληνες μαθητές..αν και είναι πιο απλό αλλά και πάλι είναι δύσκολα διατυπωμένο. Το σχολείο κάνει ότι μπορεί για να βοηθήσει τα παιδιά.. διοργανώνει για παράδειγμα δράσεις.. στήθηκαν στο σχολείο πάγκοι λαϊκής αγοράς όπου οι μαθητές πουλούσαν και αγόραζαν στα ελληνικά.. τέτοιες δράσεις θεωρώ ότι τα βοηθάνε.

Ποια είναι τα συχνότερα λάθη που κάνουν;

Δεν ξέρουν γραμματική. Γράφουν με πολλά συντακτικά λάθη και επίσης γράφουν πολύ λίγο γιατί δεν μπορούν να μιλήσουν. Ζήτησα από την έκτη δημοτικού να μου γράψουν μια μικρή έκθεση, και όλοι έγραψαν δυο – τρεις γραμμές.

Εσάς τι σας δυσκολεύει ως εκπαιδευτικό κατά την εκπαιδευτική διαδικασία;

Αυτό που με δυσκολεύει είναι ότι δεν έχω συγκεκριμένο μπουσουλ. Πρέπει να ψάχνω μόνη μου και να φτιάχνω υλικό. Υπάρχει οδηγός για το τι πρέπει να κάνω κατά τη διάρκεια της χρονιάς αλλά πρέπει να το οργανώνω μόνη μου.

Ποιος είναι ο ρόλος του ελληνικού κράτους; Παρέχει βοήθεια για την ελληνική εκπαίδευση στην Νέα Υόρκη; Θεωρείτε ότι είναι αρκετή;

Έμαθα ότι αν ένας δάσκαλος έρθει να διδάξει εδώ, δεν πληρώνεται από την Ελλάδα παρά μόνο από εδώ. Εδώ τα χρήματα είναι πολύ λίγα και η ζωή πολύ ακριβή. Άρα το Κράτος δεν βοηθάει τα σχολεία όταν δεν στηρίζει τον δάσκαλο για να έρθει εδώ. Πως βοηθάει όταν δεν τον πληρώνει; Χθες μια δασκάλα μου έλεγε ότι δουλεύει και σε εστιατόριο για να τα βγάλει πέρα. Άρα από οικονομικής απόψεως δεν βοηθάει.

Ποιοι είναι οι φορείς που ενισχύουν την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας στην Αμερική;

Από την εικόνα που έχω μέχρι τώρα, δεν βλέπω να βοηθάει κάποιος εκτός από την Αρχιεπισκοπή κυρίως με τα βιβλία που στέλνει.

Ποιες είναι οι αλλαγές που πιστεύετε ότι πρέπει να γίνουν, που θα βοηθούσαν στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας στη διασπορά;

Θα πρέπει να μπορούν οι δάσκαλοι να έρχονται με χρήματα από την Ελλάδα ώστε να μπορούν να ζουν. Επίσης να προσλαμβάνονται δάσκαλοι που μένουν ήδη εδώ και όχι να περιμένουμε πότε θα έρθουν αποσπασμένοι από την Ελλάδα. Εξίσου σημαντικό είναι να γραφτούν βιβλία με τέτοιο τρόπο που θα είναι προσιτά στα παιδιά ώστε να μπορούν να μαθαίνουν.

5η Συνέντευξη: Κ.Π, Hellenic Charter School, Staten Island, New York, Νηπιαγωγείο-Δημοτικό- Γυμνάσιο

Πώς βρεθήκατε στην Αμερική; Μεγαλώσατε εκεί;

Στην Αμερική ήρθα αποσπασμένη από την Ελλάδα το 2008 για 3 χρόνια. Θα έλεγα ότι ήρθα από λάθος.. Νόμιζα ότι όλα τα σχολεία ανήκουν στην Αρχιεπισκοπή. Αρχικά είχα διαλέξει Αργεντινή, Βραζιλία, Χιλή και Αυστραλία. Μου αρέσει να ταξιδεύω και σκέφτηκα αφού μου δίνει τη δυνατότητα το Υπουργείο Παιδείας να γνωρίσω κάτι διαφορετικό, θα πάω. Δεν είχα κανέναν δικό μου στην Νέα Υόρκη και είχα σκοπό στη συνέχεια να πάω στο Μπουένος Άιρες αλλά δεν γνώριζα Ισπανικά. Τότε για να έρθουμε στο εξωτερικό σαν εκπαιδευτικοί δίναμε εξετάσεις.. Εδώ λοιπόν γνώρισα στον σύζυγό μου, καθηγητής Ιστορίας και Τεχνολογίας στο σχολείο, παντρευτήκαμε και έμεινα.

Σε ποιες τάξεις κάνετε μάθημα;

Διδάσκω από το νήπιο , είμαι η coordinator εδώ, μέχρι και την 8^η. Το δημοτικό εδώ σταματάει στην 5^η τάξη.. Από την 6^η-8^η είναι το Γυμνάσιο. Έπειτα το Λύκειο είναι τέσσερις τάξεις.

Τι εθνικότητας είναι οι μαθητές σας;

Έχουμε κάποια Ελληνόπουλα.. όχι πολλά.. παρά το γεγονός ότι στο Staten Island έχουμε μεγάλη κοινότητα. Πρέπει να είναι γύρω στους 3000-3500 Έλληνες. Το σχολείο είναι πολυεθνικό.

Πόσοι μαθητές φοιτούν στο σχολείο συνολικά ή στην τάξη που διδάσκετε;

Στο σχολείο φοιτούν 650 μαθητές και πρόκειται να ξεπεράσουν τους 800-900 καθώς είναι ένα καινούργιο Charter School. Έχουμε τρία τμήματα για κάθε τάξη (3 τμήματα

νηπιαγωγείο, 3 τμήματα πρώτης τάξης, 3 τμήματα δευτέρας κλπ). Το όριο των μαθητών είναι αυστηρά 25 μαθητές σε κάθε τάξη στο Staten Island.

Ακολουθείτε συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών για τη διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας;

Υπάρχει ένα curriculum αλλά δεν σημαίνει ότι το ακολουθούμε κι όλας. Το πρόγραμμα σπουδών το φτιάχνουμε μόνοι μας. Βασικά το πρόγραμμα εδώ έχει μια ελευθερία στα Charter. Από τη στιγμή που το σχολείο είναι πολυεθνικό, από την πρώτη τάξη και πάνω χωρίζουμε τους μαθητές σε groups ανάλογα με το επίπεδό τους στα ελληνικά.. έχουμε λοιπόν τους beginners, advance και proficient groups.. δεν μπορούν να ακολουθήσουν όλα τα παιδιά το ίδιο πρόγραμμα σπουδών.. γιατί; Γιατί κάποιιοι για παράδειγμα, θα επαναλάβουν το αλφάβητο άλλοι θα προχωρήσουν σε advance επίπεδο. Επομένως κάθε δάσκαλος ανάλογα με το τμήμα που έχει φτιάχνει και το curriculum. Στο μάθημα του Πολιτισμού έχουμε ένα curriculum πιο μαζεμένο που το ακολουθούμε γιατί μας βοηθάει.

Πόσες ώρες την εβδομάδα διδάσκετε τα Ελληνικά; Ποια μαθήματα ;

Κάθε μέρα κάνουμε μία ώρα Γλώσσα και τις Παρασκευές κάνουμε το μάθημα του Πολιτισμού. Δηλαδή ξεκινάμε: οι μύθοι Αισώπου στην πρώτη τάξη, μυθολογία (χρησιμοποιούμε το βιβλίο του D' Aulaire Book of Greek Myths επειδή έχει συγκεντρωτικό χαρακτήρα και μια χρονική γραμμή για τη μυθολογία). Στην έκτη διδάσκουμε τα Ομηρικά Έπη, Ιλιάδα και Οδύσσεια, αρχαίο ελληνικό πολιτισμό και σ' αυτό υπάρχει πάλι μια χαλαρότητα. Αυτό γιατί αν έχω ας πούμε beginners στην έβδομη τάξη, υπάρχουν και παλιοί μαθητές στην τάξη κι αυτό τους τραβάει πίσω.

Ποιο ήταν το αγαπημένο μάθημα ελληνικών των μαθητών;

Η μυθολογία τους αρέσει πολύ... αλλά όλα εξαρτώνται από τον δάσκαλο. Τα ο μάθημα σε κάθε μαθητή αρέσει αν του αρέσει η δασκάλα του. Ο εκπαιδευτικός είναι το κίνητρο. Αν αγαπάει ο εκπαιδευτικός το παιδί και τη δουλειά του. Αυτό είναι που δίνει το κουράγιο, τη δύναμη και την ενέργεια. Η προσωπικότητα του δασκάλου..η καλλιέργειά του, η ενασχόλησή τους με τις τέχνες , ο περίγυρός του, τα βιώματά του είναι που συνθέτουν την όλη εικόνα του. Προσωπικά λατρεύω την Ελληνική Γλώσσα και φροντίζω να μην κάνω βαρετό μάθημα ώστε οι μαθητές μου να το λατρεύουν.

Τι είναι αυτό που δυσκολεύει περισσότερο τους μαθητές κατά την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Η δυσκολία των παιδιών είναι ότι εκτός από τα Ελληνάκια που έχουν μια επαφή με την Γλώσσα στο σπίτι, τα άλλα παιδιά δεν έχουν επαφή. Δεν υπάρχει Interaction (διάδραση), να μιλήσουν τα παιδιά. Είναι μια δύσκολη γλώσσα η ελληνική (έχει γραμματική), ωστόσο μου έχει τύχει παιδιά ξένα, που δεν έχουν καμία σχέση με την Ελλάδα, να είναι πολύ καλύτερα από τα Ελληνάκια. Έχει να κάνει με το πόσο αγαπάνε αυτό που μαθαίνουν, τι κίνητρα έχουν.

Ποια είναι τα συχνότερα λάθη που κάνουν;

Κάνουν λάθος τις πτώσεις, γενική, αιτιατική.. δηλαδή την αιτιατική θέλει πολύ δουλειά για να την καταλάβουν. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να δουλεύει πολύ το υποκείμενο, αντικείμενο.

Εσάς τι σας δυσκολεύει ως εκπαιδευτικό κατά την εκπαιδευτική διαδικασία;

Τα παιδιά δεν κάνουν γραμματική στη αγγλικά εδώ κι αυτό μας δυσκολεύει πολύ. Μια δυσκολία λοιπόν στην εκμάθηση της Ελληνικής είναι η μοντέρνα προσέγγιση της αγγλικής γλώσσας στα σχολεία... δίνει έμφαση στο reading (ανάγνωση). Δεν διδάσκεται γραμματική πια. Παλιά είχαν κανόνες. Τώρα είναι πιο χαλαρά. Αν ρωτήσουμε τους μαθητές τι είναι ρήμα, κάποιος μπορεί να ξέρει και κάποιος όχι. Πρέπει να τους τα κάνουμε πολύ λιανά για να μπορέσουν να μάθουν. Η έλλειψη υλικού, καλών εγχειριδίων επίσης μας δυσκολεύει το εκπαιδευτικό έργο. Διδάσκουμε το «Γεια Χαρά» του Παπαλοΐζου που θεωρώ ότι είναι πολύ καλά βιβλία. Αρχίζει και βελτιώνεται κάπως η εκπαίδευση της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας. Όταν ήρθα εδώ είχαμε τα βιβλία της Αρχιεπισκοπής και του ΕΔΙΑΜΜΕ, τις «Μαργαρίτες». Τώρα τα βιβλία της Αρχιεπισκοπής τα πληρώνει το σχολείο, ωστόσο τα θεωρώ πολύ κακογραμμένα. Το 2010 είχε κάνει μια πολύ καλή συνεργασία ο Μπαμπινιώτης με την Αρχιεπισκοπή και είχαν γράψει «Τα Ελληνικά μου» ωστόσο η συνεργασία αυτή διαλύθηκε. Στη συνέχεια η Αρχιεπισκοπή προχώρησε στην έκδοση κάποιων βιβλίων μιας συγγραφικής ομάδας χωρίς εμπειρία, τα οποία είναι επίσης πολύ κακογραμμένα. Τώρα ο κάθε εκπαιδευτικός κοιτάζει αλλού για υλικό.. π.χ το «Γεια Χαρά». Εγώ προσωπικά ότι βγαίνει στην Ελλάδα από βιβλία για την εκμάθηση της Ελληνικής ως ξένη γλώσσα το αγοράζω. Δεν

υπάρχει περίπτωση να διδάξει κάποιος εκπαιδευτικός εδώ με βιβλία που διδάσκονται σε Ελληνόπουλα στην Ελλάδα. Καταβάλλουμε πολύ δουλειά. Για να καταλάβετε όλες μου οι σημειώσεις θα μπορούσαν να γίνουν εκπαιδευτικό εγχειρίδιο. Έχω φτιάξει το δικό μου πρόγραμμα σπουδών και συνεχώς το εμπλουτίζω. Στο νήπιο τώρα χρησιμοποιώ μόνο τις δικές μου φωτοτυπίες. Στην αρχή ήταν ένα χάος για εμάς.. ευτυχώς τώρα αρκετοί οίκοι βγάζουν βιβλία.

Ποιος είναι ο ρόλος του ελληνικού κράτους; Παρέχει βοήθεια για την ελληνική εκπαίδευση στην Νέα Υόρκη; Θεωρείτε ότι είναι αρκετή;

Ο ρόλος του Ελληνικού Κράτους... κανένας! Δεν υπάρχει! Καταρχάς οι αποσπάσεις έχουν παγώσει. Για να έρθει ο δάσκαλος στην Αμερική και να μείνει με τα χρήματα του Κράτους, είναι πάρα πολύ λίγα. Θα σας πω μόνο ότι εγώ δεν πληρώνομαι από το Υπουργείο Παιδείας της Ελλάδας. Έχω ήδη χάσει τη θέση μου. Μου έδωσαν άνευ αποδοχών 5 χρόνια, μετά την απόσπαση για να μπορώ να συνεχίσω να μένω και να εργάζομαι εδώ. Φέτος το καλοκαίρι λύθηκε και η σχέση μας το Υπουργείο Παιδείας αφού δούλευα 10 χρόνια στην Ελλάδα και τους εξυπηρετώ με την παραμονή μου εδώ, καθώς δεν χρειάζεται να στείλουν άλλο δάσκαλο.. Με πέταξαν.. Επιπλέον η Αρχιεπισκοπή έπρεπε να φτιάξει βιβλία ή το Υπουργείο Παιδείας που έχει το κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό για να τα φτιάξει;;, όχι η βοήθεια του Ελληνικού Κράτους δεν είναι αρκετή.

Ποιοι είναι οι φορείς που ενισχύουν την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας στην Αμερική;

Παλιά υπήρχε το ΕΔΙΑΜΜΕ. Οι φορείς εδώ είναι η Αρχιεπισκοπή και ο μόνος φορέας που έχει βοηθήσει είναι το ΙΣΝ (Ιδρυμα Σταύρος Νιάρχος, SN Foundation). Έχει κάνει το app (application) στα Ελληνικά. Έφτιαξε ένα team από δάσκαλους, πληροφορικούς κλπ και έφτιαξε αυτό το app στα ελληνικά δωρεάν.. έχει τα πάντα.. On line μαθήματα, μυθολογία.. τα πάντα. Είναι το μόνο που μπορείς να χρησιμοποιήσεις. Η Εκκλησία κάνει κάποια σεμινάρια. Έφερε μια ομάδα εκπαιδευτικών από το Πανεπιστήμιο της Θεσ/νίκης. Επίσης η εκκλησία εδώ του Αγίου Νικολάου στεγάζει το σχολείο. Το σχολείο βέβαια πληρώνει ενοίκιο στην Εκκλησία για να χρησιμοποιεί τους χώρους της. Το ίδιο συμβαίνει και με το Charter του Brooklyn που καταβάλει ενοίκιο στην Εκκλησία της Κοιμήσεως της Θεοτόκου. Τα σχολεία αυτά ήταν Ελληνικά, της Αρχιεπισκοπής. Λόγω

οικονομικών προβλημάτων, συστάθηκε επιτροπή που αποφάσισε την μετατροπή τους σε Charter.

Ποιες είναι οι αλλαγές που πιστεύετε ότι πρέπει να γίνουν, που θα βοηθούσαν στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας στη διασπορά;

Τα Πανεπιστήμιο της Θεσ/νίκης, το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου που κάνουν τόσα προγράμματα, πιστεύω ότι πρέπει να συνεργαστούν και να φτιάξουν έναν επίσημο φορέα, όπως έχει κάνει η Γαλλία, η Ιταλία, και να προμοτάρουν την Ελληνική Γλώσσα. Να φτιάξουν εγχειρίδια, On line Μαθήματα, σεμινάρια, να εκπαιδεύονται οι εκπαιδευτικοί. Να τοποθετηθούν έμπειροι δάσκαλοι και να δώσουν τις δικές τους οδηγίες, κατευθύνσεις και την εικόνα από τέτοιου είδους σχολεία και τάξεις που διδάσκουμε. Σημαντικό είναι ότι δεν υπάρχει μεταπτυχιακό στην Ελλάδα για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας. Μόνο το Πανεπιστήμιο Κύπρου έχει. Θα σας πω ότι έχω κάνει στο Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας τις «Διαδρομές» γιατί σε μαθαίνει πώς να διδάξεις την Ελληνική ως δεύτερη ξένη γλώσσα. Οι ίδιοι άνθρωποι έχουν συνεργαστεί με το Πανεπιστήμιο Κύπρου και έχουν φτιάξει το Μεταπτυχιακό. Η Ελληνική Κυβέρνηση θα μπορούσε να κάνει το ίδιο. Επιπλέον πρέπει να γίνει μια νέα ΕΔΙΑΜΜΕ. Το Ελληνικό Κράτος σε συνεργασία με το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας να εκδώσει εγχειρίδια, apps ώστε να γίνει η γλώσσα πιο ελκυστική, παιγνιώδης. Όλοι ψάχνουμε στο youtube... να γίνουν συνεργασίες με ξένα Πανεπιστήμια από το Υπουργείο. Για παράδειγμα εγώ και άλλοι εκπαιδευτικοί παρακολουθούμε σεμινάρια για την διδασκαλία μιας γλώσσας ως δεύτερη ξένη, από Ισπανούς Καθηγητές. Από αυτούς έχω πάρει χρήσιμες οδηγίες και κατευθύνσεις.. π.χ να φτιάξω ένα domino ή διάφορα έξυπνα παιχνίδια.

Τέλος, έχουμε δάσκαλους που δεν είναι δάσκαλοι. Παλιότερα όσοι δίδασκαν δεν είχαν καμία κατάρτιση στην εκπαίδευση. Όταν άρχισαν οι αποσπάσεις είδαμε αλλαγές. Υπάρχουν ωστόσο ακόμα μη παιδαγωγοί στα σχολεία και αυτό δημιουργεί κάποια σύγχυση, διότι αλλιώς θα διδάξει ένας επαγγελματίας εκπαιδευτικός και αλλιώς ένας άνθρωπος που ενδεχομένως έχει καταρτιστεί σε ένα εντελώς διαφορετικό αντικείμενο ή και καθόλου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II: Γραπτές εργασίες μαθητών

1η γραπτή εργασία

For the following words please write "This is the.."

Αυτός είναι ο..
Αυτή είναι η..
Αυτό είναι το..

Example: μαμά-> αυτή είναι η μαμά (this is the mother)

μπαμπάς, λεμόνι, καπέλο, βροχή, σοκολάτα

1) Αυτός είναι ο μπαμπάς

2) Αυτή είναι η λεμόνι

3) Αυτή είναι η καπέλο

4) Αυτό είναι το βροχή

5) Αυτό είναι το σοκολάτα

2η γραπτή εργασία

4 Circle

Βαθμοί: 4

Example: ένα / μία πατάτα

1. ένα / μία μήλο   3. ένα / μία κότα
2. ένα / μία καρέκλα   4. ένα / μία ποτήρι

5 Complete: -ι, -ο

Βαθμοί: 3

Example: το μήλ ο

1. το αλάτ ο   3. το πιάτ ο   5. το νερ ό
2. το τυρ ο   4. το λεμόν ο   6. το μέλ α

3 Circle

Βαθμοί: 3

Example Τρώω τυρί.

1. Τρώω μία πίτα.

2. Πίνω ένα ποτήρι νερό.

3. Τρώω ένα μήλο.

3η γραπτή εργασία

1. Complete the words in the correct form (singular/plural).

- 1) Ο Κώστας διαβάζει πολλά βιβλία. (βιβλίο)
- 2) Κάθε πρωί τρώω φρούτα. (φρούτο)
- 3) Τα μήλα είναι κόκκινα. (μήλο)
- 4) Έχω δύο μαύρα καπέλα. (καπέλο)
- 5) Πίνω τέσσερα ποτήρια νερό κάθε μέρα (ποτήρι).
- 6) Μου αρέσουν πολύ οι σοκολάτες. (σοκολάτες)
- 7) Μου αρέσει να τρώω ένα παγωτό και μετά να βλέπω πολλές ταινίες (παγωτό, ταινία).
- 8) Η τάξη μου είναι πολύ μεγάλη. Έχει πολλά θρανία και καρέκλες (θρανίο, καρέκλα)

2. Circle the correct answer.

- 1) Εγώ έχω / έχουμε ένα κόκκινο μολύβι.
- 2) Ο δάσκαλος έχει / έχετε έναν χάρτη.
- 3) Η τάξη έχετε / έχει μικρά θρανία.
- 4) Εσείς έχετε / έχεις μια δασκάλα.
- 5) Εσύ τρέχουν / τρέχεις πολύ γρήγορα.
- 6) Αυτοί μαγειρεύετε / μαγειρεύουν νόστιμα φαγητά.
- 7) Τα μολύβια είστε / είναι κίτρινα.
- 8) Θέλεις / θέλει ένα πορτοκάλι;
- 9) Είμαι / είμαστε όμορφη;
- 10) Σου αρέσετε / αρέσει η μυθολογία;

4η γραπτή εργασία

For the following words please write "This is one.."

Αυτός είναι ένας..

Αυτή είναι μια..

Αυτό είναι ένα..

Example: μαμά-> αυτή είναι μια μαμά (this is one mother)

~~ρακέτα, έλατο, ήλιος, παπί, αγάπη~~

1) Αυτός είναι ένας ρακέτα

2) Αυτή είναι μια παπί

3) Αυτό είναι ένα έλατο

4) Αυτό είναι ένα ήλιος

5) Αυτό είναι ένα αγάπη

5η γραπτή εργασία

HELLENIC CLASSICAL CHARTER SCHOOL

HOMEWORK

Name: Άβι

<u>SINGULAR</u>		<u>PLURAL</u>
<u>ο πίνακας</u>	→	<u>οι πίνακες</u>
<u>ο υπολογιστής</u>	→	<u>οι υπολογιστές</u>
<u>ο κήπος</u>	→	<u>οι κήποι</u>

1. Write the sentences in plural form changing the underline words:

Να ο πατέρας.

(Here is my father).

Να οι πατέρες

Ο μαθητής είναι στο σχολείο.

(The student is at school)

Οι μαθητές είναι στο σχολείο

Ο πίνακας είναι πράσινος.

(The board is green)

Οι πίνακες είναι πράσινοι

Στο σχολείο είναι ο δάσκαλος.

(the teacher is at school)

Στο σχολείο είναι οι δασκάλοι

Ο νεκρότοπος είναι στο μπάνιο.

(The sink is at the bathroom).

Οι νεκρότοποι είναι στο μπάνιο

Ο καθρέφτης είναι στη τραπεζαρία.

(The mirror is at the dining

room)

Οι καθρέφτες είναι στη τραπεζαρία.

Ο σκύλος τρώει το φαγητό.

(The dog eats the food)

Οι σκύλοι τρώνε το φαγητό.

Ο κήπος έχει δέντρα

(The garden has trees)

Οι κήποι έχουν δέντρα

6η γραπτή εργασία

<u>SINGULAR</u>	→	<u>PLURAL</u>
<u>η γυναίκα</u>	→	<u>οι γυναίκες</u>
<u>η βιβλιοθήκη</u>	→	<u>οι βιβλιοθήκες</u>

1. Write the sentences in plural form changing the underline words:

Να η γυναίκα. (Here is the woman).

Να οι γυναίκες

Η μαθήτρια είναι στο σχολείο. (The student (girl) is at school)

Οι μαθήτριες είναι στο σχολείο

Η γλάστρα είναι άσπρη. (The flower pot is white color)

Οι χλωσίδες είναι άσπρη

Στο σχολείο είναι η δασκάλα. (In school is the (woman) teacher)

Στο σχολείο είναι οι δασκάλες.

Η βιβλιοθήκη είναι στο σαλόνι. (The book case is living room).

Οι βιβλιοθήκες είναι στο σαλόνι

Η βρύση είναι στο μπάνιο. (The faucet is in the kitchen)

Οι βρύσες είναι το μπάνιο.

Η πολυθρόνα είναι στο σαλόνι. (The armchair is in the dining room)

Οι πολυθρόνες είναι το σαλόνι

7η γραπτή εργασία

Name: ΡΟΙΩ

<u>SINGULAR</u>		<u>PLURAL</u>
<u>το παιδί</u>	→	<u>τα παιδιά</u>
<u>το νερό</u>	→	<u>τα νερά</u>

1. Write the sentences in plural form changing the underline words:

Να το σπίτι. (Here is the house).

Να τα σπίτια

Το αγόρι είναι στο σχολείο. (The boy is at school)

Τα αγόρια είναι στο σχολείο

Το βάζο είναι άσπρο. (The vase is white)

Τα βάζα είναι άσπρα

Στο σχολείο είναι το κορίτσι. (The girl is at school)

Στο σχολείο είναι τα κορίτσια

Το τραπέζι είναι στο σαλόνι. (The table is in the living room).

Τα τραπέζια είναι στο σαλόνι

Το βιβλίο είναι στη τραπεζαρία. (The book is at the dining

room)
Τα βιβλία είναι στην τραπεζαρία

Το αυτοκίνητο είναι στην αυλή. (The car is at the

yard)
Τα αυτοκίνητα είναι στην αυλή

Το λουλούδι είναι στο βάζο. (The flower is in the vase)

Τα λουλούδια

8η γραπτή εργασία

εκατό

100 - αυτό είναι εκατό

λάδι

- αυτό είναι λάδι

μέλι

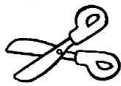
- αυτό είναι μέλι

ψωμί

- αυτό είναι ψωμί

ψαλίδι

- αυτό είναι ψαλίδι

δέκα

10

- αυτό είναι δέκα

2. What is this? - Τι είναι αυτό;

λεμόνι

πλακάς

λάδι

μήλο

ποντίκι

μέλι

λιποπόταμος

βκράσι

ψωμί

καρότο

100

εκατό

ψαλίδι

9η γραπτή εργασία

2. Split the syllables:

χειμώνας χει-μών-ας
εικόνα ει-κό-να
Μάιος μάι-ος
τοίχος τοι-χος
παιδί παι-δι
πλοίο πλο-ίο
γυναίκα γυν-αί-κα
σχολείο σχολ-είο
οικογένεια οικ-ογ-εί-να-ι
άνοιξη αν-οι-ξη

3. Find the missing syllables, complete the word and reads:

σχολ <u>ει</u> ο	πλ <u>αι</u> ο
<u>οι</u> κογέν <u>ει</u> α	χει <u>μ</u> ώνας
τ <u>οι</u> χος	άν <u>οι</u> ξη
π <u>αι</u> δί	κλ <u>αι</u> δί
σχολ <u>ει</u> ο	σημ <u>ει</u> α
γυν <u>αι</u> κα	
<u>ει</u> κόνα	καλοκα <u>ι</u> ρι

10η γραπτή εργασία

HELLENIC CLASSICALCHARTER SCHOOL

Homework.

Name: Ειμη

αι=ε

οι=ι

ει=ι

1. Read carefully and write the meanings:

χειμώνας winter

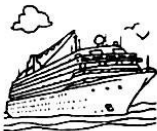

τοιχος wall

εικόνα icon

παιδί child

πλοίο ship

γυναίκα women

σχολείο school

οικογένεια family

άνοιξη spring

11η γραπτή εργασία

Look at the pictures answer the questions.

Ποτίζει τα λουλούδια η Ευτυχία;

Ναι, ποτίζει τα λουλούδια

Πίνει γάλα η Ευανθία;

Όχι, δεν πίνει γάλα

Πηγαίνει στο σχολείο ο Παύλος;

Όχι, δεν πηγαίνει στο σχολείο

Διαβάζει την εφημερίδα της η κυρία Ευσταθία;

Ναι, Διαβάζει

Πηγαίνει σινεμά ο Παύλος;

Όχι, δεν πηγαίνει σινεμά

Κάνει μπαλέτο η Εύη;

Ναι, κάνει μπαλέτο

12η γραπτή εργασία

ΑΜΗΩΔΑ
||

HOMEWORK

Write the correct type of each verb.

Εγώ κάθε πρωί (τρώω) τρώω το πρωινό μου και (πίνω) πίνω
το γάλα μου.

Εσύ (πηγαίνω) πηγαίνω στο θέατρο κάθε Κυριακή;

Ο παππούς μου (διαβάζω) διαβάζει το βιβλίο του και (πίνω)
πίνει τσάι κάθε απόγευμα.

Η Ευγενία (κάνω) κάνει μπαλέτο δύο φορές την εβδομάδα
και κάθε Σάββατο μεσημέρι (πηγαίνω) πηγαίνει για ψώνια
με την αδελφή της.

Εγώ και η φίλη μου η Παρασκευή (ζωγραφίζω) ζωγραφίζουμε
κάθε Παρασκευή βράδυ. Μετά (πηγαίνω) πηγαίνουμε
σινεμά και (βλέπω) βλέπουμε μία ωραία ταινία.

Εσύ και ο Ευθύμιος κάθε βράδυ (πίνω) πίνετε το γάλα μας,
(βουρτσίζω) βουρτσίζετε τα δόντια μας και (πηγαίνω) πηγαίνετε
πηγαίνετε για ύπνο.

Ο Τάσος, η Κική και η Μαριλού κάθε Σαββατοκύριακο (τρέχω) τρέχουν
στο πάρκο. Μετά (παίζω) παίζουν μπάσκετ στο γυμναστήριο
δίπλα στο σπίτι και (κάνω) κάνουν μπάνιο στην πισίνα.

Το μωρό (πίνω) πίνει το γάλα του και (παίζω) παίζει
με τα παιχνίδια του.

13η γραπτή εργασία

HELLENIC CLASSICAL CHARTER SCHOOL

HOMEWORK

Name: Να

<u>SINGULAR</u>		<u>PLURAL</u>
ο πίνακ <u>ας</u>	→	οι πίνακ <u>ες</u>
ο υπολογιστ <u>ής</u>	→	οι υπολογιστ <u>ές</u>
ο κήπ <u>ος</u>	→	οι κήπ <u>οι</u>

1. Write the sentences in plural form changing the underline words:

Να ο πατέρας. (Here is my father).

Να οι πατέρες

Ο μαθητής είναι στο σχολείο. (The student is at school)

Οι μαθητές είναι στο σχολείο

Ο πίνακας είναι πράσινος. (The board is green)

Οι πίνακες είναι πράσινοι

Στο σχολείο είναι ο δάσκαλος. (the teacher is at school)

Στο σχολείο είναι οι δασκαλοι

Ο νιπτήρας είναι στο μπάνιο. (The sink is at the bathroom).

Οι νιπτήρες είναι στο μπάνιο

Ο καθρέφτης είναι στη τραπεζαρία. (The mirror is at the dining room)

Οι καθρέφτες είναι στη τραπεζαρία

Ο σκύλος τρώει το φαγητό. (The dog eats the food)

Οι σκυλοι τρώει το φαγητό

Ο κήπος έχει δέντρα. (The garden has trees)

Οι κήποι έχει δέντρα

14η γραπτή εργασία

Ο πατέρας είναι ο πατέρας του ✓

Τι είναι;

Write the answers as given in the example.

(6 points, 2 points for each correct answer)

example. Τι είναι η Αμερική; Η Αμερική είναι χώρα

Τι είναι ο Αμαζόνιος; (Amazon)

Ο Αμαζόνιος είναι ποταμός ^S

Τι είναι η Ρώμη; (Rome)

Ο Ρομέ ^{Ρώμη} είναι πόλη → I forgot (capital) city but it is still

Τι είναι το Έβερεστ; (Everest)

Το Έβερεστ είναι βουνό.

15η γραπτή εργασία

Κυρία Μελά Όχι, είμαι η κυρία Μελά.

Κύριος Δημητρίου Χαίρω πολύ, κυρία Μελά! Με λένε Νίκο Δημητρίου.

Κυρία Μελά Χαίρω πολύ, κύριε Δημητρίου. Αυτός είναι ✓

Can you find the questions? (6 points, 2 points for each correct)

Πιος είναι αυτός;

α. Αυτός είναι ο μπαμπάς μου.

Πια είναι αυτό;

β. Αυτό είναι ένα βιβλίο.

Τι κανεις;

γ. Είμαι έτσι κι έτσι.

16η γραπτή εργασία

Κυρία Μελά Όχι, είμαι η κυρία Μελά.

Κύριος Δημητρίου Χαίρω πολύ, κυρία Μελά! Με λένε Νίκο Δημητρίου.

Κυρία Μελά Χαίρω πολύ, κύριε Δημητρίου. Αυτός είναι ✓

Can you find the questions? (6 points, 2 points for each correct)

Πιος είναι αυτός;

α. Αυτός είναι ο μπαμπάς μου.

Πια είναι αυτό;

β. Αυτό είναι ένα βιβλίο.

Τι κανεις;

γ. Είμαι έτσι κι έτσι.